TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 12 (1675) 1982 KOVAS-MARCH 18 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Dvilinkmė gatvė

Mūsų ryšiai su Lietuva jau beveik keturi dešimtmečiai tebėra neišspręsti, nes ir pačios Lietuvos problema tebėra neišspręsta. Visdėlto per tą laikotarpį įvyko tam tikra evoliucija. Jei pirmaisiais pokario metais tų ryšių visai nebuvo, tai vėliau žingsnis po žingsnio jie pradėjo atsirasti. Pradžioje jie buvo labai menki, atsitiktiniai, bet su metų eiga stiprėjo ir dažnėjo. Pokario metais tiek sovietinės okupacijos valdžia, tiek išeivija laikėsi izoliacinės politikos. Tik vėliau, stiprėjant tarptautinio atolydžio politikai, ėmė prasiverti Geležinė Uždanga, o išeivijos veiksniai sušvelnino savo pažiūrą į ryšius su okupuota Lietuva ta prasme, kad asmeninių santykių nesmerkė, palikdami tai kiekvieno asmens sąžinei. Paaiškėjo, kad giminių apsilankymai, asmeninė korespondencija, siuntiniai yra privatus dalykas, nereiškiąs sovietinės okupacijos pripažinimo. Per eilę metų tokio pobūdžio ryšiai su artimaisiais okupuotoje Lietuvoje išsiplėtė, kelionės padažnėjo, atsirado kelionių įstaigos, mielai patarnaujančios tokiais atvejais. Šiandieną vargu ar yra išeivių, nepalaikančių ryšių su savo artimaisiais pavergtoje Lietuvoje. Gatvė Lietuvos link, galima sakyti, praplatėjo, nors toli gražu nepasidarė laisva — tebėra pilna kontrolinių barikadų.

GATVĖ, vedanti iš pavergtos Lietuvos į laisvąjį pasaulį, tebėra labai siaura. Šioks toks judėjimas jau pastebimas, bet dar smarkiai suvaržytas. Iš Lietuvos užsienin išleidžiami tiktai atrinkti asmenys, ir tai labai retais atvejais. Korespondencija tebėra griežtai kontroliuojama. Knygas galima siųsti tiktai gavus atitinkamą leidimą. Grįžtantiems iš Lietuvos lankytojams draudžiama išsivežti daug dalykų. Laisvai lankyti savo tėviškių išeiviai vis dar negali. Vilniuje leidžiama pasilikti vos penkias dienas ir tai nepilnas (neskaitant išimčių). Lankytojus Vilniuje ir kitur nuolat seka valdžios sekliai. Muitinėse pareigūnai labai krato, kartais liepdami nusirengti iki nuogumo. Sovietinės spaudos propagandistai Vilniuje medžioja sau palankius turistų pareiškimus, pasikalbėjimus. Atsakingieji tvarkytojai iškelia viešbučių kainas, bet patarnavimų kokybe nesirūpina... Visą tai gatvę iš pavergtos Lietuvos užsienin labai susiaurina. Jau gatvė Lietuvos link nėra pakankamai plati, o gatvė iš Lietuvos dar siauresnė. Taip, galima sakyti, kad jinai jau yra dvilinkmė, bet iki laisvo judėjimo ir viena, ir kita linkme dar toli gražu. Jau vien dėl to daugybė išeivių susilaiko nuo kelionių į Lietuvą, nes judėjimas ta gatve yra perdaug suvaržytas, apsunkintas, varginantis.

AR DĖL tokių varžtų reikėtų susilaikyti ir atsisakyti ryšių su artimaisiais Lietuvoje? Anaiptol! Neužmirškime, kad Lietuva tebėra sovietiniame kalėjime, kad varžtai lankytojams yra uždėti ne Lietuvos žmonių, o Rusijos. Mūsų tautiečiai Lietuvoje tebėra kaliniai, ir jų lankymas yra būtinas vieniems ir kitiems. Esame izoliuoti vieni nuo kitų jau keturi dešimtmečiai. Izoliacija tautiniu požiūriu yra pavojingas dalykas — ji daro mus svetimais, bloškia tolyn nuo tautos gyvenimo ir pagaliau atskiria nuo jo. Todėl ryšių palaikymas su savo tautiečiais Lietuvoje yra gyvybiškai svarbus. Antra vertus, turime atsiminti, kad ryšių palaikymo siekiame ne su okupaciniais pareigūnais, ne Maskvos statytiniais, o su lietuvių tautai ištikimais žmonėmis. Taip pat svarbu, kad tie ryšiai pasiliktų privačioje plotmėje, nebūtų panaudoti politiniam reikalui ir nekenktų pastangoms Lietuvai laisvinti. Toks pavojus gresia organizuotoms grupinėms ekskursijoms. Jos lengvai gali būti panaudotos okupaciniam režimui liaupsinti ir pavergtų tautiečių būklei sunkinti. Taipgi tam pačiam tikslui gali būti panaudojami kultūrininkai, lengvapėdiškai bendradarbiaujantys su okupacinės valdžios pareigūnais. Jų geros intencijos gali būti lengvai permetamos į politinę plotmę. Laisvoji išeivija turėtų būti pakankamai sąmoninga ir nesudaryti įspūdžio, kad savo ryšiais palaiko ir pripažįsta sovietinę Lietuvos okupaciją.

Kanados baltiečių surengtame vakare parlamento rūmuose 1982 metų vasario 24 dieną. Viršuje: Kanados gubernatorius EDWARD SCHREYER kalbasi su Kanados Baltiečių Federacijos ir Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininke advokate JOANA KURAITĖ; žemiau — senatorė RENAUD LAPOINTE — senato pirmininko pavaduotoja, gubernatorius EDWARD SCHREYER, adv. JOANA KURAITĖ Nuotr. Lado Giriūno

KANADOS ĮVYKIAI

Streikas parlamente

Kanados parlamente vis dar ausis rėžia vienas skambutis prie posėdžių salės durų, kviečiantis parlamento narius balsuoti už konservatorių partijos pasiūlytą posėdžio užbaigimą, padarytą prieš dvi savaites. Konservatoriai atsisako grįžti posėdžių salėn, kol vyriausybė nesutiks išimti labai plataus energijos išteklių įstatymo projekto ir kol jo nesuskaldys į mažesnius įstatymus, leisdama už kiekvieną balsuoti atskirai. Abi pagrindinės partijos — liberalų ir konservatorių dabar stengiasi paveikti kanadiečius. Pasak daugumą turinčių liberalų, konservatoriai nelegaliai sustabdė parlamento darbą. Pasak konservatorių, šiuo žingsniu tik norima sustiprinti parlamento funkcijas, kad jo posėdžiuose būtų išsamiai svarstomi visi įstatymų projektai, o ne kažkoks vienas projektas su keliolika labai svarbių nuostatų, už kuriuos atskirai neleidžiama balsuoti, nors jie suteiks daug galios ministerių kabinetui. Toronto dienraščių pranešimu, apklausinėjimai liudija, kad didesnio pritarimo yra susilaukę konservatoriai. Esą liberalams kenkia jų ministerio pirm. P. E. Trudeau jau buvę nesiskaitymai su parlamentu, perdaug skubus savo norų įgyvendinimas atstovų daugumos dėka. Parlamento pirmininkė J. Sauve, pati būdama liberalė, negali imtis jokių priemonių sankirčiui išspręsti. Ji turi laikytis visoms partijoms priimtino neutralumo. Jos pasitarimai su parlamentiniais partijų vadais — liberalu Y. Pinardu, konservatorium E. Nielsenu ir socialistu I. Deansu buvo nesėkmingi. Kalbama,

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šveicarų televizija filmavo lietuvius

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Romos

Š. m. vasario viduryje atvyko Romon valstybinės šveicarų televizijos atstovai paruošti dokumentinio filmo apie lietuvių institucijas.

Visų pirma jie nufilmavo Mišias, atnašaujamas vyskupo A. Deksnio ir transliuojamas Vatikano radijo bangomis į Lietuvą. Mišiose dalyvavo gausus būrys vietinių lietuvių, kardinolas A. Samore, arkiv. J. V. Bulaitis, prel. J. Tadarauskas iš Kanados ir kiti. Jie sėdėjo prie pat altoriaus.

Pažymėtina, kad Vatikano radijas kiekvieną pirmą mėnesio sekmadienį transliuoja Mišias į Lietuvą Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II dėka. Liturginę transliacijų pusę paruošia Vatikano radijo lietuvių skyriaus vedėjas kun. V. Kazlauskas.

Šveicarijos televizijos atstovai domėjosi lietuvių radijo skyriumi, nufilmavo jo darbuotojus, raštines, programų sudarymą bei įrašymą į juosteles, žinių perdavimą į Lietuvą. Vatikano radijo lietuvių skyrius kasdien perduoda į Lietuvą 15 minučių programas, o šeštadieniais — 30 minučių. Šeštadienių programa būna pritaikyta jaunimui su atitinkama muzika ir žodiniu turiniu.

Lietuvių radijo skyrių 1980 m. vasario 7 d. aplankė pat Šv. Tėvas Jonas-Paulius II, kalbėjo su jo darbuotojais, ilgai žiūrėjo į Lietuvos žemėlapį, kuriame matė ir Seinus. Ta proga jam buvo primintas lietuviškų pamaldų reikalas Seinų bazilikoje.

Filmavo šveicarų televizijos atstovai ir vienintelę išeivijoje lietuvių kunigų seminariją — Šv. Kazimiero kolegiją. Šveicarams tai buvo įdomus radinys — negausi lietuvių išeivija (palyginus su kitų tautų) pajėgia išlaikyti savo kunigų seminariją. Rektorius prel. L. Tulaba jiems viską tinkamai paaiškino ir parodė. Šveicarai nufilmavo kolegijos skaityklą su turima gausia lietuviška spauda, saloną, paveikslus, jų tarpe ir M. K. Čiurlionio. Kiek ilgiau užtruko filmavimas koplyčios, kur prie pagrindinio altoriaus kabo šv. Kazimiero paveikslas. Susirinkę kolegijos gyventojai ir svečiai filmavimo metu giedojo Maironio giesmę "Marija, Marija". Neaplenkė filmuotojai ir valgyklos — filmavo iškilmingus pietus, kuriuose dalyvavo ne tiktai kazimieriečiai, bet ir svečiai. Nufilmavo ir kolegijos svečių namą "Villa Lituania".

Prisimintina, kad kolegiją 1980 m. gegužės mėnesį aplankė pats Šv. Tėvas Jonas-Paulius II.

Nemažai dėmesio filmuotojai skyrė mons. V. Mincevičiui, gyvenančiam "Vila Lituania". Mat jo pastangomis šveicarų televizija atsiuntė Romon savo filmuotojus. Pas jį šveicarai rado labai gausų rinkinį senų Lietuvos žemėlapių ir knygų. Vien žemėlapių jis turi apie 200. Juose parodyta plati Lietuva praeityje. Seniausia jo turima knyga yra išleista 1561 m., o seniausias žemėlapis — 1476 m. Be to, mons. V. Mincevičius garsėja savo "ELTA PRESS" leidiniais italų kalba apie Lietuvą, dabartinę jos būklę. Juose pateikiami "LKB Kronikos" vertimai. Pirmasis kiekvienos laidos egzempliorius siunčiamas Šv. Tėvui Jonui-Pauliui II, kuris pats to norėjo. Iš viso to biuletenio spausdinama 2000 egz. ir siunčiama ne tik Italijos spaudai, politikams, visuomenės veikėjams, bet pasiekia ir kitus Europos kraštus, netgi Ameriką.

Mons. V. Mincevičius paruošia ir knygų italų kalba apie Lietuvą bei suranda leidėjus. Naujausia jo paruošta knyga yra "Antisovietinis humoras Lietuvoje". Ji turi apie 200 puslapių, kuriuose humoristiškai iškeliami okupaciniai sovietų darbai.

Nuvyko filmuotojai ir į lietuvių koplyčią Šv. Petro bazilikoje. Ji įrengta arti apaštalo šv. Petro kapo, po pagrindiniu popiežiaus altoriumi. Ją pašventino Paulius VI 1970 m., o naujasis popiežius Jonas-Paulius II 1981 m. kovo 5 d. joje atnašavo Mišias lietuviams ir skaitė pa-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

ŠEŠIOLIKA MĖNESIŲ TRUKUSI MADRIDO KONFERENCIJA buvo atidėta iki lapkričio 9 d. Normalų jos darbą padarė neįmanomu pagrindines žmogaus teises pažeidęs karo stovis Lenkijoje, kariniai Sovietų Sąjungos daliniai Afganistane, žmogaus teises ginančių asmenų suėmimai Sovietų Sąjungoje. Pastarosios ambasadorius L. Iljičevas karo stovį Lenkijoje laiko tik vietiniu tos valstybės vidaus reikalu, nors iš tikrųjų jis liečia visas Europos valstybes, 1975 m. pasirašiusias Helsinkio sutartį, užtikriniusią žmogaus teisių gerbimą. Varšuvos Sąjungos blokas stengėsi trukdyti įvykių Lenkijoje svarstymą, siūlydamas pereiti prie Europos saugumo problemų. Atlanto Sąjunga atsisakė priimti tokią darbotvarkę. Liko tik viena išeitis — konferencijos atidėjimas rudeniui su viltimi, kad iki to laiko sunormalės Lenkijos būklė. Paskutinę konferencijos dieną įvyko aštrus susikirtimas tarp Sovietų Sąjungos ambasadoriaus L. Iljičevo ir JAV ambasadoriaus M. Kampelmano. Pasak L. Iljičevo, Atlanto Sąjungos valstybės konferenciją įjungė į šaltąjį karą, sunaikinusį visus Helsinkio sutartimi pasiektus laimėjimus. M. Kampelmanas šį kaltinimą pavadino propagandiniu melu. Jis taipgi pabrėžė, kad kova už žmogaus teises turi rimtą pagrindą. Nuo Madrido konferencijos pradžios vien tik Sovietų Sąjungoje į kalėjimus buvo uždaryti 248 politiniai kaliniai, gynusieji žmogaus teises, sekusieji Helsinkyje pasirašytų įsipareigojimų vykdymą. Nemalonaus smūgio dėl Lenkijos Maskva susilaukė ir Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijos posėdyje Ženevoje. Čia 19:13 balsų santykiu buvo priimta rezoliucija, pasmerkusi žmogaus teisių pažeidimus Lenkijoje, reikalaujanti pravesti tų pažeidimų tyrimus tarptautiniu mastu. Trečiojo pasaulio valstybės, ligšiolinėse rezoliucijose rėmusios Sovietų Sąjungos bei jos satelitų poziciją, šį kartą pasirinko neutralią liniją. Net dešimt jų susilaikė nuo balsavimo, užtikrindamos laimėjimą Vakarų pasaulio atstovams. Tarptautinis tyrimas greičiausiai nebus pravestas, nes rezoliucijos nesutinka pripažinti generolų valdoma Lenkija.

Nepirks naftos

Prez. R. Reaganas sustabdė naftos įvežimą į JAV iš diktatoriaus plk. M. Gadaffio valdomos Libijos dėl jo vykdomos teroristinės veiklos rėmimo pasaulyje. Šiuo veiksmu bus remiami JAV bičiuliai — Egiptas, Jemenas, Somalija, Sudanas ir Omanas. Pernai iš Libijos kasdien būdavo įsivežama 700.000 statinių naftos, o šiemet jos importas sumažėjo iki 150.000 statinių. Finansiniu požiūriu tai nebus didelis nuostolis plk. M. Gadaffiui, bet jį gali skaudžiai paliesti visiškai nutraukiamas technologinių amerikinių įrenginių pardavimas Libijos naftos ir natūralių dujų pramonei. Prez. R. Reagano nutarimu sustabdoma beveik visa prekyba su Libija, išskyrus maisto gaminius ir vaistus.

Svečiai Vatikane

Popiežių Joną-Paulių II Vatikane aplankė penki Čekoslovakijos vyskupai, vadovaujami kardinolo F. Tomašeko, Prahos arkivyskupo. Tai nebuvo linksmas susitikimas, nes iš trylikos Čekoslavakijos vyskupijų savo vyskupus turi tik penkios. Kitų vyskupų paskyrimą atmeta konumistinis režimas. Pasak Jono-Pauliaus II, Čekoslovakijai trūksta ne tik vyskupų, bet ir kunigų. Veikia tik dvi valdžios pripažintos kunigų seminarijos: viena — Čekijoje, kita — Slovakijoje. Klierikų skaičius esąs aiškiai nepakankamas, nes Čekoslovakija turi 15 milijonų gyventojų, kurių trys ketvirtadaliai save laiko katalikais. Pernai Čekoslovakijoje buvo suimti trys kunigai už pogrindinės religinės literatūros platinimą. Du jau buvo nubausti kalėjimu, o trečias laukia teismo.

Didina kariuomenę

JAV valstybės departamente žurnalistams buvo parodytos iš žvalgybos lėktuvų padarytos nuotraukos, liudijančios, kad marksistinė Nikaragva sparčiai stiprina karines savo pajėgas. Žvalgybos CIA agentūros vicedirektoriaus R. Inmano pranešimu, Nikaragva jau turi 39 karines bazes, tris kartus daugiau nei diktatoriaus A. Somozos laikais. Esą bendrą karių skaičių norima padidinti iki 180.000 vyrų. Vykdomas keturių aerodromų praplėtimas, matyt, norint juos pritaikyti sovietiniams "MIG-21" lėktuvams. Lakūnai tiems lėktuvams yra ruošiami Bulgarijoje ir Kuboje. CIA agentūros duomenimis, Nikaragvoje yra apie 70 sovietų karininkų, 6.000 kubiečių patarėjų. Daroma išvada, kad Nikaragva ruošiasi pradėti revoliucijas kaimyninėse valstybėse. Dienraštis "The Washington Post" teigia, kad prez. R. Reagano vyriausybė paskyrė $19 milijonų, už kuriuos bus paruošta ir apginkluota 500 ispanų kilmės vyrų pogrindinei veiklai Nikaragvoje.

Šiame numeryje:

Dvilinkmė gatvė
Ryšiai su Lietuva yra dvilinkmiai, bet labai suvaržyti

Šveicarų televizija filmavo lietuvius
Valstybinė Šveicarijos televizija domėjosi Romos lietuviais

Vagiliai — sovietiniai mokiniai
Iš Rusijos atvykę ekskursantai apvogė šventoves Lietuvoje

Laiko dantys graužia vergiją
Dr. Kazys Ėringis apie lietuvių gyvenimą nelaisvėje

Šnipas išdavė mūsų parašiutininkus
Sovietams dirbęs anglas Philby pakenkė ir lietuviams

Mano širdis bus arti Lietuvos
Pokalbis Romoje su arkivyskupu Bulaičiu, išvykstančiu Afrikon

Baltijos valstybių "dovanojimo" kaltininkai
Atsiliepimas į klaidingus Jaltos konferencijos aiškinimus

Sovietai klastoja, amerikiečiai tiki
Prof. Julius Slavėnas apie nekritiškus amerikiečius akademikus

Balsas anapus upės
Novelė rašytojo Vytauto Tamulaičio, gyvenančio Kanadoje

Probleminės temos ir grėsmė kultūrai
Iš pokalbio su rašytoju A. Kairiu kultūriniėm temom

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata $17, pusmetinė — $9. Rėmėjo prenumerata $25

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $17.00 per year, $9.00 per 6 months. Deadline for advertisements —Thursday. Second class mail registration number 0509.

Vagiliai - sovietiniai mokiniai

Ekskursantai iš Krivoj Rog apvogė Šeduvos ir Panevėžio šventoves

Panevėžio vyskupijos kurijai

Paskutiniais metais į Šeduvos bažnyčią keletą kartų buvo įsilaužta, ir ji apvogta.

1954 m. įsibrauta pro bažnyčios langus, pavogti nuo 5 altorių visi užtiesalai ir nuo altorių laiptų — visi kilimai.

1976 m. kovo 5 d. 15 val. nupjauta bažnyčios durų užraktai, pavogta iš bažnyčios altorių pastatomi kryžiai, bažnyčioje išplėštos aukų dėžutės. Po keleta mėnesių sugauta 6 jaunuoliai iš Šiaulių miesto, kurie ir kitas bažnyčias apiplėšė, nužudė vyriškį... Jie buvo nuteisti.

1976 m. iš šventoriaus pavogta bažnyčios langams remontuoti stiklas. Apie vagystę pranešus raštu Šeduvos milicijos įgaliotiniui, milicija neatvyko net į nusikaltimo vietą.

1978 m. rugpjūčio 12 d. vidurdieny zakristijonui atidarius bažnyčią, du jaunuoliai, neva apžiūrėdami bažnyčią, nulaužė Kryžiaus kelių III stoties vienos figūros galvą ir pabėgo, sužalodami meno kūrinį.

1978 m. spalio 19 d. šventoriuje iš XI Kryžiaus kelių koplytėlės paveikslo išplėštas gabalas (1 m x 0,5 m) drobės.

1978 m. lapkričio 7 d. naktį nusuktas šventoriaus centrinių metalinių vartų kryžius ir aplankstyti vartai.

1980 m. sausio 16 d. iš nakties rastas išmuštas bažnyčios langas, esąs 4,5 metro augštyje. Matomai, susižeidė, nes kraujo dėmės palangėje ir ant šventoriaus grindinio. Galbūt pabūgo įrengtos signalizacijos...

Nevieną kartą iš bažnyčios pavogtos maldaknygės ir rožančiai.

Paminėsiu vieną nemalonų įvykį išsamiau.

1979 m. vasario 5 d. apie 13 val. pastebėta pulkelis jaunuolių, einančių į bažnyčios prieangį. (Stiklinės durys į bažnyčią užrakintos). Zakristijonas MONKUS pastebėjęs nuėjo į šventorių. Sutiko tris jaunuolius, kurie nešėsi užsikimšę padalytą smilkytuvą. Zakristijonas, tai pastebėjęs, pareikalavo atiduoti, bet jie pagrasinę nusiskubino. Jis pranešė apie apiplėšimą. Skubinomės į miestelį, gal pastebėsime nusikaltėlius. Deja, tik sužinota, kad buvo atvykę ekskursantai su autobusu prie parduotuvės, bet, suėjus jiems į parduotuvę, pardavėjos skubino pietums ją uždaryti... Pranešėm Šeduvos milicijos įgaliotiniui, kuris vakarop atėjęs apžiūrėjo. Šventoriuje buvo pėdsakai kur vaikščiota: nuo II ir III Kryžiaus kelių koplytėlių nuplėšti kryželiai, keletas koplytėlių stiklų išmušta. Nuo kun. V. MILVIDO kapo paminklinio kryžiaus nuplėštas Nukryžiuotasis. Mėginta nuplėšti Nukryžiuotasis nuo meniško metalinio kryžiaus, kuris statytas 1898 m. su užrašu: "Jaunikaičių fundacija Dievui ant garbės". Vėl atvyko jaunikaičiai... Tiek visokių audrų atlaikė ir šį kartą tik rankas ir kojas atplėšė, bet ir su laužtuvu nenuplėšė Nukryžiuotojo per liemenį pritvirtinto. Įsibrauta į bažnyčios požemį, kame visa, ką rado, išvartė... Iš čia pavogtas smilkytuvas. Prie bažnyčios centrinių durų primėtyta cigarečių nuorūkų, priteršta šventoriuje... Visa tai liudijo, kad eksursantai ne vietiniai. Nors milicijai buvo pranešta apie apiplėšimą, bet ji nerodė jokios iniciatyvos. Teko mėginti pačiam jieškoti. Vasario 7 d. patyriau, kad Šeduvoj apsilankiusieji ekskursantai yra Vilniuje ir vakare išvyksta traukiniu namo į Krivoj Rog. Sužinota, jog vasario 5 d. Panevėžio senamiesčio bažnyčioj pamaldų metu vienas jaunuolis pavogė kryžių, bet gatvėj buvo sučiuptas ir pristatytas milicijon, kuri 3 valandas palaikius paleido. Tai ekskursantas iš Krivoj Rog. Teko skubėti. Atvykom į Vilniaus geležinkelio stotį. Buvo 21 valanda, o traukinys išvyksta už 25 minučių. Sužinota, jog mūsų ekskursantai yra tryliktame vagone. Nusiskubinom į vagoną, kuriame vagono palydovė patvirtino, jog yra vaikinai į Krivoj Rog, jų apie 30 jaunuolių. Parašėm ekskursijos vadovės. Prisistatė dvi jaunos moteriškės, kurių paklausiau: "Ar su ekskursija buvote Panevėžyje?" Jos patvirtino, jog buvo. "Kas iš jūsų vaikinų apsivogė Panevėžio senamiesčio bažnyčioje?" — vėl užklausiau lydėjusias ekskursiją. "Taip, bet mes dėl to susitarėme", — pareiškė vadovė. "Labai gaila, kad jūsų kaikurie vaikinai apvogė ir Šeduvos bažnyčią", — pareiškiau vadovei. Ji su tuo nesutiko. "Kadangi, kaikurie iš jūsų berniukų apvogė bažnyčią, pasakykite jiems, kad tai, ką jie pavogė, grąžintų mums, nes negrąžinus geruoju, mes netylėsime". Vadovė šoko ginti savo ekskursantų, polemizuodama: "Kas jūs tokie... Mes neleisime savo vaikų traumuoti... Mes skundą parašysime..." Atsakėme, kad mes turime teisę jieškoti mūsų pavogtų daiktų, ir jei geruoju negrąžins, eisime į miliciją.

Dviese nuėjom į Vilniaus geležinkelio miliciją, o vienas mūsiškis pasiliko vagone. Milicijoje buvo daug vyrų — draugovininkų su raudonais raiščiais ant rankovių. Prakalbinome uniformuotą milicijos kapitoną, prisistatydami, jog esame iš Šeduvos atvykę, nes apvogė mūsų bažnyčią, o vagys traukinio 13 vagone. Prašėme juos patikrinti, nes traukinys išvykstąs už 10 minučių. Uniformuotasis milicijos kapitonas atsakė:

"Mes neisime tikrinti, tegul tikrina Radviliškio milicija".

Kitas pareigūnas dar pritarė, kad jie traukinio nelydėsią...

"Tai kas daryti, ar mums patiems reikia tikrinti? — paklausiau.

Kapitonas atsakė: "Galite tikrinti".

Nuskubėjom į vagoną ir sutikom mūsų paliktąjį rankose benešantį smilkytuvą (smilkytuvas gamintas prieš 300 metų Varšuvoje), kurio vieno retežėlio visai nebuvo, kiti du sutraukyti. Ekskursijos vadovė, rankomis užsidengusi veidą verkdama šaukė:

"Gėda, gėda! Kas mums daryti?"

Kokioje dvasinėje bedievybės krizėje pasirodė Krivoj Rog profesinio technikumo mokyklos apsivogę mokiniai... O juk į ekskursiją vežami geriausi mokiniai...

Nesuprantama, kam skirta geležinkelio milicija, kad net suradus nusikaltėlius kapitonas su visa armija draugovininkų nesiteikė padėti? Kokiam gi paradui ji reikalinga?

Šeduva, 1981.II.5

Kan. Br. ANTANAITIS,
Šeduvos ir Dambravos
parapijų klebonas
(Iš "LKB Kronikos" 48 nr.)

Laiko dantys graužia vergiją

Dr. Kazio Ėringio kalba, pasakyta Vasario 16-sios iškilmėje Toronte 1982. II. 21

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tautiškumo niekinimas

Tautos išniekinimo veiksmų sąrašas yra labai ilgas. Be jau minėtų veiksmų, šiandien pasitenkinsime dar paliesti tik keletą iš jų.

Vienas iš labai būdingų sovietams pavergtų tautų niekinimo būdų filosofijoje, politikoje, ideologijoje ir praktikoje yra tautiškumo nuvertinimas. Monarchistinės Rusijos griuvėsiouse gimė žiauriausia sovietiško socialkolonizmo forma. Tai atžagareiviška didžiosios tautos prievartinė valdymo ir pavergimo sistema, kuri, nuvertindama tautiškumą, į pirmą vietą melagingai iškelia socialinį okupanto "geraširdiškumą", visaip liaupsindama kosmopolitizmą, išpuoštą internacionalizmo vėliavomis.

Nemažiau svarbu, kad užplūdę okupuotus kraštus kolonistai kuria savo idealą — internacionalinius miestus ir ruošia lietuviams, kaip ir visoms jų valdomoms tautoms, kapus. Gyvenimas internacionaliniame mieste mažai tautai reiškia gyventi ne tik fizinėje kitataučių apsuptyje ir tradicijoje, bet ir jų kalbos sferoje. Taip yra Vilniuje, iš dalies Klaipėdoje, ypač Sniečkuje, ir kitur.

Taigi maža lietuvių tauta nebegali gyventi tautinės daugumos gyvenimo, ji verčiama egzistuoti kaip tautinė mažuma ir ilgainiui žūti. Susidaro sąlygos, kuriose mažos tautos daugumą užgožia didžiosios tautos mažuma, turinti pretenziją nuvertinti ir išstumti lietuvių kalbą, geriausiu atveju ją paversti mažareikšme.

Lietuvių kalbai nebėra vietos daugelyje pramonės įmonių, net Mokslų Akademijoje, kurioje dirba dauguma lietuvių.

Raudonųjų rusų ateivių sąmonėje Rusijos monarchizmo atgyvenos, atmiešto socialkolonizmo melu, pagimdo sunkiai suvokiamą žmonijai prievartą, o tautinę kultūrą paverčia okupanto šūkiais staugiančia socialine raudonąja gurguole, slogiai žeminančia tautinį palikimą, paverčiant jį paradiška operete.

Religijos niekinimas

Ypatingai klastinga sovietuose yra religijos niekinimo sistema. Raudonoji Rusija, beveik visai sunaikinusi visas Rytų religijas (krikščionybę ir islamą), Stalino konstitucijoje įrašė tikėjimo išpažinimo laisvę.

Kai sovietai, praėjus 22 metams po revoliucijos, okupavę Baltijos kraštus, susidūrė su Vakarų krikščionybe, ypač su katalikybe Lietuvoje, tai religijai jie buvo ypač priešiški. Bet konstitucijos, kurios jie niekados nesilaikė, paragrafai dėl religijos visdėlto privertė sovietus manevruoti prieš pasaulį, parodant, kad esant ateistinei valdžiai, religijų laisvė neva egzistuoja. Ryšium su tuo, panaudojant apgaulę, demagogiją ir terorą, buvo žeminančiai demonstruojama, kad merdinti provoslavų Bažnyčia yra daug geresnė už katalikiškąją. Pastaroji, pasak sovietų, yra reakcingiausia, antiliaudiška ir diversinė, nes religinis centras Vatikanas yra užsienyje ir todėl labai pavojingas.

Trypdami tautos politines ir religines laisves, okupavę antrą kartą Lietuvą, sovietai daugybę tikinčiųjų ir dvasiškių pasiuntė visiems žinomais kankinių keliais.

Partizaninis karas neduoda sovietams galimybės teisintis, nes jis, kaip anksčiau minėjau, kilo mažoje tautoje dėl didžiavalstybinio okupanto žiaurumo ir tarptautinės teisės trypimo. Praėjus kruviniems laikams sovietai naujojoje konstitucijoje vėl įrašė, kad galima išpažinti religiją, galima netikėti į nieką ir galima vesti antireliginę propagandą. Betgi šiame, sakyčiau dviejų ryklių ir žuvelės, žaidime nėra elementarios lygybės sąlygų.

Išpažįstantieji religiją neturi jokių masinės komunikacijos priemonių, su kuriomis siautėja ateistai, neturi darbovietės apsaugos antidemagoginio imuniteto. Mat dabar iš darbo atleidžia arba neprima į darbą ne už religijos išpažinimą, o už profesines ir etines nuodėmes, kurių žmogus neturi. Tai nėra religijos laisvė, o jos parodija ir niekinimas.

Valstybingumo niekinimas

Slogi ir laukinė yra valstybingumo neigimo prievarta. Sunaikinęs Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybinį suverenitetą, okupantas, susikūręs pseudofilosofinę sistemą, melagingą politiką ir ideologiją išsimokslinusioms tautoms, turinčioms daugelio šimtmečių valstybinio gyvenimo istoriją, sėkmingai tvarkiusioms savo naujųjų laikų nepriklausomą valstybinį gyvenimą, — įžūliai tvirtina, kad sovietiškoji okupacija yra šių kultūringų tautų augščiausias valstybingumo idealas, dargi "socialistinis", atsiprašant, idealas.

Ir tai okupantas daro tokioje epochoje, kai vos suvokusios save istoriniame kelyje beraštės, net klajoklių tautos kuria ir įtvirtina savąjį valstybinį suverenitetą, nevisuomet suvokdamos ką jis reiškia.

Tuo tarpu sovietai trypia alpstančių iš sielvarto vergijoje tautų teises į laisvę ir suverenitetą Europoje, o kitur pasaulyje veidmainingai užtardami prabundančias tautas pagal akivaizdų praeities nusikaltimų braižą rengia joms socialkolonijinius pančius.

Nusikalstamą sovietų politiką demaskuoja ir tai, kad II-jo pasaulinio karo sukėlėjai sovietai ir vokiečių naciai, pasiekę nežmoniškos neapykantos mastą vieni kitiems, pagaliau neoficialiai susitaikė, vienos ir kitos pusės žmogėdros su ordinais ir medaliais seniai sugrįžo namo. Tuo tarpu nekaltos už II-ro pasaulinio karo kilimą Baltijos valstybių tautos, taigi ir lietuvių tauta, suskaldyta pusiau. Tarp nesutikusios su okupacija ir atsidūrusios emigracijoje tautos dalies ir tautos kamieno yra nusikalstamai, dirbtinai sukurta bedugnė, ujant, persekiojant ir žeminant visą tautą, nesuteikiant jai pagrindinių žmogaus teisių ir normalių demokratinio gyvenimo sąlygų.

Šmeižiama išeivija

Be atvangos sovietai šmeižia beveik visų politinių pakraipų lietuvių emigraciją, kaltindami neva socialistinės tėvynės niekinimu, net išdavimu, emigraciją, kuri nesutinka su Lietuvos okupacija bei politine sistema ir pagal Vakarų demokratijos tradiciją kritikuoja sovietus.

Sovietai visus atvykstančius į Lietuvą melagingai laiko užsienio šnipais, organizuoja prieš juos sekimą, beveik nieko neleidžia toliau Vilniaus, net mirties patale gulinčius tėvus ir gimines veža į Vilnių. Neleidžia lankyti kaimuose tėvų ir giminių kapų, nors Lietuvos kaimas nėra jau toks masiškai nuskurdęs. Atima emigracijoje išleistą net mokslinio, kultūrinio ir religinio turinio literatūrą, nelyginant šaunamąjį ginklą, atima net žemės žiupsnelį nuo tėvų kapų. Plėšia už viešbučius, neleisdami į butus, nežmoniškai plėšia muitus už siuntinius, didindami bedugnę tarp brolių, ir pakerta ateivių prakaitu sukurtą gyvenimo lygį.

Reikia demaskuoti šiuos okupanto nusikaltimus, o ne leistis žeminamiems.

Išeivijos veikla

Lietuvių gerai organizuota politinė veikla emigracijoje yra gyvybiškai svarbi visai lietuvių tautai ir pavergtai Tėvynei. Įvairiasrovė lietuvių politinė veikla turėtų visados susilieti į galingą laisvės ir suvereniteto reikalavimų srovę. Toji srovė išoriniais veiksmais teisingiausia yra ta, kuri radikaliausiai ir be kompromiso gina valstybinį Lietuvos suverenitetą, brangina didžiųjų valstybių Lietuvos okupacijos nepripažinimo politiką ir išvysto energingiausią politinę veiklą. Visų kitų organizacijų politinė veikla reikšminga Lietuvai yra tuo, kuo ji paremia pagrindinį politinį kursą. Ji gali būti svarbi, esant specifinėms politinėms aplinkybėms.

Savo neatsargumais nežaiskime su ugnimi, nežaiskime su didžiųjų valstybių Lietuvos okupacijos nepripažinimo politika. Visiems išeiviams yra įsidėmėtina Australijos vyriausybės politika pavergtų Baltijos valstybių atžvilgiu. Australijos vyriausybė buvo pripažinusi okupaciją, bet dėl politinių mūsų išeivių žygių atšaukė ankstesnės vyriausybės sprendimą ir dabar laikosi nepripažinimo politikos. Tačiau Australijos vyriausybės užklausimas baltiečių organizacijoms, kodėl jos kartais linksta į okupacijos pripažinimą, yra įsidėmėtinas ugdant politinį brandumą. Nepripažinimo politika reikalauja nemažiau, o gal dar daugiau iš mūsų, negu iš diplomatų, tam tikro nusistatymo ir tam tikrų veiksmų. Lygiai tas pats galioja ir Kanadoje, ir Jungtinėse Valstybėse.

Š. m. Vasario 16 proga JAV valstybės sekretorius Haigas savo pareiškime nurodo, **kad lietuviai, kaip ir amerikiečiai, šiandieną tebėra ištikimi pagrindiniams laisvės principams ir nepripažįsta prievartinio Lietuvos įjungimo Sovietų Sąjungon.** JAV negali leisti, kad būtų užmirštas Lietuvos integralumo pažeidimas.

Taigi mūsų politinių, net kultūrinių organizacijų neapgalvoti ryšiai su pavergta Tėvyne gali turėti lemtingų neigiamų pasekmių okupacijos

(Nukelta į 3-čią psl.)

Užgavėnių karnavale Toronto Lietuvių Namuose prie savo rankdarbių. Iš kairės: ELZĖ KINČIENĖ, TERESĖ BENOTIENĖ, ADELĖ KATELIENĖ **Nuotr. B. Tarvydo**

Mylimai sesutei

A†A

LIUCINAI VILKUTAITIENEI

iškeliavus į amžiną poilsį,

SOFIJĄ PACEVIČIENĘ ir šeimą bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

V. F. Urbonai ir šeima

A†A

LIUCINAI VILKUTAITIENEI

Niujorke mirus,

jos visą šeimą, seserį SOFIJĄ PACEVIČIENĘ ir brolį STASĮ BARĄ su šeimomis skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Gražina Balčiūnienė *Vytautas ir Sigita Aušrotai*

A†A

MIELAI

LIUCINAI BARANAUSKAITEI-VILKUTAITIENEI

Niujorke mirus,

jos vyrą VYTĄ, dukrą RAMUNĘ, seserį SOFIJĄ PACEVIČIENĘ, brolį STASĮ BARANAUSKĄ bei jų šeimas ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

A. K. Aperavičiai *V. V. Paškai*

Mylimai seseriai

A†A

LIUCINAI VILKUTAITIENEI

mirus,

Lietuvių Namų Moterų Būrelio narę SOFIJĄ PACEVIČIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame gilaus liūdesio valandoje —

Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelis

Mielai Mamytei

A†A

MAGDALENAI FEDARAVIČIENEI

Vokietijoje mirus, sūnų EVARESTĄ bei jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame ir jungiamės maldoje —

Onutė ir Vytautas Taseckai su šeima

Brangiai motinai ir uošvei

A†A

ELZBIETAI BURDULIENEI

mirus,

GRAŽINĄ ir ANTANĄ STANKUS su šeima giliai užjaučiame —

Uršulė ir Jonas Balskai
Alfonsas Lietuvninkas
ir šeima

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniška darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalbiamosios mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Šaldytuvai
- ★ Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose —
137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose —
2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Vyskupo Valančiaus mokykloje Hamiltone Vasario 16 proga kalba mokiniams apie Lietuvą K. MIKŠYS (kairėje). Už mokinių būrio — vedėjas K. MILERIS · Nuotr. J. Miltenio

Šnipas išdavė mūsų parašiutininkus

STEPAS VARANKA

Harry Rositzke knygoje "The KGB — the Eyes of Russia", išleistoje Doubleday & Company, Inc., Garden City, New York, 1979 m., plačiai ir labai vaizdžiai rašoma apie Sovietų Sąjungos ir jos satelitų šnipinėjimo institucijų metodus. Knygos autorius yra buvęs anglistikos profesorius-asistentas, vėliau dirbęs CIA — Central Intelligence Agency sovietiniame skyriuje Vašingtone, Indijoje, Niujorke ir kitur. Rositzke yra autorius kelių knygų apie Sovietų Sąjungą ir CIA.

Šiurpios raidės

ČEKA, GPU, NKVD, KGB milijonams žmonių reiškia didžiausią baimę, šiurpą, tragedijas. Kodėl rusai keičia tų baisių įstaigų pavadinimus? Mat pakeistas vardas nesusigaudantiems komunistinėje sistemoje reiškia pasikeitimą į geresnę pusę. Tuo Vakarų pasaulis naiviai tiki, kad komunistinė sistema pasikeitė. Tai speciali "naujo rojaus" taktika.

KGB Sovietų Sąjungoje yra galinga organizacija, jos viršininkas yra ir politbiuro narys. Šiandieną Sovietijoje šnipai yra gerbiami. Jų atvaizdai randami net ant pašto ženklų. Turbūt nėra pasaulyje krašto, miesto, fabriko, universiteto, laboratorijos, neišskiriant lietuviškų organizacijų, — kur nebūtų sovietinių "kurmių". Jų yra kunigų seminarijose, Vatikane, įvairių tikybų dvasiškių tarpe. Tiesa, yra ir nesąmoningų tos žiaurios sistemos talkininkų (yra ir lietuvių tarpe). Tai baisus vėžys, kuris laisvąjį pasaulį įvairiais būdais iš lengvo graužia fiziškai ir moraliai.

Slaptos bylos

Harry, dirbdamas toje srityje, galėjo prieiti prie slaptų bylų. Karui pasibaigus, daug tonų slaptų bylų iš įvairių kraštų buvo atgabenta į JAV. Jos yra vyriausybės žinioje. Iš jų aiškėja, kad nepaisant išrastų moderniškiausių priemonių, be žmogaus darbo tame "žaidime" negalima apsieiti. Elektroniniai ir mechaniniai aparatai nepasako, ką žmogus galvoja. Rusams labiausiai rūpi slapti dokumentai, susitarimai, planai ir įvairūs išradimai. Yra sakoma, kad nėra žmogaus, kurio negalima būtų panaudoti savo tikslams. Reikia tik atitinkamų aplinkybių ir salygų. Iš tikrųjų nėra visai saugios vietos Vakarų pasaulyje, kur nebūtų įmanoma įsodinti sąmoningo ar nesąmoningo šnipo. Tai įrodė gyvenimo tikrovė.

Sovietų Sąjungos saugumo įstaigoje yra skyrius, kur sutelkta ne tik šimtai tūkstančių, bet milijonai kartotekinių kortelių, kuriose smulkiai aprašytos asmenų biografijos, palinkimai, silpnybės, jaunystės "klaidos", iškrypimai, giminės, politinės pažiūros ir t.t. Pridedamos ir įvairios nuotraukos, jeigu jos yra gaunamos. Kartotekos nuolat papildomos naujomis žiniomis.

Šnipų telkimas

Iš tų kartotekų parenkami žmonės, kurie numatomi, kad juos bus galima priversti dirbti rusų-komunistų naudai. Be to, visi komunistai ir jiems prijaučiantieji, reikalui esant, nori ar nenori, turi prisidėti prie šnipinėjimo. Jaunystėje buvę mokiniai, studentai, simpatizavę Markso idėjoms, priklausę komunistų kuopelėms, vėliau tapę profesoriais, valstybės pareigūnais, diplomatais, dva-

Sovietų šnipas PHILBY-"KIM", pabėgęs Maskvon. Fotografuotas 1967 m.

siškiais, kariškiais ir net eiliniais fabrikų darbininkais, — KGB agentų spaudžiami tampa savo krašto išdavikais. Yra ir tokių, kurie dirba iš idėjos.

Sovietų šnipai Britanijoje

Yra vadinamieji "miegantys" agentai, kurie tik po 10-15-25 metų būna "pažadinti" išdavikiškai savo krašto veiklai. Ryškūs tos rūšies pavyzdžiai — trys britai.

Britanijoje keletas jaunų studentų 1930 m. reiškė komunizmo sistemai savo simpatijas. Tai buvo Harold Adrian Russell Philby — "Kim" (svarbiausias sovietų agentas Vakarų pasaulyje), Guy Burgess (homoseksualas, artimas "Kim" draugas, svarbus KGB agentas, pabėgęs į Maskvą, tapęs alkoholiku ir miręs 1963 m.), Donald Maclean, diplomatas. Pastarasis Maskvai teikė ilgus metus svarbias paslaptis. 1951 m. perspėtas pabėgo į Sovietų Sąjungą. Paskutiniu metu dirbo Maskvoje sovietų užsienio reikalų ministerijoje. Jo žmona gyvena su Philby. Kiek jie padarė žalos Vakarų sąjungininkams, pinigais neįmanoma įvertinti.

"Kim", pagal sovietų instrukcijas ir su jų netiesiogine pagalba iškilo iki augščiausių ir svarbiausių pareigų Britanijoje šiose institucijose: SIS (Secret Intelligence Service), MI5 (Security Service), SOE (Special Operation Executive) ir kitur.

Kai po karo sąjungininkai buvo užsiėmę gaudymu vokiečių karo nusikaltėlių, ignoruodami rusų KGB ir GRU (karo žvalgyba), sovietų agentai veikė kaip per didžiausią šienapjūtę.

Iš rastų po karo slaptų dokumentų aiškėja, kad rusai turėjo savo agentų augščiausiose vyriausybių vietose. Štai keletas jų: Philby, Burgess, Maclean, Alger Hess (prezidento Roosevelto patikėtinis), Richard Sorge. Pastarasis buvo baigęs augštuosius mokslus, dirbo Japonijoje ir Kinijoje kaip vokiečių žurnalistas. Vėliau išaiškintas ir nuteistas mirti. Su jo atvaizdu Sovietų Sąjungoje yra išleistas pašto ženklas. Leopold Trepper, Galicijos lenkas — žydas, buvęs studentas, pabėgęs dirbo Vakarų Europoje su savo "Raudonuoju orkestru", šnipinėdamas rusams. Tokių šnipų dėka Sovietų Sąjungai buvo lengviau vesti ir laimėti karą.

"Kim" Philby gyvenimo istorija ir jo šnipinėjimo "karjera" rusams-komunistams yra daugiau negu fantazinis romanas. Tai britų tautos tragedija, kurią sukėlė Philby — "The Spy Who Betrayed a Generation". Dėl jo išdavystės nukentėjo daug įvairių pavergtų tautų pasišventusių žmonių.

Išdavė lietuvių parašiutininkus

Vienu metu buvo įsteigtas specialus skyrius, vadinamas SPD/S — Special Projects Division/Soviet. Jo direktorium buvo paskirtas Philby. Rositzke knygoje "KGB", 119 puslapyje, rašo: "Aš kelis kartus pietavau su Philby, kai lankiausi Vašingtone tarybos reikalais. Tai buvo normalūs pietūs su anglu, kuris buvo mūsų ryšininkas su Londonu. Mano oficialūs kontaktai su 'Kim' buvo, žvelgiant atgal, daugiau nei pavojingi. Philby dalyvavo keliose anglų-amerikiečių posėdžiuose kaip koordinatorius desantų į Sovietų Sąjungą išvengti nesusipratimams siunčiant mūsų agentus į Baltijos valstybes ir į Ukrainą. Posėdis, kurį gerai prisimenu, lietė parašiutininkų akciją ir jų slaptą veiklą Lietuvoje. Philby tuo metu sėdėjo prie konferencijos stalo, apsuptas anglų iš Londono, Sovietų Sąjungos reikalų žinovų. Vienu momentu aš iškėliau klausimą: kaip mes galime nustatyti, ar tas britų agentas, kuris siunčia mums radijo pranešimus iš Lietuvos nėra KGB kontroliuojamas?" Philby tuo reikalu nepareiškė jokios nuomonės.

Netrukus po to paaiškėjo, kad "Kim" dirbo rusų KGB nuo 1931 metų. Savo laiku Europos ir lietuvių spaudoje buvo pranešta, kad Lietuvoje buvo suimti nuleisti parašiutininkai. Vienas iš jų buvo vilnietis Jonas Kukauskas, buvęs komjaunuolis; suimtas prisidėjo prie kitų draugų suėmimo. Reikia manyti, kad "Kim" žinios, kokias jis gaudavo iš vakariečių žvalgybos apie lietuvių partizanų ir pogrindžio veiklą, būdavo perduotos Maskvos ir Lietuvos NKVD, kuriai buvo lengva tą veiklą negailestingai naikinti.

Tai liūdni gyvenimo faktai. Paguoda yra tik ta, kad tai darė nelietuvis, kuriam Lietuvos žmonių kraujas nebuvo brangus. Liūdna ir skaudu, kai tą daro lietuvis.

BOOKBINDING STUDIO
"SAMOGITIA"
(lietuvis savininkas)
telefonas 625-2412
P.O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Mano širdis bus arti Lietuvos

Pokalbis su naujuoju arkivyskupu ir pronuncijumi J. V. Bulaičiu Romoje

— Kaip jaučiatės gavęs pakėlimą į arkivyskupus ir Šv. Tėvo atstovus?

— Šia proga visų prima norėčiau padėkoti visiems broliams ir seserims lietuviams Kanadoje, JAV-se, ypač Lietuvoje, už sveikinimus, linkėjimus, dovanas ir maldas. Savąjį paaugštinimą laikau ne savo asmeniniu nuopelnu, bet pagerbimu visos lietuvių tautos už jos tvirtą tikėjimą ir meilę tėvynei. Tai pabrėžė ir Šv. Tėvas savo kalboje prieš šventinimo apeigas, paminėdamas, kad esu iš Lietuvos, nors esu gimęs Britanijoje ir priklausau Kaišiadorių vyskupijai. Teologines studijas baigiau Romoje, gyvendamas Šv. Kazimiero kolegijoje, kurios rektoriumi ir mano laikais buvo prel. L. Tulaba. Nors teks dirbti toli nuo Lietuvos, Afrikoje, bet mano širdis nuo jos niekad nenutols.

— Kurie momentai iš Jūsų šventės atrodė Jums įspūdingiausi?

— Prieš Kalėdas pergyvenau dvi nelauktas mirtis šeimoje. Kaip tik tuo metu Vatikanas pranešė apie naują mano paskyrimą. Tai buvo džiugi žinia, juoba, kad pats Šv. Tėvas ryžosi atlikti šventinimo apeigas Šv. Petro bazilikoje Trijų Karalių šventėje. Tose apeigose dalyvavo kaip šventinamieji įvairių tautų kunigai. Man buvo smagu, kad iškilmėse dalyvavo daug lietuvių, suvažiavusių iš įvairių kraštų — Britanijos, JAV, Brazilijos, Vokietijos, Lenkijos ir kitų. Būtų buvę labai miela matyti svečių ir iš okupuotos Lietuvos. Deja, jų nebuvo.

— Kuriuose Afrikos kraštuose teks dirbti?

— Afrikoje esu išgyvenęs jau 9,5 metų. Dabar ten manęs laukia naujos pareigos. Gyvensiu Vidurio Afrikoje. Teks rūpintis trimis kraštais — Kongu, Čadu ir Vidurio Afrika. Juose gyventojų skaičius toks pat, kaip ir Baltijos valstybėse, bet žemės plotai užima 2,259,000 kv. km. Tai daugiau nei visa Europa. Bet tie kraštai yra vieni iš vargingiausių visame pasaulyje. Klimatas baltiesiems žmonėms labai sunkiai pakeliamas. Katalikų skaičius vis didėja. Misijonieriai dirba ten su nuoširdžiu pasiaukojimu.

— Ką manote apie lietuvių kolegijos ateitį?

— Man buvo smagu dalyvauti Šv. Kazimiero kolegijos iškilmėje, kai kolegija buvo filmuojama Šveicarijos televizijos atstovų. Šią kolegiją baigiau prieš 30 metų. Stebėjausi šveicarų domėsiu kolegijai. Manau, kad ir lietuviai turėtų nemažiau ja domėtis. Klebonai, kiti kunigai ir visi tikintieji turėtų ieškoti naujų pašaukimų, kurie užtikrintų lietuvių religinių institucijų tęstinumą išeivijoje. Aš buvau pirmas lietuvis, gimęs išeivijoje, kuris įstojau kolegijon. Ir dabartinis išeivijos jaunimas, gimęs ne Lietuvoje, turėtų važiuoti teologinėm studijom į Šv. Kazimiero kolegiją. Menkas lietuvių kalbos mokėjimas neturėtų gąsdinti. Jei kas nori dirbti Dievui ir Tėvynei, Šv. Kazimiero kolegijos durys yra visiems atviros. Būtų labai gražu, jei atvykęs Romon rasčiau kolegiją pilną lietuvių jaunimo. Tai būtų didelis laimėjimas visai išeivijai.

* * *

Arkivyskupas J. V. Bulaitis išskrido Afrikon vasario 24 d. Prieš tai buvo priimtas privačioje audiencijoje Šv. Tėvo Jono-Pauliaus II ir atlaikė iškilmingas Mišias Šv. Kazimiero klierikams. K.

Laiko dantys graužia vergiją

(Atkelta iš 2-ro psl.)

nepripažinimo politikai. Jau vien šiuo požiūrių neteisinga silpninti arba neatsakingai niekinti pagrindines lietuvių išeivijoje politines organizacijas, kurios turi tam tikrus tautos įpareigojimus arba didžiųjų valstybių teisinius vyriausybių kanalus svarbiems politiniams žingsniams atlikti.

Siektina geresnės koordinacijos ir visų organizacijų politinės minties kūrybiškumo dėl bendro reikalo. Būtų klaidinga siekti lietuvių organizacijų įvairovės sumažinimo, jas paneigiant. Priešingai, galbūt kaip niekad istorijoje, mums reikia įsiklausyti į vyriausios kartos balsą, nes tik ji yra Lietuvos suvereniteto gėrio gyvas liudininkas. Juk to tikro gėrio, o ne baltų mūrų, ne šviesos pristigusi kryžkelėse alpsta Lietuva.

Taigi dokumentaliai menančių nepriklausomą Lietuvą balsas ypač svarbus. Tai nėra archaizmas ir ne vien nelaimės prislėgtų tautų būtinybė. Ir modernusis mokslas šiandien kelia uždavinį įvesti į magnetinę kompiuterių sistemos atmintį vyriausios kartos priešmirtinio periodo gyvenimo patirties išvadas ir priesakus, net erezijas. Šios rūšies informacija iki šiol negrąžinamai žūdavo. Dabar manoma, kad tokia informacija kartais gali būti labai reikalinga žmonijai.

Taigi, subordinuojant politinių srovių veiklą pagrindiniam tikslui siekti, dera paimti testamentinius priesakus giliai į širdį iš tų, kurių greitai šalia mūsų nebebus.

Mums vienybė brangi, bet nesiekime idealios vienybės, nes ji pavojinga apsnūdimais ir jos, matyt, niekados nebus. Emigracijos viduje derėtų būti demokratiškiems ir tolerantiškiems, ko kartais lietuviams emigracijoje stinga.

Ryžtingai dirbti

Baigiant reikia pabrėžti išplaukiantį iš visko, kas augščiau pasakyta, būtinumą nuolatos ir nepailstamai dirbti Lietuvos laisvės bylos faktologinį vis pilnesnio juridinio pagrindimo darbą. Šiam reikalui jau turime didelį ir pogrindinės spaudos srautą iš pavergtos Lietuvos. Tie leidiniai, kaip pavyzdžiui, "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", dokumentaliai leidžiama ir verčiama į pagrindines Vakarų pasaulio kalbas. Paruošta nemažai kitų darbų anglų kalba. Bet šis baras dar aiškiai nepakankamas.

Pasigendame daugiau apibendrinančio pobūdžio ir specialiai priderintų Lietuvos laisvės bylai operatyvinių darbų, laisvų nuo pašalinės ir antraeilės medžiagos, pasigendame plataus veržimosi iš mūsų uždarų vidinių emigracijos problemų.

Kultūra, pagarba ir pareigos Vakarų demokratijos gėriui reikalauja su šaknimis išrauti iš širdies išankstinius nusistatymus, piktnaudžiavimus demokratija, vienokios ar kitokios spaudos išankstinį apriorinį neigimą ir kt. Spaudos akiplėšoms reikia susimąstyti. Atsakomybė prieš istoriją reikalauja neremti kenkėjiško darbo ir nešnerkšti, esant sunkumams susikalbėti. Kiekvieno individualus pagarbaus amžiaus eksperimentas neduoda teisės skleisti abejingumo bei liūdesio.

Iš vyresnio amžiaus atstovų lauktina patikimų politinių ir ūkinių prognozių, laisvų nuo pagražinimų ir įniršio. Jaunoji karta privalo įsiklausyti į tokias prognozes ir kūrybiškai jas panaudoti. Dievas ir Tėvynė neleidžia išblėsti be laiko, paskęstant smulkiuose asmeniškuose prisiminimuose.

Tad su ryžtu į tolimesnį darbą už kūrybingą ateitį, vardan suverenios, laisvos ir nepriklausomos demokratinės Lietuvos! Laiko dantys graužia vergiją, jau požymių daug yra. Laikas bijo ne imperijų, o tik jų piramidžių, jų stabų!

• Esame didingos istorijos tauta ne tik laimėjimais, bet ir pralaimėjimais — ne tik Žalgiriu, bet ir Kražiais. DR. J. GIRNIUS

Arkivyskupui J. V. BULAIČIUI jo išleistuvėse Romoje kun. V. ŠARKA įteikia dovaną — Aušros Vartų Marijos bronzinį paveikslą. Kairėje sėdi — vyskupas A. DEKSNYS

Vienybė — mūsų jėga, laisvė — mūsų ateitis!

J. KAIRYS

Toks šūkis įrašytas atsišaukime, paskelbtame 1979 m. balandžio 18 d. ir išplatintame Vilniaus universitete. Jis skamba šitaip:

"Pirmieji tarybinės okupacijos metai, Stalino teroras kainavo lietuvių tautai apie trečdalį milijono gyvybių. "Lietuva be lietuvių" — toks buvo Suslovo nurodymas. Stalino mirtis nutraukė fizinį lietuvių naikinimą, bet dvasinis teroras pasiliko, įgaudamas vis rafinuotesnes formas; toliau klastojama ir darkoma Lietuvos istorija, šmeižiami jos politiniai ir idėjiniai vadai, persekiojami tikintieji.

Okupacinė valdžia supranta, kad nutautinimą sulaiko tik nacionalinis sąmoningumas, kurį ugdo nacionalinė spauda ir kalba. Todėl lietuvių kalbos ir spaudos varžymas yra okupantų plačiausiai naudojama priemonė: gimtoji kalba išstumta iš įstaigų, mažinamas knygų tiražas ir t.t.

Ryškus nacionalinių teisių varžymo pavyzdys yra TSRS augštojo mokslo ministro 1978 m. gruodžio 6 d. įsakymas N. 1116. Jame reikalaujama okupuotų respublikų augštosiose ir vidurinėse mokyklose įvesti specialių disciplinų dėstymą, kursinių ir diplominių darbų rašymą, konferencijų ir seminarų vedimą rusų kalba.

Šis įsakymas yra akivaizdus šovinistinės rusinimo politikos, carinės Rusijos pradėtos dar 1864 m., tęsinys. Tik okupantai gali reikalauti atsisakyti pagrindinės kiekvienos tautos teisės vartoti savo gimtąją kalbą, nes nė viena tauta savanoriškai tos teisės neatsisakys.

Okupacinė valdžia dar kartą parodė, kad jos konstitucija tarnauja tik lengvatikių mulkinimui. Okupantų atžvilgiu ji neturi jokios juridinės galios. Priešingu atveju toks įsakymas būtų traktuojamas kaip TSRS konstitucijos 36 str. pažeidimas, kuriame teigiama, kad lygių teisių įgyvendinimas užtikrina galimybę vartoti gimtąją kalbą ir kad "bet koks tiesioginis ar netiesioginis piliečių teisių apribojimas, tiesioginių ar netiesioginių pirmumų pagal rasinius ir nacionalinius požymius nustatymas, kaip ir visokia rasinio ir nacionalinio išimtinumo propoganda baudžiama pagal įstatymą". O rusų kalbos prievartinis piršimas ir "didžiosios rusų tautos" termino vartojimas ar nėra rusų išimtinumo atvejis? Okupantų ir jų pakalikų nebaudžiamumas rodo, kad jiems galioja tik specialūs okupaciniai įstatymai!

Kiekvienas lietuvis turi suprasti — didžiausia kliūtis prievartinei asimiliacijai yra nacionalinė kalba ir spauda.

Visomis išgalėmis priešinkimės nutautinimui, protestuokime prieš lietuvių kalbos ir spaudos užgniaužimą!

Žinokime, kad pradėję lietuvių kalbos vartojimo siaurinimą, okupantai ateityje stengsis visai ją išstumti!

Nuolaidžiavimas okupantams suteiks jiems galimybę griebtis ir kitų nutautinimo priemonių: išsiųsti baigusį mokslus jaunimą už Lietuvos ribų, apsunkinti jam grįžimą atgal ir t.t.

Vienybė — mūsų jėga! Laisvė — mūsų ateitis!"

Kadangi šis atsišaukimas jau 1979 m. balandžio mėnesio 18 d. buvo išplatintas Vilniaus universitete, tai savaime aišku, kad jis surašytas dar prieš tų pačių metų gegužės mėnesį Taškente įvykusį pasitarimą rusinimo reikalais. Po šito pasitarimo rusinimas bolševikinėje imperijoje esančių nerusiškų tautų sustiprintas bei nuolat stiprinamas. Jeigu šis atsišaukimas būtų vėliau parašytas, tai jame rastumėm užuominų ir apie būdus bei priemones, kuriomis po jo vykdomas rusinimas, ir pamatytumėm, kad ir čia nutautinimo reikaluose, okupantas, siekdamas savo tikslų, vartoja apgaulę, prievartą, terorą ir kitokias priemones, priešingas jo skelbtiems bei skelbiamiems šūkiams, vietinėms teisinėms normoms, tarptautiniams įsipareigojimams.

Mes, išeiviai, paskaitę šį atsišaukimą, turime rausti iš gėdos, kad gyvendami laisvėje taip lengvai mojam į savo kalbą, spaudą, kai jie tenai, kovodami už išlaikymą taip didelių šių vertybių, rizikuoja ne vien savo laisvės netekimu, bet ir gyvybe.

Daug kas iš mūsų apsijuokia ir prieš svetimuosius, kai vaikai nesusikalba lietuviškai su savo tėvais, vaikaičiai su seneliais ir pan.

PŪKINĖS ANTKLODĖS
* Puikūs žąsų pūkai
* Specialios kainos, galiojančios su šio skelbimo iškarpa

Twin (158 x 218 cm) $159
Double (200 x 218 cm) $189
Queen (218 x 218 cm) $209
King (264 x 218 cm) $249

Geros kokybės pagalvės papigintomis kainomis

	Standartinės (50x66 cm)	Queen (50x76 cm)
100% ančių plunksnos	$20	$25
20% pūkų 80% plunksnų	$40	$47
50% pūkų 50% plunksnų	$60	$79
tik pūkų	$85	$95

Priimami užsakymai paštu
* *Jeigu nebūsite patenkinti, pinigai bus grąžinti.*
* *Pristatymas be užmokesčio "Tėviškės Žiburių" skaitytojams*

ARTEX BEDDING Co.,
535 Brant St., Burlington, Ontario, L7R 2G6
Tel. (416)634-6022

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KAIP STALINO LAIKAIS

Šeštasis Lietuvos Žurnalistų Sąjungos suvažiavimas, įvykęs sausio 12 d. Vilniuje, susilaukė beveik pustrečio šimto dalyvių, atstovaujančių 1.200 narių. Jame taipgi dalyvavo laikraščių bei žurnalų redaktoriai, televizijos, radijo ir leidyklų darbuotojai, kompartijos veikėjai su pačiu P. Griškevičium priešakyje. Į garbės prezidiumą, kaip Stalino laikais, buvo išrinktas sovietinės kompartijos politbiuras su vyriausiu v a d u L. Brežnevu, nors nė vienas jų nebuvo atvykęs Vilniun. Iš Maskvos tebuvo atsiųstas sovietinės Žurnalistų Sąjungos valdybos sekr. V. Židkovas. Ataskaitinį pranešimą padarė suvažiavusių žurnalistų valdybos pirm. A. Laurinčiukas, partijos įsakymus perdavė centro komiteto sekr. L. Šepetys. Suvažiavimo dalyviai priėmė ir pasiuntė sveikinimo laišką sovietinės kompartijos centro komitetui, jos generaliniam sekr. L. Brežnevui. Sąjungos valdybos pirmininku vėl buvo išrinktas "Tiesos" red. A. Laurinčiukas, pavaduotojais — "Sovetskaja Litva" red. V. Jemeljanovas, Lietuvos televizijos ir radijo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Mitalas, leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos komiteto pirm. J. Nekrošius, atsakinguoju sekretorium — D. Mickevičius. Revizijos komisijos vadovybė vėl patikėta "Tarybinės Klaipėdos" red. S. Žilinskui.

PROFESINĖS SĄJUNGOS

Tryliktasis Lietuvos profesinių sąjungų atstovų suvažiavimas buvo sušauktas vasario 4-5 d. d. Vilniuje. Tos profesinės sąjungos yra viršikoje kompartijos kontrolėje. J o m s nuo 1977 m. vadovauja Algirdas Ferensas, gimęs 1928 m. Rozalime. Jis yra baigęs Kauno politechnikos institutą 1951 m., bet t u o j a u pat įsijungęs į komjaunimo ir kiek vėliau į kompartijos centro komitetą. 1961-67 metais jam netgi teko būti sovietinės kompartijos centro komiteto darbuotoju. Tikrąjį profesinių sąjungų v e i d ą atskleidžia "Tiesoj" vasario 5 d. paskelbtas komprtijos centro komiteto atsišaukimas: "Svarbi profsąjungų pareiga — gerinti idėjinį bei politinį darbininkų ir tarnautojų auklėjimą, stiprinti darbo ir valstybinę drausmę, užtikrinti, kad būtų laikomasi socialistinio bendro gyvenimo ir komunistinės moralės taisyklių. Darbo kolektyvai turi plačias galimybes ugdyti komunistinę pažiūrą į darbą ir visuomeninę nuosavybę..." Esą Lietuvos profsąjungos, partinių organizacijų vadovaujamos, garbingai įvykdys sovietinės kompartijos XXVI-to suvažiavimo iškeltus uždavinius, stiprins tėvynės (Sovietų Sąjungos) ekonominę ir gynybinę galią. Atsišaukimas baigiams šūkiu: "Tegyvuoja tarybinės profsąjungos — aktyvios partijos pagalbininkės kuriant komunizmą!"

SPEKULIANTŲ BYLOS

"Tiesos" korespondentas Juozas Meškauskas vasario 5 d. laidoje skaitytojus supažindina su spekuliantų bylomis Kapsuke (Marijampolėje). Esą jau pernai kolchoziniame turguje Leningrade su putliaisiais ir pusvilnoniais verpalais buvo sulaikytos dvi Kapsuko spekuliantės – draudimo agentė Valė Česnienė ir jos bendradarbė Janina Katilienė. Pirmoji, milicininkui pasiūliusi kyšį, buvo suimta, antroji be verpalų grįšo Kapsukan. Teismas vėliau sugrąžintą V. Česnienę nuteisė laisvės atėmimu trejiems metams lygtinai, o J. Katilienė teisme b u v o tik liudytoja, perduota darbovietės kolektyvui perauklėti. Jos portretas ir šiandien tebėra garbės lentoje. J. Meškauskui teko susipažinti su dar viena bylą, liečiančia šešis žmones. Pieno konservų kombinate į Antano Mekionio vairuojamą sunkvežimį be jokių dokumentų pateko 32 dėžės sviesto. Nuvežęs reikalingą sviesto krovinį Kazlų Rūdon, jis grįžo namo ir 680 kg pasigrobto sviesto išsikrovė savo garaže. Talkon jam atėjo motina Marija Matulienė ir patėvis Juozas Matulis, jau anksčiau baustas už valstybinio turto grobstymą. Jiedu sūnaus pavogtą sviestą vežiojo savo "Žiguliais", siūlė nesąžiningiems žmonėm, džiaugėsi gautais rubliais. Tą vogtą sviestą priėmė dvi parduotuvių vedėjos ir viena pardavėja. Jį pardavinėjo brangiau nei buvo pirkusios. A. Mekionis gavo pusantrų metų laisvės atėmimo bendrojo režimo pataisos darbų kolonijoje, M. Matulienė, pieno konservų kombinatui grąžinusi 2.180 rublių, vieneriems metams pateko į pataisos darbovietę, o visi kiti bausmę turės atlikti liaudies ūkio statybose. J. Meškauskas, pripažindamas kai kurių gaminių trūkumą, be reikalo puola spekuliantus: "O pasižvalgykime turgavietėse, kokių tik deficitų nekyšo iš po skverno. Ar ne pikta: vadinasi, tos prekės buvo pagamintos, o į kieno rankas pateko? Nesąžiningumo grandinėje vienas šalia kito stoja vagis, grobstytojas, kombinatorius ir būtinai — spekuliantas, kuris naudojasi žmogaus nesąžiningumu ir lengvapėdiška pažiūra . . ." Jeigu tų prekių būtų pagamintas pakankamas kiekis, jų užtektų ir parduotuvėms. Niekas tada spekuliantų paslaugomis nesidomėtų. Spekuliacija Lietuvon atėjo II D. karo okupacijų metais, ir jos lig šiol dėl nepakankamos gaminių pasiūlos niekaip negali pašalinti sovietinis okupacinis režimas.

EISMO PROBLEMOS

"Tiesos" korespondentas Bronius Čekanauskas vasario 2 d. laidoje apžvelgia 1981 m. Lietuvoje įvykusias automobilių nelaimes bei liūdnas jų pasekmes. Esą pernai tų nelaimių Lietuvoje buvo užregistruota 6.329. Jose žuvo 743 žmonės, 4.762 buvo sužeisti. Automobilių skaičius kasmet gausėja — vien tik nuosavų naujų automobilių įregistruojama apie 30.000. Dėl automobilių pagausėjimo kasdien įvyksta po 15-20 nelaimių. Dėl pėsčiųjų kaltės pernai įvyko 1.450 automobilių nelaimių. Jose žuvo 210 žmonių, 1.282 buvo sužeisti. Eismo nelaimėse žuvo 57 vaikai, 646 buvo suluošinti. Iš viso 1981 m. Lietuvoje žuvo 296 pėstieji. Autoinspekcijos darbuotojai su visuomeniniais savo talkininkais pernai sulaikė 29.900 neblaivių vairuotojų, kurių 9.892 neturėjo net vairuotojo teisių. Visoje Lietuvoje pernai buvo išaiškinta 429.912 eismo taisyklių pažeidėjų. Šį skaičių sudarė: 364.476 vairuotojai, 62.389 pėstieji, 3.047 dviratininkai. Girti vairuotojai 1981 m. sukėlė 823 automobilių nelaimes, kuriose žuvo 142 žmonės, buvo sužeistas 761. Dėl neblaivių pėsčiųjų kaltės įvyko 382 nelaimės, pareikalavusios 77 gyvybių, sužeidusios 315 žmonių.

NAUJA KEPYKLA

Linkuvoje, Pakruojo rajone, atidaryta nauja duonos kepykla. Simbolinį raktą statybininkai įteikė rajono kooperatyvų sąjungos pirm. J. Norvilai. Pirmą duoną šioje kepykloje užminkė darbo veteranė V. Dambrauskienė. Naujoji kepykla per parą parūpins 26,2 tonos duonos ir pyrago gaminių.

V. Kst.

Simon's TRAVEL

KVIEČIAME KELIAUTI KARTU 1982

10 DIENŲ LIETUVOJE

gegužės 10-gegužės 24

13 DIENŲ SU GIMINĖM!!!

VILNIUS — RYGA

gegužės 20 - birželio 3
gegužės 27 - birželio 10
liepos 8-22

liepos 15-29
rugpjūčio 12-26
rugsėjo 2-16

Vilnius — Leningradas birželio 17 – liepos 1

SAVAITEI Į LIETUVĄ

rugsėjo 9-16

rugsėjo 30-spalio 7

Visas grupes lydi savininkai arba patyrę palydovai.
Sutvarkome iškvietimus vizitui į Lietuvą ir iš Lietuvos.
Nuperkame Lietuvoje giminėms kooperatinius butus, automobilius bei kitus pageidaujamus daiktus.
Sąžiningai tarpininkaujame, tvarkant palikimus giminėms Lietuvoje.

Smulkesnių žinių teiraukitės:

Toronto tel. (416) 537-3060 arba 532-8772
Montrealis — (514) 669-8834 — L. Stankevičius
Čikaga — (312) 496-8406 — V. Ramonis
Los Angeles — (213) 660-6600 — J. Petronis
— (213) 664-0791 namų

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6P 1X2 Canada
TELEX 06-986766 TOR
Kelionių biūro savininkai — AUDRONĖ ir VYTAS SIMINKEVIČIAI
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Atsisveikinant su a. a. VINCU RASTENIU, mirusiu Niujorke. Kalba vyriausios "Neo-Lituania" korporacijos valdybos pirm. filisteris ANTANAS JUODVALKIS. Garbės sargyboje filisteriai — STASYS MACKEVIČIUS ir PETRAS MATEKŪNAS. Kairėje sėdi — kun. ANTANAS RAČKAUSKAS, gen. konsulas ANICETAS SIMUTIS ir kiti

Nuotr. G. Peniko

HAMILTON, ONT

Metinis "Talkos" susirinkimas

RELIGINIS KONCERTAS rengiamas ateitininkų, pasidarė tradiciniu. Šiais m e t a i s koncertas buvo sujungtas su šv. Kazimiero ir Tikinčiosios Lietuvos Diena.

Jaunučiai tuoj po pirmos giesmės, skaitymams lydint, atnešė šv. Kazimiero paveikslą, žvakę ir "Kroniką", kuriuos priėmė kun. S. Šileika ir tarė trumpą žodį apie religinio koncerto reikšmę.

Programa susidėjo iš 15-kos giesmių, kurias atliko solistai — A. Laugalienė ir A. Simanavičius, smuikininkės R. Barkienė ir J. Allen, Aušros Vartų parapijos choras su savo solistėm A. Matulicz ir Br. Paréštine. Vargonais palydėjo Darija Deksnytė-Powell. Prie muzikinės dalies prisidėjo skaitymais apie šv. Kazimierą E. Labuckas. Laiškų ištraukas iš Nijolės Sadūnaitės kalbos sklandžiai atliko R. Bilevičius.

Ateitininkai dėkoja programos dalyviams ir visiems, kurie rado laiko koncerte dalyvauti. Visi išsiskirstė su gerais įspūdžiais,

E. L.

IŠĖJUS Į PENSIJĄ. Papildomai sužinota, kad St. Bakšiui, išėjusiam į pensiją, vasario 27 d. buvo suruoštas pobūvis, vadovaujant p. Visockienei, p.p. Bakšių namuose. Naujasis pensininkas, radęs nelauktai susirinkusių svečių būrį, pasisveikino, sukalbėjo maldą ir pakvietė svečius vaišintis. A. Žemaitis tarė atitinkamą žodį apie šio pobūvio tikslą. Sveikinimo kalbą pasakė J. Visockis, o Pr. Norušienė paskaitė savo kūrinį apie šeimos atsikvietimą iš okupuotos Lietuvos. Pagaliau naujajam pensininkui buvo parodyta bendra dovana — "tinginio" kėdė. St. Bakšys visiems išreiškė nuoširdžią padėką. Dalyvis.

"AIDO" DIENA praėjo su labai gražiu pasisekimu. Po pamaldų svečių buvo pilna salė. Visi atvykusieji pasivaišino aidiečių mamyčių paruoštais gardžiais valgiais, o pačios aidietės, pasipuošusios savo uniforminėmis suknelėmis, aptarnavo svečius ir platino loterijos bilietukus. Loterija buvo l a b a i turtinga laimikiais. "Aidas" nuoširdžiai d ė k o j a visiems už paaukotus laimikius ir pinigines aukas loterijai. Ypač "Aido" rėmėjų komitetas dėkoja visoms mamytėms, prisidėjusioms prie vaišių paruošimo. Nevisi laukė loterijos laimėjimų paskirstymo, išvyko namo, todėl yra neatsiimtų laimikių. Juos gali atsiimti pas J. Pleinį (tel. 549-5372). Geltoni laimėjimų bilietukai — 412, 047, 154, 188, ružavi — 449, 091, 352, 196. Ta proga gauta aukų "Aido" veiklai: $50 iš kun. S. Šileikos ir X.Y. iš Toronto, $20 iš V. Petkūnienės. Ačiū už aukas.

"AIDAS" ir sol. R. Strimaitis kovo 14 d., sekmadienį, koncertavo Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubo renginame vakare Detroite. "Aido" dvyliktojo gimtadienio koncertas ir šokiai įvyks gegužės 15 d. J.P.

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiame savo mieliems draugams ir pažįstamiems už mums suruoštas vaišes ir dovaną mūsų vedybinio 30-čio p r o g a: R. R. Bagdonams, A. Čerškienei, E. Dirsienei, P. V. Giedraičiams, M. D. Jonikams, V. Jasinevičiui, J. G. Kažemėkams, L. Kriaučiūnams, B. I. Kronams, E. N. Kudaboms, L. D. Mačikūnams, V. J. Pilkauskams, V. O. Pulkaunikams, S. Z. Rakščiams, P. Z. Sakalams, J. Svilui, A. E. Tėveliams, mūsų brangiai mamai J. Saunorienei, dukrai Raimondai, sūnui Gediminui ir žentui Eligijui.

Už viską visiems nuoširdus ačiū.

Algis ir Zofija Saunoriai

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ BALIUS praėjo su dideliu pasisekimu, nes susirinko nemažiau kaip 230 žmonių. Malonu, kad tėveliai atsivedė ir savo vaikus.

Nuoširdžiai dėkojam visiems, kurie prisidėjo prie baliaus pasisekimo. Stengėmės svečius priimti geriausiai, nes kiekvienas yra mums brangus. Tikimės kitais metais vėl pasimatysim!

KLK Moterų Draugijos
Hamiltono skyriaus valdyba

Metinis "Talkos" kredito kooperatyvo narių susirinkimas įvyko vasario 28 d. Hamiltone, Jaunimo Centro salėje. Dalyvavo 131 narys. Sekretoravo R. Kontenis. Pagerbus atsistojimu pernai mirusius 14 narių, kurių tarpe buvo ilgametis valdybos pirm. Edvardas Sudikas, ir sudarius balsų skaičiavimo komisiją iš P. Kanopos, J. Asto, J. Deveikio, P. Lukošiaus, K. Norkaus ir perskaičius praėjusio metinio susirinkimo protokolą, buvo prieita prie pranešimų.

Valdybos vardu pranešimus padarė pirm. J. Krištolaitis ir izd. St. J. Dalius, kurie pažymėjo, kad tai buvę dvidešimt septintі "Talkos" darbo metai, kurie, kaip daugumai kredito unijų, nebuvo lengvi dėl vykstančios infliacijos ir augštų, dažnai besikeičiančių palūkanų. "Talkos" valdyba stengėsi patenkinti n a r i ų poreikius, bet prieš bankų ir finansinių bendrovių keliamas palūkanas nebuvo lengva atsilaikyti.

"Talkos" kooperatyvas 1981 metus baigė su $14,318,818 balansu. Palyginus su 1980 m., balansas sumažėjo 4,98%. Pirmą kartą "Talkos" veikloje nebuvo kapitalo paaugimo. Vienintelė pozicija, kuri gražiai padidėjo, vis dar labai populiarus registruotas pensijų taupymo planas, kuris padidėjo $391,050 iki $2,772,000 arba 16,42% daugiau negu 1980 m.

"Talka" turėjo pajamų $1,941,339 ir išlaidų $1,970,636. Didžiausią išlaidų poziciją sudarė nariams išmokėtos palūkanos už įvairius indėlius, būtent, $1,807,600 arba 93,1% nuo visų gautų pajamų. Tarnautojų algoms su priedais išmokėta $96,831 arba 4,98% nuo visų gautų pajamų. "Talkos" operacinės išlaidos buvo nepaprastai mažos, tesiekiančios vos 8,4% nuo visų g a u t ų pajamų. Dauguma tokio pat didžio kanadiečių kredito unijų operacinėms išlaidoms skiria iki 28%, o nariams teišgali mokėti 72% nuo gautų pajamų.

Metų eigoje teko nurašyti iš atsargos kapitalo vieną neišieškomą paskolą — $873. "Talkos" kredito kooperatyvas, nemokamai apdrausdamas narių indėlius iki $2,000 ir asmenines paskolas iki $10,000 1981 m. išmokėjo premijoms $21,482. Mirusiems 14 narių CUMIS išmokėjo $9,861 draudos. "Talkos" kooperatyvas, be turimo nuosavo namo, kuriame telpa raštinė ir dar du išnuomojami butai, dabar įsigijo naujausią modernų skaitytuvą (kompiuterį), kuris narius aptarnaus taip, kaip ir bankuose.

Kredito komisijos pirm. A. Stanevičius savo pranešime paminėjo, kad 1981 m. buvo leista išduoti 159 paskola $2,045,500 sumai, iš k u r i ų asmeninių paskolų — $581,950 ir nekilnojamo turtu — $1,463,550.

Revizijos komisijos pirm. A. Patamsis perskaitė revizijos aktą. Viskas rasta tvarkoje, pareikšta padėka valdybai ir tarnautojams už gerai atliktą darbą.

"Talkos" auditorius E. P. Nolan perskaitė savo pranešimą, kuriuo pažymėjo, kad knygos, atskaitomybė, dokumentai vedami tvarkingai, saugiai laikomi.

Po pranešimų auditorium 1982 m. buvo vėl patvirtintas E. P. Nolan, kuris šias pareigas "Talkoje" e i n a jau 19 metų. Patvirtintas šiom pareigoms didele balsų dauguma tarė padėkos žodį lietuviškai, už kurį nariai linksmai paplojo.

"Talkos" įstatų (By-Laws) pakeisti trys punktai: 1. sudaromas specialus atsargos kapitalas finansiniam pastovumui garantuoti; 2. valdyba nustato, kiek keitimo kasoje laikyti pinigų be C r e d i t Unions Supervisor patvirtinimo; 3. narių balsavime užtenka dviejų trečdalių balsuojančių narių. Įstatų pakeitimas pusiau slaptu balsavimu patvirtintas 88 balsais, 1 nariui balsuojant prieš.

Per valdomųjų organų rinkimus buvo pirmą kartą panaudotas naujas metodas, kuris plačiai naudojamas kanadiečių kredito unijose, būtent, trys atskiri etapai.

Į valdybą nebekandidatavo J. Pleinys, išbuvęs valdyboje 8 metus, o prieš tai kredito komisijoje 9 metus, iš viso atlikęs "Talkos" gerovei 17 metų tarnybą. Pirmininkas J. Krištolaitis jam už ilgą tarnybą išreiškė padėką.

Kandidatai į valdybą gavo balsų: A. Stanevičius 120, R. Kontenis 93, M. Gudinskas 47. Balsavo 130 narių. Balsus suskaičiavus ir paskelbus du pirmuosius išrinktais, buvo pasiūlyti kandidatai į kredito komisiją ir gavo balsų: K. Mileris 88, Algis P. Enskaitis 72 (1 m. terminui), V. Butkevičius 61, J. Grigalius 35. Balsavo 129 nariai. Paskelbtus du pirmuosius kandidatus išrinktais, buvo balsuojama už kandidatus į revizijos komisiją. Gavo balsų: J. Sadauskas 71, M. Gudinskas 57. Balsavo 128 nariai. Išrinktas J. Sadauskas. Šiuo būdu atlikti balsavimai gal užėmė kiek daugiau laiko, bet už tai narių sugadintų kortelių visai nebuvo, nes pasiūlyti kandidatai tik į vieną tarnybą buvo visiems aiškūs ir įrašymas suprantamas.

Diskusijose buvo pasiūlymas apriboti nariams rašomų nemokamų čekių skaičių, nes "Talkai" brangiai kainuoja banko patarnavimai; nekilnojamo turto įvertinimui imti profesijonalus įvertinjus. Tačiau kita priešinga nuomonė buvo, kad šį darbą galima patikėti tik narių išrinktiems pareigūnams.

Po susirinkimo nariai buvo pavaišinti kava ir skaniais pyragais, kuriuos paruošė p. Petkevičienė.

Valdyba pirmame p o s ė d y j e pasiskirstė pareigom: J. Stankus — pirmininkas, J. Krištolaitis — vicepirmininkas, R. Kontenis — sekretorius, St. J. Dalius — iždininkas, A. Stanevičius — vald. narys.

Stasys Dalius

(Nukelta į 9-tą psl.)

PRIEŠVELYKINIS LAIMĖS RATAS bus kovo 27, šeštadienį, lietuvių parapijos salėje Hamiltone. Pradžia — 19 v. Įvairūs laimėjimai, kavutė ir kiti gėrimai. Kviečiami visi.

HLŽ ir M Klubo Giedraitis valdyba

London, Ontario

KANADIEČIAI DAR DARO KLAIDŲ. Laikas nuo laiko "The London Free Press" dienraštyje pasitaiko klaidų, liečiančių lietuvius. Gera, kad atsiranda asmenų, tas jų klaidas pataisančių. Jie dažniausiai pasirašo slapyvardžiais, bet šį kartą buvo pasirašyta ir tikra pavarde. Daugeliui gerai žinomas visuomenininkas L. Eimantas "Free Press" skyriuje "Letters to the Editor" parašė gana vykusį pataisymą. Pirmiausia jis priminė, kad lietuvių bendruomenė Londone yra dėkinga dienraščiui už vasario 15 d. laidoje išspausdintą aprašymą minėjimo Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo 64-sios sukakties. Po to jis pastebėjo, k a d "Free

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

TALKA

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v. p.p., penktadieniais nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.

MOKAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6%
santaupas	12%
term. depoz. 1 m.	14¾%
term. depoz. 3 m.	13%
reg. pensijų fondo	14%
90 dienų depozitus	14¼%
IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	18%
asmeninės paskolas	20%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

VASARIO 16 JAV KONGRESE oficiliai buvo paminėta vasario 23 d. Atstovų Rūmuose minėjimą organizavo Frank Annunzio. Po kun. V. Rimšelio sukalbėtos invokacijos jis padarė išsamų pranešimą apie Lietuvos nepriklausomybę, jos metu pasiektus laimėjimus. Priminė, kad gražias lietuvių tautos pastangas sugriovė sovietinė okupacija. Laisvės gynėjai dabar yra tremiami Sibiran, uždaromi kalėjimuose. JAV vyriausybė gina lietuvių teises į laisvę Madrido konferencijoje bei kitomis progomis. Kongreso narių vardu buvo pasiųstas laiškas L. Brežnevui, reikalaujantis laisvės Vytautui Skuodžiui. Panašias mintis pareiškė ir atstovas J. Moakley. Tą pačią dieną įvykusiam Vasario 16 minėjimui senate vadovavo Charles Percey. Savo žodyje jis priminė nepriklausomos Lietuvos konstituciją, užtikrinusią pilietines bei religines žmogaus teises, kurias dabar užgniaužė žiauri sovietinė okupacija. Sen. Ch. Percey džiaugėsi, kad Baltijos šalių įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažįsta JA Valstybės. Tai patvirtino ir prez. R. Reaganas, ir valstybės sekr. A. Haigas. Jis taipgi priminė senatoriams suimtą JAV pilietį V. Skuodį, B. Gajauską, V. Petkų bei kitus politinius kalinius. Sėkmingas S. Kudirkos išlaisvinimas teskatina siekti laisvės ir kitiems. Tikrąjį Sovietų Sąjungos v e i d ą atskleidė Lietuvos okupacija, dabartiniai įvykiai Lenkijoje. Vasario 16 minėjimu JAV kongrese rūpinosi ALTos valdyba.

LIETUVOS ATSTOVAS DR. S. BAČKIS Nepriklausomybės šventės proga priėmimą svečiams surengė vasario 16 d. vakarą. Buvo susilaukta apie 120 svečių, kurių eilėse šį kartą buvo nemažai JAV valstybės departmento pareigūnų, įskaitant ir ten dirbantį Algį Avižienį. Paprastai tokiuose priėmimuose tik pasivaišinama, vengiama kalbų. Todėl visiškai netikėtas buvo JAV valstybės sekr. A. Haigo pavaduotojo žmogaus teisių ir humanitariniams reikalams Elliot Abrams žodis. Jis priminė šiemetinį A. Haigo sveikinimą, dar kartą pakartodamas, kad JAV vyriausybė ir toliau nepripažins priverstinio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Baltiesiems Rūmams atstovavo lietuvių kilmės Jack Burgess — prez. R. Reagano padėjėjas ryšiams su visuomene. Priėmime taipgi dalyvavo Vatikano atstovas arkiv. P. Laghi, atstotogoms išvykusių senatorių bei kongreso narių atstovai, k e l i Hannafordo bendrovės nariai, kitų šalių diplomatiniai atstovai. Lietuvių organizacijoms atstovavo: VLIKui — dr. K. Jurgėla ir L. Grinus, ALTai — dr. J. Genys, PLB — A. Gureckas, JAV LB — V. Nakas.

A. a. HERMANAS TUMAS, 82 metų amžiaus, gimęs Mažojoje Lietuvoje, mirė vasario 17 d. Los Angeles mieste, Fulertono ligoninėje, ištiktas kraujo išsiliejimo smegenyse. Velionis buvo daug nukentėjęs nuo siautėjusių nacių, netekęs dalies sveikatos. Jo pageidavimu kūnas buvo sudegintas, kad žmona Fulertono universiteto prof. dr. Elena Valiūtė-Tumienė pelenus galėtų palaidoti Švėkšnoje, savo tėviškės kapinėse. Velionies gimtinė yra dabar surusintoje ir prie Rusijos prijungtoje Kaliningrado srityje. Be liūdinčios žmonos, liko sūnus Vydūnas su šeima. Velionis taipgi paliko daug sukauptos istorinės Mažosios Lietuvos medžiagos, atsiminimų iš vėlesnių laikų, kuriuos reikėtų atspausdinti.

A. a. POVILAS ALIŠAUSKAS, sulaukęs 71 metų amžiaus, sausio 25 d. mirė vėžiu Niujorke, Šv. Vincento ligoninėje. Velionis buvo gimęs Lukštynų kaime prie Sartų ežero, ekonomisto diplomą gavęs Vilniaus universitete vokiečių okupacijos metais. Jam teko būti studentų korporacijos "Neo-Lituania" pirmininku 1936-37 m., vyriausios valdybos pirmininku JAV 1957-59 m. Reiškėsi Lietuvių Tautinėje Sąjungoje, Lietuvių Rezistencinėje Santarvėje, VLIKe, Lietuvių Bendruomenėje, SLA bei kitose organizacijose. 1952 m. išleido Lietuvos vaizdų albumą, susitaręs su Vytautu Augustinu. Palaidotas iš Apreiškimo parapijos šventovės Niujorke.

Australija

BENDRUOMENĖS V E I K Ė J Ų KONFERENCIJĄ Melburne Velykų išvakarėse, balandžio 9-10 d.d., rengia ALB krašto valdyba, vadovaujama pirm. A. Pociaus. Dalyvauti kviečiami ALB apylinkių pirmininkai, seniūnijų seniūnai, centrinių organizacijų atstovai. Bus padaryti krašto ir apylinkių valdybų, Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pranešimai, aptarti ALB metraščio, Lietuvių Fondo, skautų ir sportininkų, Pasaulio Lietuvių Dienų bei Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso reikalai, VLIKo atstovų apsilankymas. Pranešimams bus skiriama nedaugiau kaip 15 minučių, o po jų seks trumpos diskusijos. Konferencijon taip pat kviečiami savaitraščių "Mūsų Pastogė" ir "Tėviškės Aidai" redaktoriai. Konferencijos metu įvyks ir Jaunimo Sąjungos studijų dienos.

Britanija

LONDONO LIETUVIAI VASARIO 16 MINĖJIMĄ vasario 21 d. pradėjo pamaldomis Šv. Kazimiero parapijos šventovėje. Pagal tradiciją Mišias buvo užprašęs Lietuvos atstovas V. Balickas, o jas laikė klebonas kun. dr. J. Sakevičius, MIC, pamoksle kalbėjęs apie Maironio ir arkiv. J. Matulaičio, MIC, pastangas kovoje už Lietuvos laisvę. Oficialioji minėjimo dalis įvyko Socialiniame Lietuvių Klube, kur pagrindiniais kalbėtojais buvo Lietuvos atstovas V. Balickas ir DBL Sąjungos tarybos atstovas centro valdybai P. Mašalaitis. Meninę programą atliko jaunimo tautinių šokių grupė "Lietuva" ir Londono lietuvių choras. Šokėjams vadovavo V. Juraitė ir C. Liudvikaitė, choristams — V. O'Brien.

PREL. J. GUTAUSKAS, ilgametis Skotijos lietuvių sielovados vadovas ir "Išeivių Draugo" leidėjas bei redaktorius, sausio 12 d. buvo susirgęs. Apie tris savaites praleidęs ligoninėje, vasario 2 d. grįžo ilgesniam poilsiui į Šv. Kolumbo parapijos kleboniją, kurioje anksčiau gyveno.

VASARIO 16-ją Belshill Skotijos lietuvių kolonija šventė vasario 14 d. Mišias prie lietuvių klubo esančioje skotų šventovėje atnašavo kun. J. McAndrius, pakeitęs susirgusį prel. J. Gutauską, giedant Šv. Cecilijos chorui, kuriam ilgus metus vadovauja P. Dzidolikas. Pamoksle kun. J. McAndrius kalbėjo apie nepriklausomybės šventės reikšmę lietuvių tautai, apgailestavo prel. J. Gutausko susirgimą, linkėjo, kad jis greitai pasveiktų. Po pamaldų visi susirinko lietuvių klubo salėje, kur buvo paruošti bendri pietūs. Oficialią dalį įvadiniu žodžiu pradėjo DBL Sąjungos skyriaus ir klubo pirm. J. Bliūdžius. Kalbėtojų eilėse buvo kun. J. McAndrius, Lietuvos kūrėjas savanoris P. Krugžda, minėjimo dalyvius supažindinęs su Lietuvos nepriklausomybės kovų laikotarpiu. Dabartines lietuviškos veiklos problemas, susietas su vienybės išlaikymu, tarpusavio ryšių stiprinimu, palietė Lietuvių Namų bendrovės pirm. J. Alkis, svečias iš Londono. Meninę dalį atliko Šv. Cecilijos choras su savo vadovu P. Dzidoliku.

LONDONO LIETUVIŲ NAMUOSE balandžio 24-25 d.d. įvyks jau 34-tasis metinis D. Britanijos Lietuvių Sąjungos suvažiavimas. Jame bus svarstomi įstatų papildymo bei pakeitimo klausimai, renkami atstovai į sekančiais metais Čikagoje įvyksiantį PLB seimą. Kadangi jie atstovaus visiems Britanijos lietuviams, savo kandidatus prašomi siūlyti ir DBL Sąjungos skyriai. Rotacine tvarka iš centro valdybos šiemet pasitraukia J. Alkis ir K. Tamošiūnas, abu sutinkantys būti kandidatais. Perrinkti teks ir A. Pranskūną, kuris įsijungė centro valdybon, kai iš jos pasitraukė R. Šova.

Vokietija

JONAS GLEMŽA, ekonomistas ir kooperatininkas, atšventė dvi sukaktis — amžiaus 95 metų ir visuomeninės veiklos 80 metų. Sukaktuvininkas yra gimęs 1887 m. vasario 1 d. Auliškio kaime, Panevėžio apskr., mokęsis Mintaujos gimnazijoje. Kilus 1905 m. revoliucijai, J. Glemža Šiauliuose įsijungė į Lietuvos socialdemokratų organizaciją, 1906 m. vasario 19 d. bandė išvaduoti politinius kalinius iš Šiaulių kalėjimo. Už tą nesėkmingą bandymą karo teismas jam paskyrė vienerius metus ir tris mėnesius kalėjimo. Nuo 1907 m. gyveno Petrapilyje, kur 1915 m. baigė komercijos institutą. Grįžęs Lietuvon, 1919-25 m. buvo kariuomenės intendanto pavaduotoju. Kooperacinę veiklą pradėjo 1925-27 m. "Lietūkio" skyriaus vedėju, 1927-40 m. ėjo "Pienocentro" pirmininko ir vyr. direktoriaus pareigas. Yra daugelio ekonominių organizacijų steigėjas bei vadovas. Pokaryje įsijungė į Vokietijos Lietuvių Bendruomenės veiklą. 1957-65 m. sukaktuvininkui teko būti vykdomosios VLIKo tarybos pirmininku, ELTOS informacijos tarybos direktorium. Nuo 1955 m. atstovavo lietuviams socialdemokratams Socialistų Internacionalo kongresuose Londone, Vienoje, Hamburge, Romoje, Amsterdame, Briuselyje ir Paryžiuje. Pastaruoju metu sukaktuvininkas vadovauja "Labdaros" draugijai, kuri finansinėmis aukomis ir drabužių siuntiniais remia lietuvius moksleivius ne tik V. Vokietijoje, bet ir Suvalkų trikampyje, net kaikuriose P. Amerikos šalyse.

KUN. POVILAS LOESLEINAS, vienuolis kapucinas, mirė Fuldoje vasario 13 d. Šis vienuolis, gimęs 1903 m., iš Vokietijos buvo atvykęs į Plungę 1931 m. Pastoracinį darbą Lietuvoje dirbo apie 13 metų. Pokaryje ėjo įvairias pareigas šiaurinėje Fuldos vyskupijos dalyje, palaikė ryšius su lietuviais. Jis padėjo kun. A. Bernatoniui išversti į vokiečių kalbą Sibiro lietuvaičių maldaknygę "Maria, rette uns", kuri buvo išleista 1961 m., susilaukė keturių laidų, pasiekusių bendrą 90.000 egz. tiražą. Prieš keletą metų velionis Bad Kreuznache vedė rekolekcijas V. Vokietijoje gyvenantiems lietuviams kunigams.

amerikiečiai tiki

Prof. Julius Slavėnas Lietuvos istorijos klastojimo klausimu

Julius Slavėnas, Buffalo valstybinio universiteto profesorius, dėstąs moderniųjų laikų ir diplomatijos istoriją, Lietuvos nepriklausomybės minėjime Ročesteryje vasario 21 d. kalbėjo apie Amerikos istorikų pažiūras į dabartinę Sovietų Sąjungos okupuotų kraštų padėtį.

Esą dažnai tenka sutikti profesorių, kurie nesupranta dabartinės okupuotos Lietuvos problemos arba jos nenori suprasti. Pvz. kad ir neseniai rodytas JAV kino ekranuose filmas "Reds" amerikiečiams patiko, net pačiam prezidentui Reaganui. O iš tikrųjų jie nesuprato, kaip ir pats prezidentas, to filmo idėjos. Galima sutikti ir tokių, kurie mieliau prie stalo pakvies totalistinio krašto marksistą, bet tik ne Franko ispaną.

Kiek ilgiau prof. Julius Slavėnas sustojo prie Sov. Sąjungoje klastojamos istorijos. Vis daugiau išeina istorinių knygų anglų kalba, išspausdintų Sov. Sąjungoje, kuriose labai apgalvotai likviduojama Lietuvos istorija. Lenkijoj tautinis klausimas daug geresnėje padėtyje, negu Lietuvoje ir kituose okupuotuose Baltijos kraštuose.

Amerikiečiams nesuprantamas sovietinis asimiliacijos procesas. Amerikon žmonės atvyko jieškodami geresnio darbo arba politinės globos. Tai imigrantų kraštas ir todėl čia asimiliacija — susiliejimas tautybių į vieną pilietinę valstybę visai kitas, t.y. laisvas procesas. Sov. Sąjungos prisijungti kraštai yra turėję seną savo nepriklausomą valstybinį, tautinį ir kultūrinį gyvenimą, savo istoriją, visai skirtingą nuo Sovietų Sąjungos. Palaipsnis likvidavimas okupuotų kraštų kultūros ir kalbos yra priešingas ir tautų apsisprendimo teisei.

Vakaruose 1936 m. naujoji Sov. Sąjungos konstitucija buvo gana palankiai sutikta kaip demokratiška, sektina ir vakariečiams. O iš tikrųjų tie Vakarai buvo pamiršę, kad tos konstitucijos redagavimo ir paruošimo laikais Sov. Sąjungoje siautėjo Stalino diktatūra, paneigusi betkurias pilietines žmonių teises. Tai konstitucija, kuri sudarė pagrindą diktatūrinei valdžios sistemai pateisinti. Okupuotoje Lietuvoje pirmasis kompartijos centro komiteto sekretorius P. Griškevičius neseniai paskelbė straipsnį, kuriame džiaugiasi, kad Lietuva "demokratiškiausiu" būdu prisijungusi prie Sov. Sąjungos. Esą išsirinkę parlamentą, o šis vienbalsiai nutarė paprašyti SSSR vyriausybę, kad malonėtų priimti į jų šeimą kaip pilnateisį narį — Lietuvą...

Prof. J. Slavėnas kėlė mintį paruošti užsienyje daugiau knygų istorijos klausimu, siekiant atitaisyti Sov. Sąjungoje okupuotų kraštų istorijos klastojimą, jų tarpe ir Lietuvos. Knygos turėtų būti leidžiamos ne kokios nors lietuvių organizacijos vardu, bet amerikiečių žinomos leidyklos vardu arba kurio nors universiteto. Tik tokiu būdu būtų galima pasiekti amerikiečių akademinkų visuomenę.

Prof. A. Klimas, minėjimo vadovas, anglų kalba atpasakodamas prof. J. Slavėno pranešimą, jį kiek papildydamas ir pridėdamas iš savo akademinio gyvenimo patirties (jis Ročesterio universitete daugiau kaip 20 metų dėsto kalbotyrą ir kt.), priminė prieš porą metų Taškente rusofilų priimtą vadinamąją sovietinių kalbų suvirinimo labai plačią programą. Prisiminė vieną studentą, kuris parašęs darbą, remdamasis baltiečių autorių knygomis. Darbas buvęs nepriimtas, nes cituojami autoriai esą nepatikimi.

Prof. J. Slavėno paskaita ir prof. A. Klimo papildymai buvo su dideliu dėmesiu susirinkusiųjų išklausyti. Daugiau tokių akademinių pranešimų!

A. Sb.

• **Jei tau rūpi Lietuva, turi rūpėti ir lietuviška spauda**

Toronto skaučių vaidilutės prie savo skanumynų stalo Lietuvių Namuose Užgavėnių karnavalo metu. Iš kairės: J. Melnykaitė, V. Šaltmiraitė, L. Žilinskaitė, K. Dambaraitė **Nuotr. B. Tarvydo**

Baltijos valstybių "dovanojimo" kaltininkai

(Atkelta iš 5-to psl.)

dė Angliją su V-1 ir V-2 raketomis ir gamino sunkųjį vandenį Norvegijoje. Pavojus — atominė bomba! Laimė, anglų komanda, padedama norvegų, sėkmingai sunaikino visą gamybos įmonę. Be to, daug kam tada atrodė, kad raudonasis ir rudasis tironas, reikalui esant, gali lengvai susitarti "kyšių" pagalba ir mesti bendras karo jėgas prieš Vakarus. Hitleris nekartą kartojo savo kalbose, kad Europa gali tapti raudona, nes vokiečių tauta neverta gyventi, jei negali laimėti karo. Buvo gandų, kad pasitarimai vyko, nors ir iki šiol niekas tų gandų nepatvirtino, tačiau niekas ir nepaneigė. Todėl nenuostabu, kad "didžiųjų" konferencijose Vakarai buvo gana nuolankūs sovietams, ypač Rooseveltas.

1941 m. Atlanto Charta (Rooseveltas — Churchillis) aiškiai sakė: "...suvereninės teisės ir laisvas valdymas tautų, kurios jėga buvo prijungtos, turi būti atstatytas". 1942 m. prie tos deklaracijos prisijungė ir Sov. Sąjunga (taigi buvo pakartota ir Jaltos konferencijoje. Nors E. R. Stettinius ir sako savo raštuose, kad tai vienas iš veidmainiškiausių tarptautinių dokumentų (1949), bet šiandien atrodo, kad Sov. Sąjunga jau yra tiek puolama politiškai, ekonomiškai ir įvairiomis sankcijomis daugelio valstybių, kad ateityje gali ir Sov. Sąjungai tekti brangiai sumokėti už tautų pavergimą, kankinimą, išnaudojimą. Atrodo, tas laikas artėja!

Vokietija brangiai sumokėjo ne tiek pinigais, kiek visais pramonės įrengimais ir darbo jėga, kuri buvo gabenama Sov. Sąjungon. Žinoma, Nuernbergo teismas nepagailėjo ir vokiečių gyvybių. Tragedija ta, kad ir sovietų atstovas buvo teisėjas, nors turėjo sėdėti kaltinamųjų suole su Stalinu priešakyje, nes per ilgesnį laiką sovietai suskubo daug daugiau milijonų nekaltų žmonių iššudyti, negu Hitleris per trumpesnį laiką. Abu tironai nusipelnė tos pačios baus mės, gaila, kad tik vienas turėjo savo kaltes "atpirkti".

Taikos sutartis dar ir šiandien ateiti laikas, kada bus "teismo" diena! Tada teisėjų suolai bus perpildyti, nusikaltimai nesuskaičiuojami, kaltininkų suolai taip pat perpildyti, nes nusikaltimai tebevyksta. Kaikurių nusikaltėlių, žinoma, nebematysime — juos teisia Dievas. Žinokime, kad suskaldyta Vokietija, vokiečių žemėmis apdovanota Lenkija, vokiečių ir lenkų teritorijų prisigrobusi Sov. Sąjunga ir keliolika Rytų Europos valstybių, tapusios Sov. Sąjungos satelitais, sudaro daug blogesnę padėtį, negu Versalio sutartis.

Neturėjau tikslo kritikuoti B. Kemežaitės, tačiau Ribbentropo-Molotovo sutarčiai teisiškai atšaukti reikia jieškoti galimybių, kaip Čekoslovakija padarė su Sudetų kraštu, nors ta "dovana" buvo užantspauduota Anglijos, Prancūzijos, Italijos ir Vokietijos. Sutartis nėra popiergalis — gali pasikeisti laikai ir vėl įsigalioti. Neužgaudamas norėčiau patarti nuodugniau patikrinti kitų teigimus ir vengti savo minčių prieštaravimo tame

Balsas anapus upės

V. Tamulaitis

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Senasis keltininkas tylėjo. Lyg nesidžiaugė tuo, ką buvo išgirdęs. Tik krutėjo jo lūpos — bijojo ištarti žodį, lyg jis būtų neatšaukiamas ir paskutinis.

Laivelis suposi nevaldomas, nešamas srovės. Paslaptingoji keleivė taip pat tylėjo, žiūrėdama į jo pabalusį, bekraujį veidą, raukšlių išvagotą kaktą, sugrubusius pirštus ir tuščius delnus, niekad nepalietusius laimės, o tik sėmusius pilnomis rieškučiomis vargą ir jo nesibaigiančią pabaigą...

Baimės tyla tebelaikė užspaudusi keltininko lūpas. Ir per tą trumpą valandėlę prabėgo akyse visas jo gyvenimas, suduždamas į mažus gabalėlius, greit skęstančius upės gelmėje...

Žuvytė šoktelėjo prie laivelio, išbudindama jį iš nevilties. Griebė užmirštus irklus, bandydamas sukti laivelį prieš srovę. Laivelis tebebuvo jam klusnus. Nudžiugęs, visomis jėgomis traukė irklais sukdamas į savo trobelės pusę.

— Ar permažai tau pasiūliau už perkėlimą per upę? — paklausė Mirtis.

— Už tai nieko man neskolinga, o ne... Jei tik leistum man bent kartą grįžti į savo trobelę. Dabar žinau, kad tu ne tokią, kokią galvojau susitikti... Tu gera ir pikto man nenori. O tik prašau, leisk palakinti šuniuką ir pašerti ožkutę. Ir varteliai liko neužkelti. Užges nekurstoma ugnis su bulvių puoduku vakarienei. O aš dar taip norėčiau paragauti šviežių lašinukų su miltingomis bulvėmis. Klebonas tik šį rytą atnešė po skerstuvių už išdrožtą lazdą. Ir katinėliui laukiančiam žadėjau duoti spirgutį. Negaliu likti melagis net ir gyvulėliui. Tik vienai dienai, o gal dviem, pasiruošti tolimai kelionei. Laukei tiek metų, o čia tik lašelis prieš amžinybę...

— Gerai, grįžk dar į savo trobelę, — atsakė, nuleidusi akis.

Norėjo senasis keltininkas padėkoti, bet tik dairėsi jau tuščiame laivelyje.

Lyg atjaunėjęs, traukė irklus, o laivelis, rodos, pats bėgo upės paviršiumi.

Džiaugėsi pravėręs trobelės duris ne tik jis. Šuo šoko prie veido, ožkutė sumekeno, atpažinusi šeimininko žingsnius.

— Grįžau, sakiau, kad grįšiu, — kartojo kiekvienam ir ožkutei, patąsydamas barzdelę. — Tik nežinot, kad ateininčios dienos nė karalius nebūtų man nupirkęs už aukso maišą...

Antrą vakarą keltininkas vėl kėlėsi per upę, išgirdęs pažįstamą balsą. Sutiko jį Mirtis šypsodamasi.

— Ar palakinai šuniuką ir pašėrei ožkutę? — paklausė.

— Jau atsisveikinau kiekvieną...

— Ar galiu dabar tave pabučiuoti?

Senelis, neatsakęs, vertė, jieškojo kišenėse. Ir suvirpėjo jo lūpos, maldaujančiai tardamos:

— Vaje, būsiu užmiršęs... O laikiau saujoje! Paglostydamas šuniuką, pasidėjau ant stalo. Netūriu savo pypkutės!... Leisk sugrįžti ir pasiimti pypkutę...

— Bet kam tau ta pypkė amžinybėje? Tu ten geresnę gausi, jei tik panorėsi...

— Bet aš norėčiau savąją. Pripratau, kaip prie ištikimos draugės, mano vienatvės vakarų liudininkės. Rytoj nešaukiamas čia grįšiu.

— Gerai, pasiimk savo pypkutę... — ištarė mirtis.

Grįžo senelis kitą vakarą ir iš tolo rodė savo pypkę.

— Graži ir mano rankų darbo. Dar turkišku klebono tabaku tebekvepia. Ir varinis antvožėlis blizga. Ne tik čia, žemėje, bet ir ten nereikalinga žarija neiškris...

— Tai neškis ją į amžinybę, jei taip nori, — ir tiesė jau ranką paliesti jo kaktą.

— Bet kur mano peiliukas? — sušuko keltininkas. — Vaje, kokia užmarši galva... Pjausčiau duonos pluteles šuniukui ir palikau prie trupinėlių. Nenoriu jau prašyti, tik klausiu, ar dar leistum pasiimti peiliuką, mano senelio padovanotą. Aštrus, kaip saulės spindulys, ir tokio kieto plieno, kad nė į velniuko ragą neatšiptų...

— Bet niekas amžinybėje peilio neturi...

— Negaliu tau prieštarauti, kad kas turėtų. Bet aš norėčiau pasiimti. O gražių dalykų juo išdrožinėjau žiemos vakarais. Klebonui ne tik lazdą, bet ir žvakides su angeliukais, lekiančiais su žvakių šviesa į Dievo augštybę. Klebonas sakė, kad į tokias gražias ir Dievas pasižiūri iš altoriaus. Tai jei tik panorėtų, ir Jam, Visagaliui, išdrožčiau lazdą su rojaus vynuogių kekėmis... O rankeną tai padaryčiau su gundytojo žalčio galva, kad ją tvirtai laikydamas savo saujoje, neleistų jam vėl išsižioti ir kokią Jievą gundyti. O gal ir patiktų Sutvėrėjui mano grubių rankų darbas, kaip klebonas sakė. Tai turėtum man leisti pasiimti peiliuką į amžinybę. Be jo, man rodos, kaip be rankų ten vaikščiočiau. Ir liūdėčiau radęs sauso beržo šaką. O visko ten bus, kaip ir šioj žemėj, kaip per pamokslą girdėjau... Tiktai nebus saulėleidžio, nusileidžiančio į žemės liūdesį. Ar galiu grįžti pasiimti peiliuko?

Pažiūrėjusi į jo akis, ji ištarė:

— Gali, grįžk ir pasiimk savo peiliuką...

— Tikrai tu man gera, — sušuko ir bėgo į savo trobelę. Ten surado savo peiliuką ir dar įsidėjo plokščią akmenėlį jam pagaląsti.

Grįžęs kitą vakarą, jau nuleidęs akis, prakalbėjo:

— Tikrai jau šiandien žengčiau į pasiilgtą amžinybę. Bet va, atėjo šį rytą klebonas ir paklausė, ar jau baigiau drožti jo pypkę. Iš beržo suktinės šakos, atsparios ir ugniai, ir peiliui. Pradėjau tą darbą pavasarį, o vakarai buvo tokie trumpi ištisą dieną dirbusiam prie laivelio. Tai norėčiau užbaigti pažadėtą darbą. Jei tai būtų kam kitam, o ne klebonui, nė neprašyčiau. Bet jam negaliu atimti to džiaugsmo trupinėlio. Bijau ir pagalvoti, kad koks velniukas, atbėgęs prie dangaus vartų, imtų šaukti, kad aš melagis...

Mirtis žiūrėjo į jį nuliūdusį ir tylėjo. Greit neišgirdęs atsakymo, jau žinojo, kad ji abejoja. Tai ir ištarė:

— Aš žinau, kad niekas kitas neišvaduos manęs iš šių žemės vargų, tik tavo švelni ranka, nušluostydama paskutinį prakaitą nuo kaktos, kai visi kiti užsidengs akis. Už tai jaučiu, kad tiki mano žodžiais, ne iš melagingų lūpų juos girdėdama.

— Tai grįžk ir ištesėk savo pažadą... — ištarė ji.

Dirbo senelis ilgai, vis dailindamas ir gražindamas klebono pypkę. O kai baigęs grįžo pas kantriai laukiančią Mirtį, jau šaltas vėjas graibė ausis. Tai vėl maldavo, kol išsiprašė grįžti ir pasiimti zuikinę kepurę. Jei ten amžinybėje ir nebūtų šalto vėjo, tik švelnus vėjelis pūstų, vistiek savo zuikinės nenorėjo palikti.

Grįžęs su zuikine kepure, skundėsi, kad sunku irtis per vėją be burės:

— Turiu gabalėlį lino drobės paskutiniams marškiniams išlaikytos. O jau niekas jų nepasius, — kalbėjo jis. — O burę pats mokėčiau. Ir kaip būtų gražu, jei galėčiau plaukti į amžinybės tolį su bure, toldamas nuo šios ašarų pakalnės, švelniam vėjeliui pučiant...

O pasisiuvęs burę, kalbėjo šiais žodžiais:

— Viską jau turiu iš tavo geros širdies išsiprašęs. Bet jei dar liko trupinėlis tavo kantrybės, tai jau ne mano prašymo išklausyk, o nelaimingo gyvulėlio. Lietaus lašai kaip žirniai byra ant mano ožkutės. Reikia sulopyti tvartelio stogą. Juk ji neužsiliks, neužsimes kokiu skarmalėliu nuo lietaus ir šalčio, kaip žmogus. Tai ir mekens, ir šauks mane iš amžinybės, prašydama pagalbos. Aš neišdrįsiu prašyti Dievą, kad siųstų tokiam prastam darbui angeliuką. Gal galėtum dar palaukti. Aš sutaisyčiau greit ir nešaukiamas vėl sugrįžčiau...

— Bet upė greit užšals, kaip atplauksi pas mane?

— Tai gal tada palauktum dar ligi pavasario...— pasakė ir, išsigandęs savo žodžių, greit pridėjo:

— O ne, dar neužšals per tas kelias dienas...

Grįžo senasis keltininkas taisyti tvartelio stogo. Patvinusi upė vis garsiau šniokštė, griaudama krantus ir nešdama vis didesnes ledo lytis su drumzlinu vandeniu. Baigęs darbą, keltininkas ilgai stovėjo ant kranto, nedrįsdamas stumti laivelio į tokią piktą upę. Tik žiūrėjo į tolimą krantą anoje pusėje, tikėdamas vėl išgirsti atlaidų balsą. Bet nieko nematė ir nieko jau neišgirdo. Kai sutemo, keltininkas grįžo į savo trobelę, galvodamas jau ir apie pavasarį, vėl užmirštas Mirties...

Bet Mirtis, palaukusi vidurio nakties tylos, tarė:

— Ne, daugiau nebešauksiu jo, jau žinodama, kad vistiek liksiu nelaukiama ir stumiama už durų, veltui rodydama amžinybės grožio paslaptį ir atnešdama visų praėjusių vasarų žydėjimą tam, kurio žingsniai jau suskaityti ne mano, o jo aklos gyvenimo meilės...— Ir ji ištiesė savo baltas rankas nuliūdusi, skrisdama per putojančią ir ūžiančią upę. Nusileido prie senojo keltininko trobelės ir be garso įėjo į vidų. Surinko visus jo daiktus: peiliuką, pypkutę, zuikinę kepurę ir sulankstė naująją burę. Padėjo viską prie jo ir žiūrėjo valandėlę į pabalusį veidą, pradėjusį gaudyti paskutinius atodūsius.

Kad palengvintų išsivadavimą kančios agonijoje, greit pasilenkė ir jį pabučiavo. Liko senelio lūpose šypsena nuo palengvėjimo ir nematytos šviesos...

Toronto Lietuvių Vaikų Namų darželio aktoriai Užgavėnių karnavale Lietuvių Namuose **Nuotr. B. Tarvydo**

Baltijos valstybių "dovanojimo" kaltininkai

Atsiliepimas į Birutės Kemežaitės straipsnį "Kas padovanojo sovietams Baltijos valstybes?", spausdintą "Tėviškės Žiburiuose" 1982 metų 2 numeryje

J. DOMEIKA

Atrodo, B. Kemežaitė, perskaičiusi prancūzų diplomato Arturo Conte knygą, viską ima kaip "gryną pinigą", kuriuo galėtų pasinaudoti mūsų politiniai veiksniai, net ir įvairių valstybių politikai. Tačiau su apgailestavimu reikia pripažinti, kad ten yra tokių faktinių klaidų, kurias ir eilinis skaitytojas gali pastebėti.

1. **Numarintas Hopkins ir Stettin ten pat, tuoj po Jaltos konferencijos.**

a. **Harry Lloid Hopkins.** "After the president's death, Hopkins retired from public life, becoming impartial chairman of the coat and suit industry in 1945. Died Jan. 29, 1946". (The New World Family Encyclopedia).

b. **"Stettinius (ne Stettin) Edward Riley, Jr.,** secretary of state 1944 — June 1945. After his resignation from the State Dept., he was U.S. delegate to the U. N. He served as rector of the Univ. of Virginia from 1946 until his death three years later." (The New World Family Encyclopedia).

c. Nevisai teisingi duomenys ir apie **Alger Hiss.** 1947 m. Whittaker Chambers apkaltino jį, kad "... State Dept. files" perduoda Rusijai. 1948 m. W. Chambers viešai apkaltino jį "... outside the hearings of the House Un-American Activities Committee." Tada Hiss patraukė W. Chambers teisman ("for libel"), tačiau besiteisindamas "suklupo".

"...Chambers produced evidence which, in turn, led to Hiss' indictment on charges of perjury before a grand jury". Pirmas bandymas baigėsi "hung jury". Tada Hiss bandė II-ą kartą. 1952 m. buvo nuteistas 5 metams. Vyriausias teismas atmetė jo apeliaciją. 1952 m. kovo mėn. pradėjo bausmės atlikimą. Kadangi jis buvo gerai žinomas, turėjo žymių gero charakterio liudininkų, todėl "the case became a cause celebre". (The New World Family Encyclopedia".

d. Nieko negaliu pasakyti apie **Patson.** Gal iškraipyta pavardė, o gal dėl didelio skaičiaus dalyvių (kiekvienas "didysis" turėjo delegaciją, susidedančią iš per 300 asmenų).

Dokumentacija

Tos knygos neskaičiau, todėl sunku pasakyti apie tų dokumentų vertę. Tačiau augščiau nurodytos klaidos kelia abejonių. Lietuvių Enciklopedija naudojasi admirolo W. A. Leaky, W. Churchill, E. R. Stettinius ir J. F. Byrnes tuo klausimu parašytais veikalais. Žinoma, rašydami apie Teherano ir Potsdamo konferencijas panaudojo ir kitų autorių veikalus. Labai svarbu atsiminti, kad "didžiųjų" konferencijos nebuvo protokoluojamos, išskyrus karinių štabų pasitarimus. Be to, Teherano konferencijoje atskirai tarėsi tik Rooseveltas ir Stalinas (Rooseveltas net apsigyveno sovietų ambasadoje). Bijodamas užpykdyti Staliną, Rooseveltas su Churchilliu atskirai nesitarė. Žinoma, visų trijų "didžiųjų" su užsienio reikalų ministeriais ir jų pagalbininkais konferencijos vyko normaliai, tačiau nebuvo protokoluojamos. Vertėtų paminėti, kad Stalinas reikalavo po karo visus vokiečių karininkus ir karo specialistus sušaudyti. Rooseveltas pritarė, tik Churchillis griežtai pasipriešino. Jaltoje buvo tik toks skirtumas, kad atskirai tarėsi Rooseveltas — Churchillis, Rooseveltas — Stalinas. Šiaip procedūra nesiskyrė nuo Teherano konferencijos. Žinoma, sprendė daug daugiau klausimų: Vokietijos likimą, įtakos sferas, reparacijas ir t.t. Postdamo konferencijoje "didieji" gerokai pasikeitė: atvyko JAV prezidentas H. S. Trumanas, Anglijos premjeras C. R. Attlee, tik Stalinas nebuvo pakeistas. Kas vyko "didžiųjų" pasitarimuose, didelė dalis "paslapčių" liko tik dalyvavusių atmintyje.

Todėl reikia patikrinti daugiau šaltinių, nes gali būti labai tendencingų informacijų. Nekalbu apie Sov. Sąjungą, nes ji visada interpretuoja savo naudai. Tačiau reikia būti apdairiems ir su prancūzų šaltiniais, nes Prancūzijoje jaučiama tam tikra neapykanta JAV. Jei kas skaitė "Is Paris Burning", stebėsis, kad vyriausias jungtinių karo pajėgų Europoje vadas gen. D.D. Eisenhoweris, prasilenkdamas su savo strateginiu planu apeiti Paryžių, leido gen. Ch. De Gaulle žygiuoti į Paryžių su savo daliniais. Laimė, kad vokiečių generolas, Paryžiaus komendantas, nepaklausė Hitlerio įsakymo, nesusprogdino Paryžiaus, kuris buvo taip užminotas, kad iš Paryžiaus būtų likę tik griuvėsiai, ir pasidavė be kovos. Tačiau kaip gen. Ch. De Gaulle atsilygino už Paryžiaus išlaisvinimą ir jo prestižo iškėlimą? Atlanto Sąjungos būstinė buvo priversta išsikelti į Belgiją, o JAV-ėms tai atsiejo milijardus dolerių! Žygis į Paryžių tik tuo buvo geras, kad Paryžius liko nesugriautas, komunistai prie valdžios neprileisti. Žinoma, vokiečių generolas išvengė bausmės.

Be to, galime būti tikri, kad Lietuvos atstovybės, VLIKas, ALTa ir kiti politiniai veiksniai yra gerai susipažinę su įvairiais šaltiniais, todėl jie mūsų patarimų nereikalingi. Be to, daugelis jų ir eilinių žmonių tų konferencijų pasekmes patyrė ant savo "kailio". Jei kas nori geriau susipažinti su tomis konferencijomis, gali rasti gerokai Lietuvių Enciklopedijoje (Teheranas, Jalta, Potsdamas; tik ten pateikta klaidinga Jaltos konferencijos data).

Būkime labai atsargūs su Roosevelto "nuodėmėmis" reikalaudami išvadavimo, nes galime sulaukti Izraelio premjero Begino likimo. "Niekas negali diktuoti JAV užsienio politikos" — pareiškė prezidentas Reaganas. Santykiai "atvėso". Būtų labai neišmintinga valstybei, kuri viešai įvairiomis priemonėmis kovoja prieš komunizmą, išvardindama Sov. Sąjungą, Libiją ir t.t., kelti priekaištus už praeities "nuodėmes". Geriau palikim tą klausimą diplomatams ir prityrusiems politikams. Reikia tik džiaugtis, kad atėjo Reagano laikai! Kaip būtų malonu, kad ir mes Kanadoje turėtume tokių valstybės vadų!

Tikrieji kaltininkai

Bandysiu trumpai kaltininkus paminėti.

1. Versalio taikos sutartis Vokietiją taip suvaržė, kad ekonominis gyvenimas buvo beveik neįmanomas. Todėl visi vokiečiai buvo priešiškai nusiteikę.

2. Iš Tautų Sąjungos išstojimas Vokietijos, Italijos ir Japonijos, kurios "kalė" ginklus, apmokė karius. Tuo laiku Vakarų pasaulis "miegojo", buvo silpnai ginkluotas, neturėjo gerai apmokytos kariuomenės. Visa tai privedė prie 1936 m. Berlyno-Romos-Tokijo ašies. Prasidėjo svetimų valstybių grobstymai ginklais ir ultimatumais.

3. Muencheno konferencijoje 1938. IX. 9 Chamberlain, Daladier, Hitleris ir Mussolinis atplėšė iš Čekoslovakijos Sudetų kraštą, vėliau Hitleris užgrobė Čekoslovakiją. 1939.III.23 ir mes netekome Klaipėdos krašto. Vakarai tylėjo, nes nebuvo pasiruošę sustabdyti agresorių.

4. Anglija ir Prancūzija 1939 m. jieškojo pagalbos Maskvoje. Maskva pareikalavo Estijos, Latvijos ir Lietuvos. Nei anglai, nei prancūzai su tuo nesutiko, todėl pasitarimai nutrūko. Tačiau niekas nežinojo slaptų Berlyno-Maskvos derybų. Pasaulį sukrėtė 1939. VIII. 23 Ribbentropo-Molotovo 10 m. nepuolimo ir draugystės sutartis su slaptais susitarimais pasidalinti kaikurias Europos valstybes. Slapti susitarimai vėliau šiek tiek buvo pakeisti, bet neverta juos minėti, nes kas jų nežino gali rasti Lietuvių Enciklopedijoje. Štai kur tikrasis ne dovanojimas, bet "kyšis" Maskvai, kad Berlynui nereikėtų kariauti tuo pačiu laiku dviejuose frontuose. Berlynas užsitikrino saugų užnugarį, kad galėtų pradėti karo veiksmus. Maskva tai gerai žinojo, bet ir jai buvo labai naudinga.

Du didžiausi kaltininkai

1939. IX. 1 Hitleris įsiveržė į Lenkiją. Lenkų gynimasis negalėjo sustabdyti galingiausios vokiečių armijos. IX. 17 Hitlerio sąmokslininkas Stalinas pasiuntė savo armiją iš rytų, paėmė 210.000 lenkų karo belaisvių, prisijungė nemažą dalį Lenkijos prie savo imperijos. Matome, karą pradėjo Hitleris drauge su Stalinu. Anglai ir prancūzai negalėjo padėti, nors po dviejų dienų paskelbė Vokietijai karą. Be Ribbentropo-Molotovo sutarties II-jo pasaulinio karo nebūtų buvę, mūsų Tėvynė ir šiandien būtų nepriklausoma. Sovietai nepasitenkino tuo: 1939. XI. 30 užpuolė Suomiją, bet dėl strateginių sunkumų ir Vakarų pagalbos pasitenkino dalimi Suomijos teritorijos.

Abu tironai pradėjo įvykdyti savo planus. Hitleris sėkmingai "tvarkė" Vakarus, o Stalinas gautą "kyšį" — Estiją, Latviją ir Lietuvą 1940 m. okupavo ir prievarta įjungė į savo imperiją. Hitleris, žinodamas, kad Anglijos puolimas gali brangiai atseiti, nutarė pirmiau sutvarkyti savo sąmokslininką Staliną. 1941. VI. 22 šuoliais pradėjo stumtis Rusijos gilumon. Reikalą sukomplikavo trečiasis kaltininkas — Japonija. 1941. XII. 7 užpuolė Pearl Harbor (JAV laivyno bazę), padarydama labai didelių nuostolių karo laivynui ir kariams. Nepaprastu greičiu žygiavo pirmyn, kad net ir Australija jautėsi nesaugi. JAV karui gi nebuvo pasiruošusios, todėl gimė kita ašis: JAV — Anglija — Sov. Sąjunga. Kartais tenka ir su velniu "obuoliauti", kad apgintum savo kraštą nuo pavojingiausių priešų.

Reikalas buvo skubus. Vokiečiai greitu tempu veržėsi Rusijos gilumon, japonai — JAV sferon. Vokiečiai apšau-

(Nukelta į 6-tą psl.)

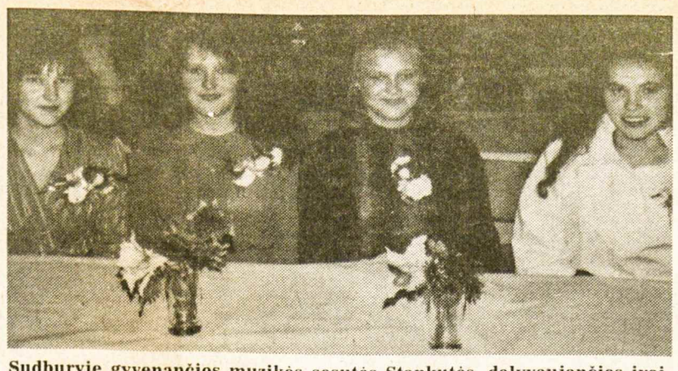

Sudburyje gyvenančios muzikės sesutės Stankutės, dalyvaujančios įvairiuose koncertuose. Jos atliko meninę programą ir Vasario 16 minėjime. Iš kairės: Diana, Teresė, Vida, Joana

Lietuviai Britanijoje

Dabartinė DBLS valdyba vis neišvengia konfliktų. Prieš kurį laiką kilo konfliktas tarp valdybos ir savaitraščio "Europos Lietuvis" redaktoriaus K. Barėno dėl lietuvių pareigūnų dalyvavimo prolenkiškoje tarptautinėje Vidurio Europos federacinėje organizacijoje. Kai redaktorius "Europos Lietuvyje" viešai iškėlė tos organizacijos nepriimtinumą lietuviams, leidėjas — DBLS pareiškė nepasitenkinimą, ir redaktorius pasitraukė iš pareigų. Dabar "EL" redaguoja DBLS garbės narys Juozas Vilčinskas, buvęs tos organizacijos pirmininku. Kaip skelbia minėtos organizacijos 1982 m. sausio 29 d. bendraraštis, lietuviams jos vykdomajame komitete atstovauja minėtasis J. Vilčinskas. Reiškia daugelio lietuvių neigiamo nusistatymo minėtos organizacijos atžvilgiu nepaisoma.

Antras konfliktas iškilo Lietuvių Sodyboje, kurios reikalų vedėjais iki šiol buvo Bernadeta ir Justinas Snabaičiai. Dėl atsiradusių nesutarimų su valdyba jiedu buvo atleisti. DBLS tarybos suvažiavime 1981 m. lapkričio 14 d. LNB pirm. J. Alkis nusiskundė, kad direktoriai negali susikalbėti su Lietuvių Sodybos vedėjais. Ten buvo paaiškinta, kad direktoriai jieško priekabių, atvyksta kartais blogai nusiteikę ir dėlto sunku susikalbėti.

B. ir J. Snabaičių atleidimas iš pareigų buvo gana ilgas procesas, surištas su advokatais ir kompensacija.

B. ir J. Snabaičiai tvarkė Lietuvių Sodybą vienuolika metų, sudarė gerą klientūrą, kad L. Sodyba galėtų ne tik išsiversti, bet ir šiokį tokį pelną duoti. Daugiau lietuvių joje apsilanko tik per pavasario sąskrydį, skautų ir jaunimo renginius, o kitu laiku ji stovi tuščia. Pelną duoda tiktai anglų organizacijų bei įstaigų pobūviai.

Abu Snabaičiai nuo jaunų dienų reiškėsi Britanijos lietuvių gyvenime. Kol veikė sporto klubai, Justinas buvo žymus krepšinio žaidėjas, ilgai gynęs lietuvių vardą sporto aikštėse. Bernadeta lankė D. Dainausko vadovaujamą mokyklą, deklamavo lietuviškus eilėraščius įvairių švenčių progomis. Užaugusi įsteigė DBLS skyrių Mančesteryje, kurio tautinių šokių ir dainų grupė ilgai žavėjo lietuvius ir anglus. Savo vaikus jiedu išmokė lietuvių kalbos ir šeimoje kalba tik lietuviškai. Žinoma, tai nuopelnas ir senų Bernadetos tėvelių, ir p.p. Navickų. J. Navickas su p.p. Snabaičiais įsteigė DBLS Lietuvių Sodybos skyrių ir yra jo pirmininku.

Stasys Kasparas

Trys pavergtos seserys

Baltiečių Moterų Tarybai Kanadoje 30 metų. Sukakties iškilmėje kalbės buvusi Kanados užsienio reikalų ministerė Flora MacDonald

Kanados parlamento narė, buvusi užsienio reikalų ministerė FLORA MacDONALD, kuri kalbės Kanados Baltiečių Moterų Tarybos dešimtmečio iškilmėje Toronte kovo 21 d.

Antrasis pasaulinis karas skaudžiai palietė Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes bei jų gyventojus. Moterys suprato, kad atsidūrus svetimuose kraštuose bus lengviau bendromis jėgomis ginti visų trijų tautų reikalus ir skelbti pasauliui apie patirtas skriaudas ir vis dar daromas nuoskaudas. Be to, norėta glaudesnio asmeninio ir kultūrinio bendravimo. Tų minčių veikiamos, baltietės moterys 1947 m. Essingene, V. Vokietijoje, įsteigė Pabaltijo Moterų Tarybą. Pirmąja pirmininke buvo dr. Marija Žilinskienė.

Prasidėjus emigracijai iš Vokietijos, likimas atbloškė kelias minėtos tarybos nares į Torontą. Jos ėmėsi jieškoti viena kitos ir baltiečių bendravimo tęstinumo. Emilijos Garbuzaitės-Jurkevičienės-Yurkus, Angelikos Gailite ir Johannos Paets iniciatyva 1952 m. Toronte buvo įsteigta Baltiečių Moterų Taryba, kuri veikia savarankiškai Kanados ribose. Pirmininkaujama pakaitomis. Tarybos pirmininkėmis buvo šios lietuvės: Emilija Yurkus (3 kartus), Sofija Butkevičienė-Balsienė, Vanda Judzentavičiūtė-Garnelienė, Irena Šernaitė-Meiklejohn, Irena Kairienė. Šiuo metu pirmininke yra L. Kunnapuu (lietuvė).

Su pagarba prisimename BMT steigėjas. Jos visos trys yra baigusios žemiškojo gyvenimo kelią. Per tą laikotarpį iš lietuvių grupės iškeliavo į amžino poilsio vietą, be pradininkės E. Yurkus, šios mūsų narės: Izabelė Matusevičiūtė, Valentina Valaitienė ir Sofija Butkevičienė-Balsienė.

Savo veikloje BMT artimai bendradarbiauja su Kanados Baltiečių Federacija.

Savo trisdešimties metų veiklos sukaktį BMT paminės koncertu kovo 21 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje. Ta proga maloniai sutiko kalbėti mums visiems gerai žinoma parlamento narė Flora MacDonald.

Flora MacDonald yra viena žymiųjų moterų, besireiškiančių politiniame Kanados gyvenime. Jos protėviai yra skotiškos kilmės, atkilę į Kanadą 19 š. pradžioje. Flora MacDonald gimė North Sydney, Nova Scotia. Ten ji augo ir ėjo mokslus. Išrinkta į Kanados parlamentą pirmą kartą 1972 m. kaip konservatorė atstovauti Kingstonui ir apylinkėms. Ji buvo perrinkta tris kartus iš eilės.

Flora MacDonald atėjo į parlamentą kaip brandi moteris, 46 metų amžiaus, tinkamai pasiruošusi tam darbui. Ji gavo daug patirties, dirbdama 9 metus kaip administracijos direktorė konservatorių partijos centre, Otavoje, ir trejus metus būdama Kanados konservatorių partijos sekretore. Po to apie šešetą metų dirbo Queen's universiteto politinių studijų departamento administracijoje. Visur ji pasižymėjo darbštumu ir pareigingumu. Pagaliau ji baigė Kanados krašto apsaugos kolegijoje kaip pirmoji moteris, tarptautinių studijų (Canadian and International Studies) vienerių metų kursą 1972 m. Į šį įdomų vienerių metų kursą 25 metus buvo priimami tik vyrai atrankos keliu iš įvairių vadovaujančių sričių.

Konservatoriams sudarant Kanados vyriausybę, Flora MacDonald buvo pakviesta užsienio reikalų ministere 1979 m. Jai būnant užsienio reikalų ministere, Sovietų Rusija užėmė Afganistaną ir JAV ambasados personalas Irane buvo laikomas įkalintais. Kanados pasiuntinys Irane slėpė pas save ir globojo kaikuriuos JAV diplomatinio korpuso narius ir palaikė nuolatinį ryšį su užsienio reikalų ministere Otavoje.

Mount Saint Vincent universitetas Halifakse suteikė F. MacDonald humanitarinių mokslų garbės daktarės laipsnį. Teisės garbės daktarės laipsnius jai davė Maine Orono un-tas, McMaster un-tas Hamiltone ir Queen's un-tas Kingstone.

Flora MacDonald turėjo progos keliauti nuo pat jaunystės ir susitikti su visų sluogsnių žmonėmis. Ji sugebėjo užmegzti artimus ryšius su žmonėmis. ir juos pažinti. Iki šių dienų ji nėra atitrūkusi nuo gyvenimo tikrovės. Linkime jai sėkmės tolimesnėje veikloje.

Baltietė

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

DAUGIAKULTŪRIŠKUMAS

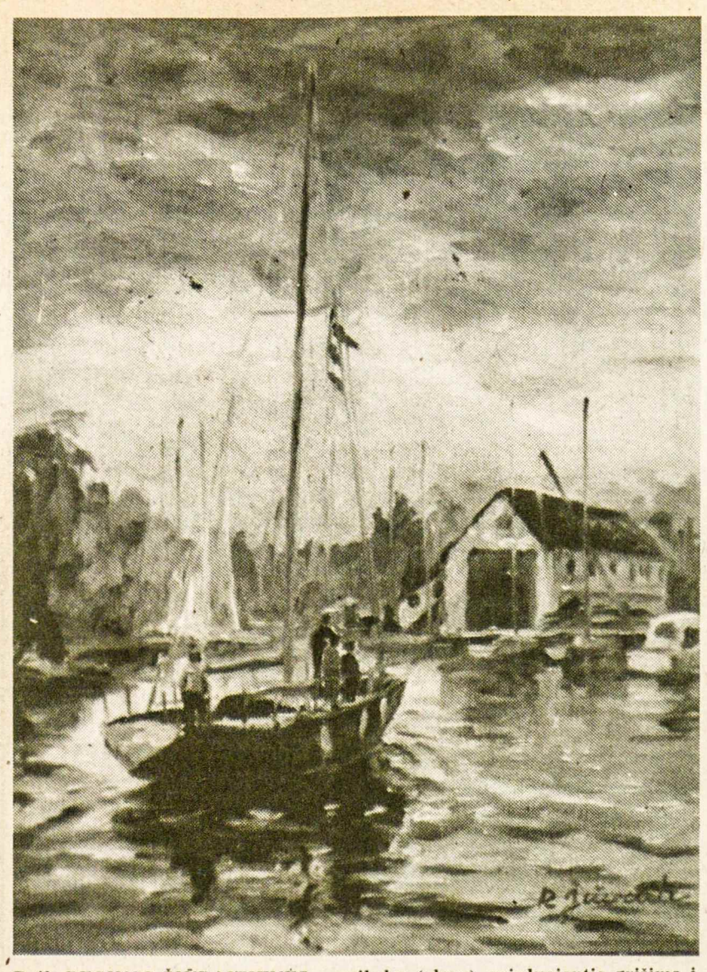

Dail. REGINOS ŽIŪRAITIENĖS paveikslas (alyva), vaizduojantis grįžimą į uostą Kanadoje. Jos paveikslų paroda buvo surengta Oakvillėje

Probleminės temos ir grėsmė kultūrai

Iš pokalbio su Anatolijumi Kairiu, daugelio įvairių kūrinių autoriumi ir kultūrinės veiklos dalyviu.

— Esate autorius ir romano "Po Damoklo kardu". Jame palietėt opią lietuvių-žydų santykių problemą. Kaip jis buvo sutiktas visuomenės ir recenzentų?

— Mūsų visuomenė lietuvių-žydų santykių klausimais pasiskirsčiusi į dvi dalis: vieni už "tylą", kiti už "kalbą". Sunku būtų pasakyti, kurių daugiau. Iš privačių laiškų susidariau vaizdą, kad yra daugiau už "tylą". Kaip matote, iš laikraščių tik "Tėviškės Žiburiai" atvirai ir išsamiai šią problemą svarsto, kiti mažai arba visai tyli. Ar ši "problema" iš viso išsprendžiama — didelis klausimas. Manau, kad ne. Aš palaikau dialogą. Kalba niekam nepakenkė, jei kalbama pozityviai ir išmintingai, nesileidžiame į demagogiją ar jausmų marias. Tačiau kalbėtis, aiškintis, kol yra pakankamai liudininkų, manau, yra naudinga.

Trumpų novelių ar ilgesnių epizodų kituose romanuose šiuo klausimu yra buvę, bet niekas nėra viso romano šiam klausimui pašventęs. O tema rašytojui iš tiesų dėkinga, nes medžiagos yra ne dviem tomam, o šimtui — neišsemiama! Mane ypač viliojo žydo-enkavedisto asmuo — aš negalėjau tokio žiaurumo kitaip suprasti ir pateisinti, kaip kerštu krikščioniškajai kultūrai už žydų patirtas skriaudas amžių eigoje: pogromus, priespaudą, pažeminimą... Skaitydamas žydų literatūrą, aš kartais apsiverkdavau. Antroje mano romano dalyje žydas-enkavedistas praregi ir grįžta atgal į žydų bendruomenę, pilnai išsigydęs nuo komunizmo bacilų.

Skaitančioji visuomenė šią knygą priėmė tyliai, tačiau palankiai. Vieni recenzentai pasisakė teigiamai, kiti neigiamai, treti indiferentiškai. Kitokio priėmimo aš ir nesitikėjau, nes žinau, kokiame krašte gyvenu. Esu gavęs keliolika laiškų, labai malonių, knygą gerai vertinančių, tačiau nenorinčių viešai pasisakyti. Suprantama. Kažkaip žydams pavyko parduoti "antisemito" etiketę gana plačioms masėms, ypač radikaliesiems intelektualams. Kas kritiškai pasisako žydų klausimais, tas jau "antisemitas". Rašyk kiek nori prieš britus, prancūzus, italus etc., niekas tavęs neapšauks antianglu, antiprancūzu ar antiitalu, bet jei leptelsi ką prieš žydus, baigta, antisemitas! Žinau tokių, kurie norėtų pasisakyti, nes turi ką pasakyti, tačiau bijo, nes tai nepalanku žydams — aišku, bus apšauktas antisemitu. Dauguma dėlto ir tyli, ypač universitetų profesūra, kur dirba nemažas žydų profesorių skaičius. Aš niekada nebuvau antisemitu ir man nėra reikalo tokiu būti. Beje, aš nežinau romano ar novelės, parašytos ne komunisto, kur enkavedistas — žydas, lietuvis, rusas ar kitoks būtų pavaizduotas geru, teigiamu tipu. Nežiūrint enkavedistų žiaurumo, mano sukurtas pagrindinis charakteris Dovydas Gordonas nebuvo aklas sadistas — kankinti ir žudyti jis turėjo visai prasmingą idealą.

— Jūsų veikaluose, ypač dramose, ryški patriotinė tematika. Yra rašytojų kurie sako, kad geras kūrinys jau yra patriotika. Ką Jūs manote?

— Ne. Geras kūrinys dar nėra patriotika. Girdėjau tokių kalbų. Pvz. Čikagoje prieš keletą metų buvo surengtos Tomo Venclovos 98 eilėraščių knygos sutiktuvės Čiurlionio galerijoje. Kažkas iš klausytojų panašų klausimą jam pateikė. Tomas Venclova, prisimenu, atsakė, kad jis specialiai patriotinių eilėraščių nerašąs ir manąs, kad gera kūryba kartu yra ir patriotinė kūryba. Kažką panašiai. Tokia nuomonė būtų teisinga, jei nebūtų dviprasmiška. Kritiškai svarstant, dalykas neatrodo taip. Pvz. Lietuvoje (ar betkur kitur Sovietijoje) yra parašyta gerų ir meniškų okupacijos šlovei eilėraščių (pvz. ir S. Nėries), romanų, muzikos dalykų, tarnaujančių išimtinai komunizmui, mūsų priešams. Sukurta daug sovietinių dainų, tapybos, propagandinių kompozicijų — jiems nieko negalima prikišti. Kad ir propaganda, bet ji sukurta gerai, meniškai. Bet ar tokia kūryba yra patriotinė kūryba mūsų kalbama prasme? K. Kubilinsko eilėraščiai vaikams tikrai gera kūryba, bet ar tai patriotika? Aišku, kad ne. Kartais ir aštrūs protai neatlaiko paprasčiausios logikos. Patriotinį kūrinį rašyti yra kur kas sunkiau ir užima dvigubai daugiau laiko. Žodžiai laikraščiuose šimtus kartų kartoti ir perkartoti. Reikia iš tiesų palaužyti smegenis iki randamas bent kiek panašesnis išsireiškimas. Mano nuomone, gera patriotinė kūryba yra daugiau negu gera kūryba. Gera kūryba yra tik "gera kūryba" — ir nieko daugiau.

— Ko labiausiai trūksta šiuo metu kultūriniam mūsų gyvenimui — talentų, lėšų, visuomenės dėmesio...? Kokia Jūsų pažiūra į premijas? Kas darytina, kad išeiviškoji mūsų kultūra nesunyktų, kai tiek daug dėmesio tenka politinei veiklai?

— Atidžiai seku mūsų kultūrinį bei literatūrinį judėjimą nuo atvykimo dienos ir aktyviai jame dalyvauju. Bandysiu atsakyti. Talentų niekada neturėjome daug, jų trūksta ir dabar, bet šioje srityje mokykla bejėgė — talentai gimsta, ne pasidaro. Lėšų trūksta labai. Leidyklos užverstos knygomis. Rašytojų stalčiai pilni rankraščių. Mirusių rašytojų literatūrinis palikimas prašosi skubiai tvarkomas ir išleidžiamas. Literatūriniais rašytojų palikimais turėtų susirūpinti Lietuvių Rašytojų Draugija, pirmoj eilėj sukurdama fondą tokiems palikimams leisti ir atitinkamas komisijas jų raštams redaguoti. Tai jos tiesioginis uždavinys – niekas kitas to nepadarys.

Privačių leidyklų padėtis kone beviltiška — verčiasi tik aukomis arba autoriaus priemoka. Leidyklos iš knygų "biznio" jau nebeišsilaiko, nes parduodami maži skaičiai, o išleidimas vis brangsta, senųjų skaitytojų eilės mažėja, vidurinioji ir jaunesnioji kartos knygomis mažai domisi. Tai skaudus reiškinys.

Visuomenės dėmesys knygai nuostabiai mažas ir nuolat mažėja. Aš manau, kad dėl kalbos mokėjimo stokos mūsų jaunimas labiau veržiasi į politinę veiklą, negu į kultūrinę. LB kultūros taryba turėtų labiau susirūpinti lietuviškais laikraščiais ir knygomis, sudaryti specialius platinimo punktus, skirti premijas už platinimą ir kalbą, organizuoti bent vasaros metu "knygnešystę", t.y. siūlyti knygą "iš rankų į rankas" stovyklose, konferencijose, net vaikščioti po namus, panašiai kaip BALFas renka aukas. Žodžiu, reikia ką nors šioje srityje daryti, veikti, išrasti. Kitaip, patys sau, dar prieš mirtį, išsikasime "duobę" pasilaidoti "kultūringai".

Premijos yra būtinos. Čia LB kultūros tarybai tenka vieša padėka už daugelio premijų įsteigimą. Taip mano ir buvo siūloma didžiajame projekte. Premijos skatina rašyti ir teikia moralinį atpildą. Knyga greičiau pasiekia skaitytoją. Premijų tinklą reikėtų plėsti jaunimui — nebūtinai už kūrybą, už betkokią kultūrinę veiklą.

— Girdėti, kad ir toliau kuriate, dalyvaujate lietuvių kultūriniame gyvenime. Ką planuojate ateičiai?

— Neseniai užbaigiau 3 v. dramą apie Romą Kalantą. Jau šiais metais gegužės 14 d. sueina lygiai 10 metų jo kraujo aukos. Ši sukaktis turėtų būti tinkamai paminėta. Gavau užsakymą naujam libretui, kurį jau pradėjau. Prieš porą mėnesių atidaviau rinkti naują eilėraščių rinkinį "Lotofagų šaly" — turėtų pasirodyti prieš Naujus Metus. Rašau naują dramą. Be to, padedu Šaulių S-gai tvarkyti kultūrinius reikalus. Kaip matote, darbo turiu daugiau nei galiu įveikti.

Čiurlionis lietuvių poezijoje

PR. NAUJOKAITIS

1975 m. buvo švenčiama dviejo lietuvių menininko M.K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktis. Ta proga pavergtoje Lietuvoje buvo išleista kukli čiurlioninės poezijos antologija "Saulėtos vizijos". Į tą leidinį pateko tik 17 Lietuvoje pasilikusių ar jau ten subrendusių poetų. Išeivijoje kurią poetai tos knygos redaktorių buvo ignoruojami.

1981 m. sukako 70 metų nuo M.K. Čiurlionio mirties. Tai sukakčiai pažymėti darbštusis rašytojas **Alfonsas Tyruolis-Šešplaukis** sudarė naują čiurlioninės poezijos antologiją, davęs jai vardą "Žvaigždynų sonatos". Ir čia atsilyginta tuo pačiu atsiribojimu, kurį nelemtai pradėjo pavergtos Lietuvos redaktoriai. Mano supratimu, A. Tyruoliui reikėjo pasirodyti platesnio žvilgsnio redaktoriumi ir į savo antologiją bent po vieną eilėraštį įdėti iš pavergtoje Lietuvoje kūrusių ir kuriančių poetų kūrybos. Juk tėra viena lietuvių tauta, tėra viena lietuvių literatūra, tik dirbtinai okupantų perskelta geležine uždanga. Tą uždangą turime laužti visais įmanomais būdais.

A. Tyruolis savo sudrytąjį rinkinį pradeda gražiu įvadu žodžiu. Iš 16 rinkinio dalyvių redaktorius nurodo tik devynių spausdintus šaltinius, o kitų septynių eilėraščius surinko išrankraščių. Tai rodo redaktoriaus ypatingą kruopštumą ir rūpestingumą.

Nemažą pagarbą M.K. Čiurlioniui atidavė **Faustas Kirša**. Knygoje išspausdinta F. Kiršos sukurta eulogija, mirus M.K. Čiurlioniui. Ištisam eilėraščių cikle F. Kirša atiduoda didžiajam menininkui reikiamą pagarbą ir jį įvertina kaip tautos dvasios reiškėją:

Aš, kaip sūnus, žinau
Ir jaučiu, ir manau,
Jog tavy Lietuva
Daugiariopai gyva:
Ji gyvena ir auga, ir sėja
Ką nuo amžių tėvai pažadėjo. (17 psl.)

Stasys Santvaras keliuose grakščiuose ketureiliuose išsako savo vidinį ryšį su Čiurlionio sukurtais giliaprasmiais vaizdais:

Atverk man sielą, tą gėlių
kvepėjimo verdenę, —
Ir laimės saulėm ims žerėt
minutė kiekviena! (30 psl.)

Savo širdį, savo sielą drobėje
to išsakai:
Tūno štai slaptingi medžiai, bėga
tolumon fantastiški takai . . . (23 psl.)

Vieniniteliame **Jono Aisčio** eilėraštyje išreikštas čiurlioniškas karalių sielvartas, stebimasi pasakų baisumu ir kartu jų švelnumu. Poetui atrodo, kad Čiurlionio paveiksluose atsiveria dangus ir pabyra saulės juokas.

Labai žodinguose **Petronėlės Orintaitės** eilėraščiuose paskendę Čurlionio miestai bunda, bokštai dangų glosto, skamba paskendę Raigardo varpai, išsiskleidžia Ikaro žūtingas skrydis, šventovių varpinėse gaudžia varpai ir skelbia amžiną tikėjimo himną.

Jurgis Gliauda, sukūręs romaną Čiurlionio garbei ir dramą veikalą, džiaugiasi menininkui skirtame eilėraštyje, kad Čiurlionio paveiksle pienės pūkas virsta saule.

Bernardas Brazdžionis žavisi Čiurlionio skelbiama sielų bičiulyste. Čiurlionio įkvėptas, poetas neša Viešpačiui skausmo ir džiaugsmo auką, jo baltas aukuro dūmo vingis kyla vakaro dangum.

Benediktas Rutkūnas žavėjosi Čiurlionio pienės pūku, kuris nepaiso nei rūpesčių, nei laiko.

Kotryna Grigaitytė poezijos posmuose pasineria į Čiurlionio sapnų pasaulį.

Net ir estetizmo atstovas **Henrikas Radauskas** nepraeina ramiai pro sienose žaliuojantį Čiurlionį. Jis mato žvaigždynų soduose pasibaigusius amžius ir sustojusį laiką.

Leonardas Andriekus grožisi Čiurlionio spalvomis ir jo paveikslų muzikiniu melodingumu.

Muzikiniu Čiurlionio pasaulių skambesiu grožisi ir **Aleksandras Radžius**, tas tolimųjų erdvių poetas.

Lietuvių kultūrai artimas estas **Aleksis Rannit**, daug rašąs apie Čiurlionį, mūsų didįjį menininką vadina milžinu ir jam bei jo gintaro tėvynei skiria eilėraštį.

Balys Auginas Čiurlionio paveikslų šešėlyje kuria sudėtingas poetines metaforas ir tuo praturtina Čiurlionio meno interpretaciją.

Kazys Bradūnas čiurlionine tematika yra išleidęs eilėraščių rinkinį "Sonatos ir fūgos. Susitikimai su Čiurlioniu". Ten taria jisai:

Tirpstu, kaip laukai snieguoti,
Pavasario saulę
Ridendamas tavo delnuos. (82 psl.)

Laužiu sparną prieš vėją...
Aušta, bąla rytai —
Lyg užburti varpai nuskambėjo
Tolimieji krantai... (85 psl.)

Nepraėjo tylomis pro Čiurlionį ir hermetinės poezijos atstovas **Alfonsas Nyka-Niliūnas**. Čiurlionio paveiksluose jis rado tamsųjį ir šviesųjį "Rex". Tai esąs beprotiško Likimo veidas. Pesimistas Niliūnas ir Čiurlionio meną interpretavo pesimistiškai.

"Ledinėje viltie s valtyje" plaukdama, Julij a Švabaitė, pasiremdama Čiurlionio laiškais, sukūrė tris subtilios lyrikos eilėraščius.

Daugumas šioj antologijoj sutelktų eilėraščių jau yra žinomi skaitytojams iš kitų knygų, bet jų sutelkimas į vieną vietą yra gražus paminklas M. K. Čiurlionio septyniasdešimt metų mirties sukakčiai paminėti.

ŽVAIGŽDYNŲ SONATOS. Lietuvių poetų išeivijoje eilėraščiai apie M. K. Čiurlionį. Sudarė ir redagavo Alfonsas Tyruolis. išleido "Ateitis" (17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075, USA). Antologija iliustruota M. K. Čiurlionio grafikos darbais bei piešiniais. 1981 m., 102 psl. Kaina — $9.00.

Vasario "Eglutė"

JANINA NARŪNĖ

Gražus, dailiai suredaguotas vasario mėnesio vaikų žurnalas "Eglutė". Pirmame puslapyje talentingas poetas Vytė Nemunėlis maloniai sužiba savo poezija. Tai plataus garso poetas Bernardas Brazdžionis, suprantąs ir jautriai, su meile prieinantis prie vaiko, jo mažo pasaulio ir jo jausmų. Šį kartą atspausdintas jo eilėraštis "Už jūrų marių". Cituoju:

Toli už jūrų marių
tėvynė Lietuva.
Toli, kai pagalvoju,
net sukasi galva.
Užaugo ten mamytė
lietuviškuos laukuos,
Kukavo jai gegutė,
ir man ji užkukuos.
Tenai užaugo tėtė
ant Nemuno krantų,
Tenai ir aš sugrįšiu,
tenai sugrįžk ir tu!

Čia Vytė Nemunėlis yra sukūręs trumpais sakiniais bei vaikui suprantamais žodžiais eilėraštį, reiškiantį gilų patriotizmą, meilę tėveliams ir Lietuvai.

Gausiai iliustruoton pasakon "Vyturėlio kelionė į dangų" sudėti motinos atsiminimai apie jos užaugintus našlaičius vyturiukus Lietuvoje, jai mažai dar esant. Pasaka gerai sudėta, aprašyti ir tikri faktai, paminėtas kilusio karo metas, lietuvių išvežimai į Sibirą. Visa tema įdomiai supinta su vyturių gyvenimu, kurie, užaugę ir išskridę į šiltus kraštus, sugrįžta namo prie palangės ir lesalo. Pasaką parašė Pranas Razminas, vykusiai iliustravo dail. J. Kiburas.

Kitas fantastiškas pasakojimas — apie "Pingviną Cepeliną" ir jo kelionę su mama Pingviniene svečiuosna pas kitus pingvinus, Šalčių šeimą.

Labai įdomius atsiminimus parašė apie Maironio vaikystę jo sesers duktė Danutė Lipčiūtė. Ji rašo apie didį įvykį Maironio sodyboje, apie gimusius ėriukus ir jų globojimą šiltoje troboje (žiemos šalčiams užėjus). Taip pat įdomi tų laikų kelionė į Kauną pas vyskupą Valančių Sutvirtinimo sakramento. Maironio tėvas Aleksandras Mačiulis veža savo ir kaimynų vaikus į tolimą Kauną, paruošęs didelį vežimą su maisto atsarga vaikams ir arkliams.

Įdomiai parašyta Lietuvos himno istorija tiek vaikams, tiek ir visiems kitiems. Būtų gaila, jeigu jaunos mamytės praleistų šią progą ir neparodytų augančiam atžalynui šio įdomaus "Eglutės" numerio.

Toliau eina vaikams uždaviniai ir, kaip visuomet, pačių vaikų sukurti eilėraščiai. Džiugina jų pažanga kūryboje. Yra pora eilėraščių, sklandžiai parašytų. Gaila, viršelis mūsų tautos šventės iškilmingai dienai galėjo būti tinkamesnis.

"Eglutę" leidžia NPM vienuolijos seserys, Putnam, Conn. 06260, USA. Redaguoja sesuo Ona Mikailaitė, administruoja poetė Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams $7.00. Vieno numerio kaina — 75 centai.

Solistė VANDA PANAVAITĖ-STANKIENĖ (viduryje) iš Čikagos drauge su A. STELMOKO orkestru praturtino Hamiltono medžiotojų-žuvautojų baliaus meninę ir pramoginę programą Nuotr. M. Borusienės

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ANTROJI M. K. ČIURLIONIO GALERIJA Čikagoje, 4038 Archer Ave., nepriklausomai Lietuvai saugo dailininkų kūrinius. Šiemet tą fondą papildė: M. Šileikio "Didysis vadas", V. Švabienės "Vardon tos Lietuvos", G. Laucienės "Siaubas", A. Cooperio-Skupo "Montrose uostas", D. Kolbaitės "Kompozicija II". Jie išstatyti Vasario 16 proga surengtoje parodoje, kuri truks iki kovo 20 d. Parodon įjungti ir kiti fonde saugomi kūriniai: Povilo Puzino "1941 m. trėmimai", Adomo Varno prel. Pr. Juro ir operos sol. A. Dambrauskaitės portretai, Miko Šileikio "Lietuva ant kryžiaus", Ilonos Brazdžionienės "Aušros Vartų Motina".

LKV SĄJUNGOS "RAMOVĖ" CENTRO VALDYBA, talkinama "Kario" redakcijos, yra išleidusi velionies dr. Antano Rukšos 619 psl. knygą "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės", apimančią lietuvių-lenkų santykius ir kovų pradžią. Šį leidinį galima įsigyti pas "Ramovės" skyrių valdybų narius arba kreipiantis į Klevelando skyriaus pirm. K. Gaižutį, 18108 Hiller Ave., Cleveland, Ohio 44119, USA. Tel. 1-216-481-0791. Knyga kainuoja $17. Prie kainos reikia pridėti $2 persiuntimo išlaidoms padengti.

DAIL. VLADAS ŽILIUS su savo kūriniais dalyvavo Niujorko "Park Lane" galerijos parodoje, kuri buvo skirta ateiviams dailininkams. Ji baigėsi vasario 18 d.

FILATELISTŲ DRAUGIJA "LIETUVA" Čikagoje, švenčianti savo sėkmingos veiklos 35 metų sukaktį, išleis jai skirtą leidinį, kuris jau atiduotas M. Morkūno spaustuvei. Numatoma, kad šis gausiai iliustruotas leidinys turės apie 150 psl. Tikimasi, kad jis skatins jaunimą domėtis filatelija, o vyresniesiems atneš gražių prisiminimų. Prenumeratos ir aukos siunčiamos šiuo adresu: Alex Zakas, 5723 S. Merrimac, Chicago, IL 60636, USA.

ARCHITEKTAS KĘSTUTIS (K. PAUL) ŽYGAS reiškiasi kaip architektūros istorikas. Anglų žurnalo "Architectural Design" Los Angeles miestui skirtame numeryje 1981. IX. 8 yra jo straipsnis apie pasiskolintą LA architektūrinę tradiciją. Pagal Arch. Record, anksčiau jis su kitu buvo suruošęs parodą, kurioje vaizduotos įvairios angų sąvokos.

DAIL. PRANO DOMŠAIČIO tapybos darbų paroda, globojama JAV Lietuvių Fondo, buvo surengta Čikagos Jaunimo Centre, M. K. Čiurlionio galerijoje, vasario 12-21 d.d. Tai buvo pirmas šio velionies dailininko plataus masto susitikimas su lietuvių visuomene. Velionis yra Mažosios Lietuvos sūnus, kelis kartus lankęsis nepriklausomoje Lietuvoje, bet gyvenęs ir kūręs Vokietijoje, Austrijoje, P. Afrikos respublikoje. 1920 m. išsirūpino Lietuvos pilietybę, jos užsienio pasą, dar būdamas Vokietijoje. Iki 1938 m. kūrinius pasirašinėdavo vokiška pavardės versija — Franz Domscheit, o nuo to laiko lietuviška — Pranas Domšaitis. 1936 m. P. Domšaitis su kitais ekspresionistais nukentėjo nuo A. Hitlerio režimo. Jų darbai buvo pašalinti iš visų Vokietijos galerijų. Pokaryje P. Domšaitis susitiko su lietuviais pietinėje Austrijoje. Čia jis užmezgė ryšius su lietuviais dailininkais Pauliaus Augiaus ir Telesforo Valiaus dėka, pradėjo mokytis primirštos lietuvių kalbos. 1949 m. su žmona Adelheid Armhold, olandų kilmės dainininke, išvyko į P. Afrikos respubliką, nes ji buvo gavusi dėstytojos darbą Cape Town konservatorijoje. Mirė P. Afrikoje. Velionies našlė vėliau ištekėjo už savo vyro buvusio mokinio Kazio Žvirono ir dabar gyvena Havajuose. Kadangi P. Domšaitis kritikų jau buvo pripažintas vienu žymiausių XX š. tapytojų, jo kūrinius gaudė tarptautinio masto rinkėjai. Adelheid Žvironienė, atmetusi viliojančius jų pasiūlymus, kelis šimtus jo paveikslų labai palankiomis sąlygomis perleido JAV Lietuvių Fondui. Tuos paveikslus atrinko į Havajus nuvykę dailininkai Adolfas Valeška ir Romas Viesulas, o prie sutarties sudarymo daug prisidėjo adv. Povilas Žumbakis. Oficialiai tie kūriniai dabar priklauso Lietuvių Fondo meno puoselėjimo komisijai, vadovaujamai dr. G. Baluko.

ČIKAGIŠKĖJE PARODOJE buvo išstatyti 65 P. Domšaičio paveikslai iš Lietuvių Fondo įsigyto rinkinio. Parodos atidaryme apie lietuvių tauton grįžusį pasaulinio garso dailininką kalbėjo Adolfas Valeška, gražiais P. Domšaičio kūriniais džiaugėsi Lietuvių Fondo pradininkas dr. A. Razma. Parodos rengėjų komitetui vadovavo dail. V. Balukienė. Paroda planuojama perkelti ir į kitas lietuvių kolonijas. Visi džiaugėsi, kad didelė dalis P. Domšaičio kūrinių dabar bus išsaugota lietuvių tautai ar bent išliks lietuvių rankose. Dalį kūrinių bus galima parduoti lietuvių visuomenei. Norintieji tuos kūrinius įsigyti turi kreiptis į Lietuvių Fondo būstinę, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, IL 60629, USA.

KAUNO DRAMOS TEATRAS savo repertuarą papildė latvių dramaturgo P. Peterseno pjese "Bastardas". Premjerinį spektaklį paruošė svečiai iš Rygos: pjesės autorius rež. P. Petersenas, dail. I. Blūmbergas ir kompoz. I. Zamzeris. Vaidmenis sukūrė teatro aktoriai — R. Staliliūnaitė, N. Lepeškaitė, A. Mackevičiūtė, A. Gabrėnas, J. Onaitytė, A. Sabulis, A. Matulionis ir V. Šinkariukas.

RESPUBLIKINIŲ "KNYGOS MENO" KONKURSU užbaigiami kiekvienerį metai. Gražiausiai 1981 m. išleistomis ir atspausdintomis knygomis vertintojų komisija pripažino: "Mokslo" leidyklos — monografiją "Lietuvos kultūros istorijos bruožai", "Vagos" — "Laivus ir jūrininkus", "Minties" — fotoalbumą "Medžioklė", "Šviesos" — užsienio kalbų vadovėlius ketvirtajai klasei. Konkurso laureatais buvo paskelbti 25 leidiniai — knygos, plakatai ir atvirukai. Premijų susilaukė leidyklos, spaustuvės, dailininkai. Šie leidiniai atstovaus Lietuvai sąjunginiame "Knygos meno" konkurse.

PANEVĖŽIO PARODŲ RŪMAI šio miesto gyventojus pakvietė į estų dailininkų grafikos darbų parodą. Jai buvo gauti 22-jų Talino dailininkų naujausi 56 grafikos kūriniai, atlikti labai įvairia technika.

LIETUVOS FOTOGRAFŲ meninių nuotraukų paroda žemaičiams buvo surengta Plungėje. Daugiau kaip penkias dešimtis savo darbų jai parūpino: plungiečiai Kostas Slivskis ir Aleksandras Kudriavcevas, vilnietis Antanas Sutkus, kauniečiai — Aleksandras Macijauskas, Romualdas Požerskis bei kiti fotografai.

CENTRINIAI LIETUVOS DAILĖS MUZĖJAUS RŪMAI Vilniuje 90-tųjų gimimo metinių proga prisiminė tapytoją Vladą Eidukevičių, gimusį Kaune 1891 m., žuvusį taip pat Kaune 1941 m. sovietų-vokiečių karo pradžioje įvykusiame susišaudyme birželio 23 d. Jis mokėsi Rygos dailės mokykloje, Muencheno dailės akademijoje, vėliau — privačiose studijose, lankėsi Vokietijos, Prancūzijos, Olandijos, Šveicarijos, Italijos, Švedijos muzėjuose. Dalyvavo lietuvių dailės parodose Lietuvoje ir užsienyje. Nutapė apie 400 paveikslų, daugiausia portretų ir gamtovaizdžių, impresionistams artima maniera, bet ieškodamas savito stiliaus, pasižymėjusio sodriu koloritu. Po mirties jo dirbtuvėje buvo rasta tik apie šimtą paveikslų, patekusių muzėjun. Dailės muzėjus dabar turi 126 V. Eidukevičiaus tapybos darbus ir 35 piešinius. Jubilėjinei parodai buvo pasirinkti kaikurie niekur lig šiol nerodyti V. Eidukevičiaus kūriniai, muzėjaus komisijos įsigyti iš privačių asmenų arba pasiskolinti. Dailės muzėjus taip pat turi ranka rašytą V. Eidukevičiaus autobiografiją, laiškų bei kitos vertingos medžiagos.

KONCERTĄ VILNIAUS FILHARMONIJOS SALĖJE surengė Vilniaus operos sol. Česlovas Nausėda, tenoras, ir filharmonijos sol. Genovaitė Jasiūnaitė, mezzo-sopranas, anksčiau koncertavę Kaune ir Klaipėdoje. Koncertą pradėjo Č. Nausėda kompozitorių harmonizuotomis populiariomis liaudies dainomis: S. Šimkaus — "Oi kas sodai", M. Petrausko — "Bernužėli, nesvoliok", J. Karnavičiaus — "Tris dienas", prie jų prijungdamas originalią V. Kairiūkščio dainą "Nukelk man saulę", sukurtą R. Šimkūno tekstu. Jis taipgi atliko dvi arijas iš V. Klovos "Vaivos" ir G. Puccini "Toscos". G. Jasiūnaitė šiam koncertui buvo paruošusi C. Saint-Saenso "Samsono ir Dalilos", Ch. Gounod "Fausto", J. Massenet "Verterio" operų arijos, G. Bizet "Rytą" iš muzikos A. Dode dramai "Arlietė". Koncertas buvo užbaigtas G. Bizet "Carmen" arijomis, duetu, baigmine scena. Jauniesiems solistams akompanavo Vilniaus filharmonijos koncertmeistrė Saulė Eidukonytė.

NESENIAI IŠLEISTĄ PIRMĄJĄ MONOGRAFIJĄ apie Baltijos jūrą spaudai paruošė septynių Baltijos šalių mokslininkų grupė. Ją redagavo Švedijos Uppsalos universiteto prof. L. Koenig-Koenigsonas ir Lietuvos Mokslų Akademijos geografijos skyriaus vadovas prof. V. Gudelis. Pastarojo pranešimu, monografijai buvo panaudoti išsamūs Baltijos jūros sričių tyrimai, atlikti paskutiniame dešimtmetyje, savo verte prašokantys ankstesniuosius šimtmečius. Jie apima geologinę šios jūros raidą, archeologinius radinius, priešistorinius pakrančių gyventojus. Kadangi Lietuva turi tik 94 kilometrų Baltijos atkarpą, jos mokslininkai išstudijavo beveik kiekvieną žemės metrą, galėjo paruošti vieną išsamiausių pranešimų. Jie pirmieji susidomėjo Baltijos krantų dinamika. Dabar ši tema jau yra įtraukta ir į kitų šalių programas. Mokslininkam Baltijos krantų aprašymui bus skirta antroji monografija, kurią numatoma išleisti Vilniuje. **V. Kst.**

CHOLKAN R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

DĖMESIO, LIETUVIAI!!!

- Parduodantiems per mus nuolaida
- Nemokamas nejudomo turto įkainojimas
- Sąžiningas patarnavimas visuose nejudomo turto reikaluose
- Daugiau kaip dvidešimt penkerių metų patirtis

2336 Bloor Street West – Tel. 763-5555
PRANAS KERBERIS namų 767-7932
ANTANAS GINIOTIS namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI — virš 19 milijonų

KASOS VALANDOS:
Pirmadieniais 10 - 3
Antradieniais 10 - 3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10 - 8
Penktadieniais 10 - 8
Šeštadieniais 9 - 1
Sekmadieniais 9.30 - 1

MOKA UŽ:
90 dienų termin. indėlius 14 %
180-185 d. term. ind. 14 %
term. indėlius 1 metų 14½ %
term. indėlius 3 metų 13 %
pensijų s-tą 15 %
spec. taup. s-tą 14 %
taupomąją s-tą 11 %
depozitų-čekių s-tą 6 %
DUODA PASKOLAS:
asmenines nuo 18½ %
mortgičius nuo 17¾ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS
2239 Bloor Street West. • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus A. Bliūdžius
Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių •
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kad reikės susirasti specialų tarpininką — populiarų asmenį parlamente arba senate. Sankirčiui pasibaigus, reikėtų peržiūrėti ir gerokai sustiprinti ligšiolinę parlamento procedūrą, kad jis vėl atgautų savo svorį. Darbo unijų vadai šį sankirtį laiko parlamentarų streiku. Kai streikas įvyksta kurioje nors įmonėje, streikuotojai negauna algų. Esą dėl parlamente vykstančio streiko algos turėtų būti sustabdytos konservatoriams ir liberalams dėl parlamento darbą nutraukusio jų susikirtimo.

Biudžetiniai Kanados metai pradedami kovo 1 d. ir užbaigiami paskutinę vasario dieną. 1982-83 m. biudžeto gaires paskelbė Kanados iždo tarybos pirm. D. Johnstonas. Numatoma, kad sekantis biudžetas turės $76,3 bilijono išlaidų, o 1985-86 m. biudžete bus peržengta $100 bilijonų. Kanada savo deficitais yra užsitraukusi $122,7 bilijono skolą. Jeigu ją reikėtų dabar grąžinti, kiekvienas kanadietis turėtų duoti po $693. Dabar tik stengiamasi padengti tos skolos palūkanas. Sekančio biudžeto $76,3 bilijono išlaidų sumoje toms palūkanoms teks $16,8 bilijono, o tai sudaro 22% viso biudžeto. Vasario 28 d. pasibaigusiame biudžete skolos palūkanoms buvo numatyta $12,4 bilijono, bet buvo išleista $14,7 bilijono. Labai galimas dalykas, kad ir 1982-83 m. biudžetui neužteks skolos palūkanoms numatytos $16,8 bilijono sumos. Ministeris pirm. P. E. Trudeau prisipažino, kad palūkanos paskoloms yra praradusios kontrolę, bet jis vis dar teigia, kad tos kontrolės nėra praradusi valstybinė $122,7 Kanados skola, jo valdymo laikotarpyje paaugusi apie $100 bilijonų. Anksčiau liberalų vyriausybės kažkaip sugebėdavo subalansuoti savo biudžetus. Dėlto Kanados doleris būdavo vertingesnis už JAV dolerį. Užsienio kapitalo tada nereikėdavo vilioti Kanadon augštomis palūkanomis, dėl kurių dabar kaltė verčiama JAV prez. R. Reagano ekonominei politikai. Tais laikais užsienio valiuta Kanadon plaukdavo dėl augštos kanadiško dolerio vertės, o dabar kanadiški doleriai bėga į JAV. Ligi šiol nematyti jokio biudžetinių deficitų sumažinimo, nekalbant jau apie pačios valstybinės skolos sumažėjimą.

Toronto universitetas pasirašė penkerių metų mokslinio bendradarbiavimo sutartį su Saudi Arabijos vyriausybe, dėl kurios gali būti laimėta daug milijonų dolerių. Toronto universitetas priims studentus iš Karaliaus Saudo universiteto į savo inžinerijos bei kitų techninių mokslų skyrius. Čia jie galės atlikti pradines ar tobulinimosi studijas, tyrimo darbus laboratorijose. Karaliaus Saudo universitetan mūsiškis universitetas taipgi siųs savo inžinerijos specialistus, kurie ten turės suorganizuoti studijų tobulinimo skyrius, tyrimams skirtas laboratorijas. Pasirašytos sutarties vykdymas bus peržiūrimas kas pusė metų. Ateityje toks bendradarbiavimas galės augti, duodamas papildomų pajamų Toronto universitetui, kurį dabar vis labiau slegia federacinės ir provincinės paramos sumažinimas.

Ontario konservatorių vyriausybės planus atskleidė provincijos guvernatoriaus J. Airdo perskaitytas pranešimas naujos parlamento sesijos atidaryme. Tas pranešimas yra vadinamas sosto kalba, bet iš tikrųjų jį paruošia pati vyriausybė. Premjero W. Davis vyriausybė šį kartą nepašykštėjo karčių žodžių ministerio pirm. P. E. Trudeau Kanados vyriausybei. Buvo pareikalauta, kad ji sumažintų palūkanas paskoloms, peržiūrėtų 1981 m. lapkričio mėnesį paskelbtą biudžetą, suvaržytų japoniškų automobilių įvežimą, nes Ontario provinciją skaudžiausiai yra palietęs šios pramonės nuosmukis. Pranešime net neužsimenama, kad Fordo bendrovė JAV pasirašė naują sutartį su savo darbininkų unija dvejiems metams su didelėmis unijos nuolaidomis. Jų dėka bendrovė galės sutaupyti $2 bilijonus ir juos panaudoti automobilių kainoms sumažinti. Kanados automobilių gamyklų darbininkų unija griežtai atmeta tokį žingsnį. Ir toliau žadama sėdėti ant šakos, kurią palaužė išsikovoti peraugšti atlyginimai, perbrangios privilegijos. Jų dėka automobiliai šiandien yra neprieinami nemažai daliai žemesnius atlyginimus gaunančių kanadiečių. Dėlto ir perkami užsienietiški automobiliai, kurie net ir su muitu yra pigesni už kanadiškus.

Ontario gubernatoriaus pranešimas numato tik nežymių finansinių pastangų Ontario problemoms spręsti. Didesnio žingsnio neleidžia žengti metinis provincijos deficitas, siekiantis $1,4 bilijono. Tos pastangos paaiškės naujajame biudžiete. Šiuo metu tik prasitariama, kad bus paskirta lėšų, parūpinančių daugiau darbų jauniems žmonėms, namų statybai su nuomojamais butais, finansinei jaunų ūkininkų pagalbai. Bus priimtas įstatymas, reikalaujantis specialių apsaugos priemonių automobiliuose vaikams iki penkerių metų amžiaus. Biudžeto išlaidas, atrodo, teks gerokai padidinti dėl OHIP sveikatos draudos išmokų, kuriomis yra nepatenkinti Ontario provincijoje gyvenantys gydytojai. Jie nori, kad tos išmokos jiems būtų padidintos 31% šiemet ir sekančiais metais. Faktas bet gi lieka faktu, kad Ontario sveikatos ir ligoninių drauda jau yra brangiausia visoje Kanadoje. Vieno asmens mėnesinė įmoka yra $23, šeimos — $46. Britų Kolumbijoje vienas asmuo moka $11.50, vyras ir žmona — $23, šeimos su vaikais — $28.75. Albertoje mėnesinė vieno asmens drauda kainuoja $9.50, šeimų — $19.

SPORTAS

GERULAIČIO IR LENDLIO KOVOS

Pirmieji Vito Gerulaičio ir Ivano Lendlio susitikimai teniso aikštėse baigėsi Vito laimėjimais. Įveikęs I. Lendlį "US Open" pirmenybėse Niujorke, V. Gerulaitis vedė 2-0. Po šio pralaimėjimo Niujorke I. Lendlis padarė didelę pažangą ja pasiekė daugiau kaip 40 pergalių. Į šį skaičių, jėjo pergalės ir prieš pasaulio pirmąjį žaidiką J. McEnroe. Ir tik po 44 pergalių pralaimėjo nelabai žymiam prancūzui Y. Noah.

Sekantį kartą V. Gerulaitis ir I. Lendlis susitiko vėl Niujorke — "Masters" turnyro baigminiame žaidime. Laimėjęs pirmas dvejas rungtynes 7-6 ir 6-2, trečiose Vitas dar vedė 6-5 ir turėjo visas galimybes laimėti šį turnyrą. Deja, lemiamo taško laimėti nepasisekė ir vėliau nelauktai pralaimėjo visą žaidimą 7-6, 6-2, 6-7, 2-6, 4-6.

Kviestinis Molsono turnyras Toronte buvo žaidžiamas š. m. vasario pradžioje. V. Gerulaitis, 1981 m. šio turnyro laimėtojas, grupės žaidimuose nesunkiai įveikęs Adriano Panatta, Jose-Louis Clerc ir artimoje kovoje pralaimėjęs John McEnroe 7-6, 3-6 ir 7-5, — pasiekė šio turnyro pusbaigmį. Kitoje šio turnyro ketveriukėje I. Lendlis, įveikęs visus priešininkus, taip pat pasiekė pusbaigmį ir vėl susitiko V. Gerulaitį. Šiame žaidime Vitas didelio pasipriešinimo neparodė ir pralaimėjo 6-2, 6-3 pasekme.

Baigminiame šio turnyro žaidime I. Lendlis įveikė J. McEnroe ir tapo turnyro laimėtoju. Pažymėtina, jog I. Lendlis šiose varžybose pirmą kartą po 8 pralaimėjimų įveikė Jimmy Connors. Judviejų dvikova šiame turnyre buvo viena iš įdomiausių.

V. Gerulaitis ir I. Lendlis vėl susitiko neseniai įvykusiose pasaulio teniso varžybose Italijoje. Abudu pasiekė šių varžybų baigminius žaidimus, nors I. Lendlis pusbaigmy susilaukė didelio pasipriešinimo iš indiečio Vijay Armitraj. Teisėjo perspėtas ir vėliau už tai dar nubaustas, I. Lendlis visdėlto laimėjo pusbaigmio žaidimą 6-4, 6-4 pasekme. Baigminiame susitikime V. Gerulaitis stipriai žaidė pradžioje, laimėdamas pirmą rungtį 7-6. Vėliau aikštę vėl užvaldė I. Lendlis, kuris laimėjęs sekančias dvi rungtis 6-2, 6-3 ir tapo varžybų laimėtoju.

Tokiu būdu abiejų žaidėjų tarpusavio laimėjimų santykis šiuo momentu yra 3-2 I. Lendlio naudai. V. Gerulaičio žaidimas paskutiniu laiku pastebimai gerėja. Praėjusius metus užbaigęs pasaulio 9-tu žaidiku, šiuo momentu atrodo vėl artėja prie pirmojo penketuko. Bjorn Borgui laikinai pasitraukus ir atsižvelgiant į I. Lendlio laimėjimus, reikia manyti, kad netolimoje ateityje jis gali tapti pasaulyje pirmūoju tenisininku. A. S.

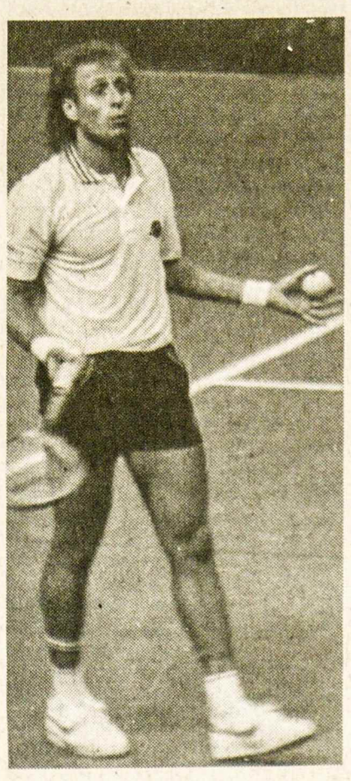

VITAS GERULAITIS teniso varžybose Toronte su dabar geriausiu pasaulio teniso žaidėju JOHN McENROE Nuotr. Algio Balsio

Vyčio žinios

Krepšininkai dalyvavo Parkway Forest kviestiniame turnyre kovo 7 d. Toronte. Buvo daug pajėgių komandų, ir vytiečiams teko gerokai pasitempti, kad pasiektų

(Nukelta į 9-tą psl.)

Ateitininkų žinios

Studentai dėkoja p.p. Andruliams už leidimą naudotis jų patalpomis rekolekcijoms. Padėka p. Lapui iš Staynerio ir p. Petkevičienei, kurie prisidėjo prie skanaus maisto gaminimo. Nuoširdi padėka ses. Ignei ir kun. A. Saulaičiui, kurie davė daug naujų ir svarių minčių. Jiedu yra visuomet pasiruošę atvirai, nuoširdžiai — krikščioniškai dalintis turimomis mintimis.

Jauniai dėkoja V. Dalindienei už įdomų įnašą kovo 13 d. įvykusiame susirinkime.

Šią vasarą moksleivių stovykla Dainavoje bus birželio 20 — liepos 4 d.d., jaunučių — liepos 4-18 d.d.

L.U.

Moksleivių ateitininkų vasaros stovykla "Neringoje", Vermonto kalnuose, įvyks rugpjūčio 15-29 d.d. Stovyklos mokestis vienam stovyklautojui vienai savaitei $65.00 JAV valiuta. Prašome nedelsiant registruotis pas ses. Margaritą, I.C.C. Putnam, Conn. 06260, USA. Registracija — $10.00.

Skautų veikla

• Šv. Kazimieras paminėtas organizuotu abiejų tuntų dalyvavimu Mišiose kovo 7 d. Prisikėlimo šventovėje. Priešpietė buvo skirta ir tradicinei Kaziuko mugei, kurią atidarė parapijos klebonas v. s. T. Aug. Simanavičius, OFM. Šių metų mugė buvo labai gausi lankytojais, įdomi naujais pasipuošimais ir įvairesnė daikteliais. Tėvų k-to valgykla pergyveno rečiau pasitaikantį spaudimą — buvo viskas suvalgyta. Draugovės vėl papildė savo iždus ir už viską dėkoja talkininkams bei pirkėjams, ypač mamytėms už skanius tortus, kuriuos lankytojai greitai išgraibstė.

• Mindaugo dr-vė broliškai dėkoja sesei Daivai Krivaitei už talką, ruošiant mugės paviljoną.

• Sk. vyčiai ir vyr. skautės dalį per kalėdojimą surinktų pinigų ($100) paskyrė N.P. Marijos seselėms.

• Romuvai aukojo: V. Kišonienė $40, Kaz. Batūra $30, Br. Mackevičius ir J. Račkauskas po $20. Ačiū.

• Jei kas rastų "Sk. Aido" kvituose per kalkinį popierį antroj pusėj padarytus įrašus, prašom skambinti s. B. Abromaitienei tel. 532-4793.

• Kaziuko mugės virtuvėje dirbo: O. Balsienė, R. Bekerienė, E. Giedrienė, p. Janulaitienė, J. Pacevičienė, G. Račkauskienė, V. Senkuvienė ir B. Stanulienė. Taipgi visokeriopą pagalbą teikė p.p. Greičiūnai ir P. Gurėnas. Visiems nuoširdus skautiškas ačiū.

• "Šatrijos" ir "Rambyno" vadovų-vių posėdis — kovo 24, trečiadienį, 7.30 v.v., skautų būkle.

• Mindaugo dr-vės sueiga — kovo 24 d., 7 v.v., Prisikėlimo Parodų salėje. Č. S.

• Romuvai aukojo $50: Jūr. ir Kastytis Batūros, P. Gulbinskas, D. Keršienė; $20: V. Matulaitis; $10: L. Pevcevičienė; $5: J. Janulaitis, D. Puzerienė, J. Trinkūnienė ir J. Romanovienė.

A. E. LePAGE Daiva T. Dalinda, B. A.
Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!
• Nemokamas namo įkainojimas •
(Įstaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1576 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 537-3431
Namų 494-0605

AL GARBENS REALTOR
Telefonas 489 - 1543
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
ALFONSAS GARBENIS jums sąžiningai patarnaus parduodant, perkant, tvarkant mortgičius, įkainojant namus ir t.t. LIETUVIAMS NUOLAIDA
Pirmoji lietuviška nekilnojamo turto agentūra Toronte, veikianti daugiau kaip 30 metų

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:
14 % už 90 dienų term. indėl.
14 % už 6 mėn. term. indėlius
14½ % už 1 m. term. indėlius
13 % už 3 m. term. indėlius
15 % už pensijų planą
14 % už namų planą
14 % už specialią taup. sąsk.
11 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:
už asm. paskolas nuo 18½ %
už mortgičius nuo 17¾ %

AKTYVAI virš 29 milijonų dolerių
Asmenines paskolas duodame iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

HOME Taupyk laiką ir pinigus
INCOME TAX
Didžiausia etninė mokesčių paruošimo firma
2290 Bloor West — pigios kainos —telefonas 769-4558

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

European Catering
Europietiškas patarnavimas įvairiems parengimams Toronte ir už Toronto ribų.
* Parūpinam salę, muziką, gėles, gėrimus.
* Namuose kepti pyragai ir t. t.
Skambinti: A. Gataveckienė arba Al. Baris
tel. 535-0164 arba 535-1258 Toronte.

Mirus

A†A

LIUDUI KARNUI,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jo tėvams – ALDONAI ir SIMUI KARNAMS, sesutei LAIMAI ir kartu su jais liūdime –

Vytas ir Genė Kairiai

St. Petersburg, Florida

LIETUVOS ŠVENTĖ. Vasario 16-sios sukaktis iškilmingai paminėta vasario 13, šeštadienį, 2 v. p. p., lietuvių klubo salėje. Iškilmę pradėjo pirm. A. Armalis, pakviesdamas programos pranešėja G. Jezukaitienę. Įnešus vėliavas, buvo sugiedoti himnai — Amerikos ir Lietuvos. Invokaciją sukalbėjo kun. K. Butkus, OFM, o kūrėjas savanoris L. Virbickas uždegė simbolinę laisvės ugnį. Estų, latvių ir ukrainiečių atstovai perdavė nuoširdžius sveikinimus. Floridos gubernatorius ir St. Petersburgo miesto burmistras paskelbė atitinkamus atsišaukimus, kuriuos perskaitė M. Sondargienė. Pagrindinę kalbą pasakė dr. H. Lukoševičius. Meninę programą atliko A. Daukantienė-Moriarty, padeklamuodama eilėraštį "Laisvės varpas" (L. Virbicko), O. Armonienė ir A. Kalvaitytė-Velbasienė padainavo tris dainas, klubo choras, vadovaujamas P. Armono, atliko tris dainas, tautinių šokių grupė "Banga" pašoko Blezdingėlę. Iškilmė baigta bendra daina "Lietuva brangi".

VASARIO 16 PROGA buvo renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams. Surinkta: ALTai $2,256.50, Lietuvių Bendruomenei $2,697.50, Tautos Fondui $2,173.00. Minėjime dalyvavo apie 400 asmenų.

ĮSPŪDINGOS PAMALDOS. Vasario 14, sekmadienį, Šv.Jono šventovėje, dalyvaujant 2000 asmenų (daugiausia amerikiečių), Mišias Vasario 16 proga atnašavo prel. J. Balkūnas ir keturi kunigai. Prelatas pasakė įspūdingą pamokslą anglų kalba, o gana gausus lietuvių būrys pagiedojo tris lietuviškas giesmes ir Lietuvos himną. Pamaldos buvo filmuojamos ir vėliau parodytos televizijoje su prel. J. Balkūno pamokslo ištraukomis. Tos pamaldos buvo suorganizuotos Viktorijos Jakobsonienės iniciatyva.

Tą pačią dieną, 1 v.p.p., įvyko ir vien lietuviams skirtos pamaldos Šv. Vardo šventovėje Gulfporte. Mišias atnašavo penki kunigai, pamokslą pasakė kun. A. Stašys. Giedojo P. Armono vadovaujamas choras. Organizuotai su vėliavomis dalyvavo šauliai, vyčiai ir lituanistinė mokykla.

Vasario 16 dieną buvo iškeltos Lietuvos ir Amerikos vėliavos net keliose vietose, dalyvaujant vietiniams burmistrams ir lietuviams.

LITUANISTINĖ "SAULĖS" MOKYKLA Vasario 16-ąją paminėjo vasario 13 d. pamokų metu mokykloje. Tėvų komitetas balandžio 3 d., 4 v.p.p., lietuvių klubo salėje rengia mokyklos vakarą, kurio programą atliks mokiniai. **L. Ž.**

St. Catharines, Ont

VASARIO 16-os proga Tautos Fondui dar aukojo: $40: P. Šukys; $25: LKS Ramovėnai St. Catharines skyrius, P. Polgrimas; $10: V. Satkus, J. Kriščiūnas, A. Dauginas, R. Norvaišienė.

Visiems aukotojams Tautos Fondo atstovybė nuoširdžiai dėkoja. Aukų rinkimas tęsiamas toliau.

J. Dervaitis,
TF įgaliotinis

Užgavėnių karnavale Toronto Lietuvių Namuose jaunimo grupė "Braškės", laimėjusi pirmą premiją už maskaradinę aprangą. Pirmoje eilėje iš kairės: V. Senkuvienė, R. Yčienė, S. Saplienė, L. Pacevičienė, R. Birgiolienė; antroje eilėje: A. Senkus, E. Birgiolas, M. Yčas, A. Pacevičius, R. Saplys Nuotr. B. Tarvydo

OTTAWA, ONTARIO

VASARIO 16 MINĖJIMAS. Lietuvos vėliava buvo iškelta prie Otavos miesto rotušės. Minėjimas įvyko 1982 m. vasario 20 d. Glebe Collegiate salėje. Jis pradėtas KLB Otavos apylinkės pirmininko žodžiu, Kanados himnu, Otavos liet. katalikų misijos kapeliono kun. dr. V. Skilandžiūno pakilia invokacija ir užbaigtas Lietuvos himnu. Paskaitą skaitė dr. Petras Lukoševičius, kuris trumpai apžvelgė kelią į nepriklausomybę ir kiek ilgiau nagrinėjo dabartinius mūsų sunkumus tautinėje išeivijos veikloje, ypač paliesdamas jaunesniąją kartą bei gyvenamas sąlygas. Turininga paskaita buvo šiltai priimta.

Koncertinę programą atliko trys vienetai: Londono choras "Pašvaistė", vadovaujamas Ritos Vilienės, Londono šokių grupė "Sugrįžk jaunyste", vadovaujama Danos ir Miro Chainauskų, ir Otavos mergaičių chorelis "Ramunėlės", vadovaujamas Rūtos Šiūlytės, akompanuojant Loretai Lukšaitei. Ji akompanavo ir Londono chorui.

"Pašvaistė" atliko įvairią ir sudėtingą programą: liaudies dainas "Stoviu aš parimus", "Augau pas tėvelį", kompozitorių dainas — V. Jakubėno "Nurimk sesute", B. Budriūno "Mano protėvių žemė" (kartu su soliste Irena Černiene), St. Gailevičiaus "Šiaurės pašvaistė" ir tarptautinius kūrinius, kaip J. Sibeliaus "Prie marių", Ch. Gounod "Rytmečio daina" iš operos "Faustas" ir "Čigonai" iš G. Verdi operos "Trubadūras".

"Pašvaistė" yra darnus ir stiprus choras; jaučiamas įdėtas didelis dirigentės R. Vilienės ir choristų darbas.

"Sugrįžk jaunyste" nuotaikingiai ir tiksliai pašoko "Šustą", "Siuntė mane motinėlė" ir "Ketvirtainį". Pasigėrėtina, kad ir vyresnieji sėkmingai puoselėja tautinių šokių tradicijas. Ir čia matėsi vadovų Chainauskų ir šokėjų rūpestingas darbas.

Mažosioms apylinkėms sunku pasikviesti didesnius ansamblius dėl nemažų išlaidų. Dažnai didesniųjų miestų ansambliai ateina talkon padengdami ir didelę dalį išlaidų. Tokiu būdu Otavą yra aplankę keletas didesnių ansamblių.

Šį kartą londoniškių ir otaviškių bendros pastangos, ypač londoniškių, įgalino Vasario 16 minėjimą praturtinti įspūdingu koncertu. Tiesa, Londonas, nors ir neperdidelė lietuvių apylinkė, yra gyvastinga ir energinga. Į Otavą jų atvažiavo per 40 mokykliniu autobusu, vairuojant p. Aušrotui. Jie sudarė žymią minėjimo dalyvių dalį. Otaviškių su svečiais iš Montrealio, Brockvillės ir kitur buvo apie 80. Otavos sąlygomis sunku tą skaičių viršyti. Koncertinėje salėje su 600 vietų, aišku, visiems buvo pakankami vietos. Pagal daugiakultūrę programą ši salė gauta už minimalines išlaidas.

Ir otaviškiai lietuviai, ir svetimtaučiai svečiai pareiškė daug pagyrimų programos atlikėjams. Po minėjimo kolegijos kavinėje įvyko vaišės-pobūvis.

Aukojo Kanados Lietuvių Bendruomenei Vasario 16 proga: $100: Petras Regina; $50: D. ir M. Zalatorius, J. ir D. Danys; $35: A. ir A. Tamošaitis; $25: dr. J. Rimšaitė, kun. dr. V. Skilandžiūnas; $20: S. Bilevičienė, L. P. Daunius, I. Gabalis, dr. V. V. Kubilius, V. Priščepionka, dr. P. Lukoševičius, dr. M. Ramūnienė; $15: A. Paškevičius; $10: P. Ancevičienė, J. Augaitis, V. Balsevičius, J. Buivydas, A. S. Danaitis, L. Giriūnas, dr. A. Jurkus, G. Mitalas, V. Radžius, K. Rimkienė, A. Tamulevičiūtė, V. Trečiokas; $5: A. Povilonis; iš viso — $565. **J.V.Dns.**

SPORTAS

(Atkelta iš 8-to psl.)

bent vieną laimėjimą. Pirmose rungtynėse vytiečiai pralaimėjo Deamac krepšininkams 52-56. Sekančiose rungtynėse vėl teko pralaimėti pajėgiausiai šio turnyro komandai Parkway Forest 55-73. Paguodos rate vėl teko žaisti prieš Deamac. Šį kartą laimėjo vytiečiai 60-54. Komandoj žaidė: J. Karpis, R. Duliūnas, T. Karpis, A. Kaknevičius, L. Kaknevičius, E. Stravinskas, E. Nacevičius, B. Pollmanis. Komandoje geriausiai žaidė J. Karpis ir R. Duliūnas.

Ontario (OBA) pirmenybėse Vyčio vyrai pralaimėjo pirmąsias rungtynes labai pajėgiai Etobicoke komandai.

Jonas Karpis nepateko į Toronto mokyklų pirmąjį krepšinio penketuką, tačiau buvo labai arti. Krepšinio sezonui baigiantis, renkamas geriausių krepšininkų penketukas, į kurį Jonas ir jo komandoj žaidžiantis gynėjas nepakliuvo, tačiau buvo paminėti.

R. Sonda, Vyčio sekretorius, pakviestas vadovauti Kanados sporto apygardai. Linkime sėkmės. **A. S.**

Paryžius ir laikas

— Kaip patiko Paryžius? — klausia pažįstamas vieną senyvo amžiaus turistą.

— Patiko, bet būčiau norėjęs ten būti prieš 50 metų.

— Kodėl? Juk Paryžius tas pats!

— Taip, bet aš ne tas pats.

SKAITYTOJAI PASISAKO

FANTAZIJA AR ISTORIJA?

Sunku atspėti, ką norėta pasakyti straipsniu "Taip būtų rašiusi Amerikos žurnalistė" "TŽ" 8 nr. Jeigu tai "kelionė į praeities įvykius, vedusius į Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą", tai kaikurie ten paminėti įvykiai yra netikslūs.

Pvz. sakoma: "1917 m. lapkričio 8 diena. (...) Šiemet liepos mėnesį caras su savo šeima buvo nužudytas". Iš tikrųjų caras Mikalojus II su šeima ir tarnais buvo bolševikų sušaudytas 1918 m. liepos 16-17 naktį.

Arba: "1917 m. gruodžio 20 diena. (...) Vilniaus mieste yra Rasų kapinės. Vaikščiodama jose, pamačiau palaidotą Basanavičių, Lietuvos patriarchą, ir M. K. Čiurlionį..." Dr. J. Basanavičius mirė 1927 m. vasario 16 d. Autorė galėjo matyti tiktai kapą Čiurlionio, kuris mirė 1911 m. **P. Lelis**

Red. pastaba. Minėtasis jaunos autorės rašinys yra bandymas vaizduote nusikelti į praeitį ir pajieškoti svarbiųjų įvykių, susijusių su Vasario 16 šventė, nepabrėžiant datų tikslumo. Žinoma, geriau būtų ir tokiu atveju atsižvelgti į datų tikslumą.

POLITINĖJE SCENOJE

Jauna Čikagos žurnalistė, rašytoja ir poetė Birutė Kemežaitė, išbandžiusi savo talentus įvairiose organizacijose, persimetė į politiką. Jos rašiniai "TŽ" 8 nr. ir "Dirvos" 6 nr., pavadinti "Kas padovanojo sovietams Baltijos valstybes", iškėlė naują Baltijos valstybių pavergimo versiją, kurios baltiečiai išeiviai esą dar nežinoję.

Jos politinė koncepcija būtų ši: kam ten mūsų veiksniai. Hannaford firma, V.Šakalys ar tie 45 baltiečiai okupuotoje Lietuvoje suka sau galvas dėl kokio ten Molotovo-Ribbentropo pakto atšaukimo; jie gi nežino nei Jaltos konferencijos, nei Baltijos valstybių okupacijos faktų, o štai prancūzų diplomato Artur Conte stora knyga viską pasako, tik reikia Lietuvos laisvinimo institucijoms tą knygą įsigyti ir su šiais pasaulinės reikšmės faktais susipažinti.

Pagrindinė autorės tezė yra ta, kad Jaltos konferencijoje Baltijos valstybes Stalinui padovanojo visagalis viešpats Rooseveltas ir už tai "turime reikalauti iš JAV be jokio mokesčio padėti baltiečiams atsikovoti nepriklausomybes, kaip atlyginimą už Roosevelto padarytas mums skriaudas."

Bet atrodo, kad ir tas Conte, jei autorė teisingai jį komentavo, irgi nedaug težino, jeigu jis rašė, kad Jaltos konferencijoje, šalia Roosevelto, dalyvavę valst. sekr. Stettin ir patarėjęs Hopkins, kurie sunkiai sirgę ir ten pat po konferencijos mirę. Iš patikimesnių šaltinių sužinome kad tuo metu valstybės sekretoriumi buvo Edward Stettinius, kuris mirė 1949 m., o Harry Hopkins — 1946 m.

Gal politikei Birutei nereikėtų kaltinti nei Roosevelto, nei Amerikos dėl tos pat priežasties, kurią ji paminėjo "Akiračių" 10 nr., atsakydama į Martyno Gudelio ir Delfinos Tričienės tėviška patarimą: "Mylėk Ameriką, paukštele. Paskaityk Kreivėno knygą. Pamatysi kur tu galėtum būti, jei nebūtum Amerikoje. Gal už ruskelio ištekėtum. Žinai, žmogaus prigimtis..." **P.L.**

London, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

Press" įrašas po choro ir šokėjų nuotraukomis sudaro įspūdį, lyg Lietuvos valstybės brutalus pavergimas, Sovietų Sąjungos įvykdytas 1940 m., buvo tik sovietų buvusios provincijos ar teritorijos atgavimas. L. Eimantas patikslina, kad nepriklausomos Lietuvos valstybė egzistavo šimtmečiais, kol pagaliau 19 š. tapo auka rusų imperijos. Europa mačiusi Lietuvą kaip didelę, laisvą ir galingą valstybę jau 13 š. Patikslinimą baigė, primindamas, kad Londono lietuviai yra dėkingi už gautąją iš laikraščio moralinę paramą ir kad jie tokiais pasiliks ir ateityje. Žinutė užvardyta "Laisva Lietuva". **D. E.**

"Paramos" kredito kooperatyvo valdyba praneša, kad yra sudaryta nominacinė komisija rinkimams kovo 28 dieną į valdomuosius "Paramos" organus.

Nominacinė komisija yra šios sudėties:

ANTANAS BUMBULIS
JONAS DAMBARAS
JUOZAS KARASIEJUS

Kandidatus gali siūlyti du pilnateisiai "Paramos" nariai, gavę raštišką siūlomo kandidato sutikimą. (Siūlymo formas galima gauti "Paramos" raštinėje). Siūlymus, adresuotus nominacijos komisijai, siųsti "Paramos" raštinėn arba įteikti prieš susirinkimą.

VALDYBA

Metinis "PARAMOS"
Kredito Kooperatyvo narių
susirinkimas
įvyks š. m. kovo 28, sekmadienį, 3 valandą po pietų, Toronto Lietuvių Namuose.

Narių registracija prasidės 2 valandą po pietų. Prašome atsinešti nario knygutes.

VEDĖJAS

TORONTO MIESTAS
Dabarties šiukšlės – ateities energija

Pernai Toronto miestas surinko:
3,760 metrinių tonų laikraštinio popieriaus
560 tonų stiklo ir
70 tonų alavo.

Atskirdami butelius, alavo skardines ir laikraščius nuo kitų atmatų perdirbimui, galite prisidėti prie energijos, išteklių ir lėšų taupymo.

Miestas turi 18 surinkimo sandėlių stikliniams ir alaviniams daiktams, be to, surenka laikraščius gatvių punktuose kiekvieną trečiadienį (išskyrus savaites, kuriose pasitaiko šventadienis).

Pradėkite rinkti šią savaitę!
Surišikite į ryšulį laikraščius ir padėkite juos ant šaligatvio krašto trečiadienio surinkimui, paskambinkite TRAC – Toronto Recycling Committee 367-7850 ir sužinosite artimiausią surinkimo sandėlį.

TRAC

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.
perkelia įstaigą nuo 1982 m. kovo 1 d. Naujas adresas:
2 Jane St., suite 303, Toronto, Ontario M6S 4W3
Telefonai: įstaigos (416) 762-7393, namų 233-0303

Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B
3031 Bloor St. W., Suite 200 prie Royal York, Toronto, Ontario M8X 1C5
Telefonai: įstaigos (416) 231-4138, namų 249-2637

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8
• NAMAI • ŪKIAI • ŽEMĖ
TONY GENYS 231-2839
PAUL KOLYČIUS 789-1545
VACYS ŽIŽYS 232-1990
Įstaigos (416) 233-3323

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Šveicarų televizija . . .

(Atkelta iš 1-mo psl.)

mokslą lietuvių kalba Šv. Kazimiero kolegijos 35 metų sukakties proga. Be to, tai buvo šv. Kazimiero šventė.

Nebuvo užmiršta ir Lietuvos pasiuntinybė Vatikanui. Šveicarai nufilmavo jos raštinę bei visą patalpą, kreipdami dėmesį ypač į Lietuvos meną, suvenyrus, istorines nuotraukas. Be to, jie įrašė ir pasikalbėjimą su pasiuntinybės atstovu S. Lozoraičiu, jn. Jame buvo paliesti aktualūs klausimai, susiję su Lietuva. Pokalbis truko apie 20 minučių. Šveicarams įdomu buvo išgirsti, kaip gali gyvuoti Lietuvos pasiuntinybė, kai nebėra nepriklausomos Lietuvos. Po pasikalbėjimo šveicarai nufilmavo pasiuntinybės vartus, kur kabo Lietuvos Vytis.

Š. m. vasaros pradžioje Šveicarijos televizijos atstovai vėl atvyks Romon filmuoti istorinių bei kultūrinių dalykų.

1982 METAIS NUMATYTOS
EKSKURSIJOS
VILNIUS IR KITI EUROPOS MIESTAI

Gegužės	26	Rugpjūčio	11
Birželio	16	Rugsėjo	1
Liepos	8	Rugsėjo	29
Liepos	22		

Galima važiuoti vienai arba dviem savaitėm grupėje arba pavieniui. Smulkesnių žinių teirautis žemiau nurodytu adresu ir telefonu

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p,
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Tikinčiosios Lietuvos Dienos proga religinei Lietuvos šalpai iki šiol surinkta $3,480.00.

— Trūkstant kunigų, gausėja nuolatinių dijakonų skaičius. Tai vedę vyrai, kurie laisvą laiką nuo profesinio savo darbo skiria parapijinei ir kitokiai apaštalinei veiklai. Tokiais dijakonais gali tapti vyrai, turį virš 31 metų amžiaus, baigę bent dvejus metus universitetinio lygio mokslo ir lankę trejų metų (savaitgaliais) teologijos kursą. Kreiptis į kursų vedėją kun. Charles Amico, St. Augustine's Seminary, 2661 Kingston Rd., Scarborough, Ont. M1M 1M3. Tel. 261-7207.

— Jaunųjų talentų koncertas — kovo 21, sekmadienį, 12.30 v.p.p., Anapilio salėje.

— Gavėnios metu paskaitos — trečiadieniais, 7.30 v.v., parapijos salėje.

— Gavėnios rekolekcijos — balandžio 1, 3 ir 4 d.d. Vedėjas — kun. dr. F. Jucevičius iš Montrealio.

— Popietė religinei Lietuvos šalpai — balandžio 4, sekmadienį, 12.30 v.p.p., Anapilio salėje.

— Okupuotos Lietuvos vaizdai spalvotose skaidrėse buvo rodomi kovo 14, sekmadienį, po 11 v. r. pamaldų. Jų žiūrėjo gausi publika, o jas paruošė ir rodė inž. G. Kurpis.

— Mišios kovo 21, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Juozą Kriaučiūną, 11 v.r. — už a.a. Juozą Butkį.

Lietuvių Evangelikų Liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos ir sekmadienio mokykla kiekvieną sekmadienį — 9.30 v. ryto. Kovo 28, sekmadienį, 2 v.p.p. bus tradicinės Gavėnios apmąstymo pamaldos, kurias laikys parapijos moterų draugijos narės. Po pamaldų kavutė šventovėje.

— Kovo 21, sekmadienį, tuoj po pamaldų įvyks parapijos tarybos posėdis V. Dauginio raštinėje.

— Pamaldas balandžio 4, sekmadienį, 9.30 v.r., laikys svečias kunigas Hahn anglų kalba.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijos vakarienė — kovo 28 d., 5.30 v.p.p., parapijos salėje. Bilietai platinami salėje po Mišių sekmadieniais, o šiokiadieniais — klebonijos raštinėje. Meninę programos dalį atliks "Gintaro" dainininkės su Rimu Paulioniu.

— Kun. J. McGoey kalbės apie "Emotional maturity" šį ketvirtadienį, 7 v.v., skautų būkle, anglų kalba. Ši tema ypač tinka vedusiems, šeimas auginintiems tėvams.

— Rengiasi tuoktis: Vida Barzevičiūtė su Martin Lavert.

— Kovo 15 d. palaidota a.a. Petrė Armolavičienė, 56 m. amžiaus.

— "Share Life", vyskupijos vajaus pirmoji rinkliava, bus kovo 21 d. per visas Mišias.

— Parapijos rekolekcijos bus kovo 28 — balandžio 4 d.d. Ves kun. Leonas Zaremba, jėzuitų provincijolas. Mišios ir pamokslas šiokiadieniais — 9.30 v.r. ir 7.30 v.v.

— Labdaros sekcija vėl pasiuntė lietuviams į Lenkiją 12 siuntinių. Siuntimui reikalinga visokia apranga, ypač vaikų, kurią prašom pristatyti į parapijos patalpas. Taip pat planuojamam išpardavimui priimami visokie papuošalai, virtuviniai reikmenys, drabužiai ir kiti daiktai.

— Metinis parapijos susirinkimas — balandžio 4 d., po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje. Rinkimams į par. tarybą pravesti ir sudaryti kandidatų sąrašą yra sudaryta nominacijų komisija: K. Čepaitis, D. Karosas ir L. Underienė. Norintieji kandidatuoti ar, sutikimą gavus, pasiūlyti kitą, prašom pranešti vienam iš nominacijos komisijos narių.

Maironio mokykla praneša, kad kovo 20 ir 27 d.d. pamokų nebus. Pamokos prasidės balandžio 3 d., 9 v. ryto.

Mokyklos vedėjas

SLA 236 kuopos susirinkimas įvyks kovo 21, sekmadienį, 1.30 v.p.p., Lietuvių Namuose. Susirinkime bus renkama SLA vykdomoji taryba ir renkami atstovai į SLA 61-jį seimą. Narių dalyvavimas būtinas. **Valdyba**

Bilietai į religinės šalpos Lietuvoje popietę, rengiamą Anapilio salėje balandžio 4, sekmadienį, pardavinėjami Anapilio parapijos salėje po pamaldų. Stalai numeruoti, todėl prašome bilietus įsigyti iš anksto. Rezervuoti bilietus telefonu: 231-8832.

Toronte organizuojamas vajus sol. Ginos Čapkauskienės plokštelei išleisti. Tam tikslui sudarytas komitetas, kuris balandžio 4 d., 6 v.v., Lietuvių Namuose rengia koncertą. Programą atliks sol. G. Čapkauskienė ir Henrikas Nagys.

Kanandos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės suvažiavimas kviečiamas balandžio 21, trečiadienį, Prisikėlimo par. patalpose Toronte.

"Dirvos" žiniomis, JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos literatūrinės premijos vertintojų komisija savo posėdyje kovo 3 d. Čikagoje $3000 premiją paskyrė rašytojui Jurgiui Jankui už dar nespausdintą apysakų rinkinį "Paparčio žiedas". Premija bus įteikta balandžio 18 d. Detroite. Vertintojų komisiją sudarė: Č. Grinncevičius, kun. V. Bagdanavičius, Marija Saulaitytė-Stankuvienė, Aušrelė Liulevičiūtė, A. Tyruolis-Šešplaukis.

KLB kultūrinė premija šiais metais buvo įteikta E. Daugvietytei-Kudabienei Hamiltone kovo 14 d. Iškilmėje dalyvavo gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, H. Žmuidzinienė, KLB krašto valdybos pirm. J. Kuraitė bei kiti valdybos nariai ir arti 200 hamiltoniečių. Premijos įteikimo kalbą pasakė KLB krašto valdybos vicepirm. inž. J. V. Danys. Sveikino gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas ir daug kitų pareigūnų. Meninę programą atliko pati laureatė, akt. V. Žukauskas, M. Kalvaitienė, K. Bungarda, sol. V. Paulionis, muz. St. Gailevičius. Vakarienės metu Jaunimo Centre laureatę sveikino organizacijų atstovai. Platesnis iškilmės aprašymas — vėliau.

A.a. Vinco Čerškaus penktųjų mirties metinių proga Ona Čerškutė-Spidell paaukojo "T. Žiburiams" $25.

A.a. Marijai Žilvitienei mirus, vietoj gėlių aukojo "T.Ž." $25.00 Ona ir Viktoras Yurkai, $5 Birutė Norkienė.

PADĖKA

Nustebome sužinojusios, jog Toronto Lietuvių Namų kaukių vakaro premijų laimėtojai paskyrė laimikius seselių vadovaujamam vaikų darželiui. Pirmąją premiją $100 atidavė jaunos poros — p.p. Birgiolai, Pacevičiai, Sapliai, Senkai ir Yčai. Trečios vietos premiją $50 paaukojo Audronė ir Vytas Siminkevičiai. Lietuvių Namai prisidėjo dar kita auka — $179.66. Skautų suruoštoje Kaziuko mugėje, s. Senkaus vadovaujami skautukai paaukojo $100, kuriuos surinko kalėdodami. Visiems tariame nuoširdų ačiū.

Nek. Pr. M. Marijos seserys

Tarp Lenkijos gyventojų, pasitraukusių pastaruoju metu į V. Europą, yra ir lietuvis **Juozas Burauskas** iš Suvalkų trikampio. Neturėdamas giminių Kanadoje, kreipėsi į savo tautiečius, prašydamas sudaryti sąlygas įsikurti Kanadoje. Jau pradėta imigracijos byla Toronte ir gautas pažadas išduoti vizą su sąlyga, kad jam bus sutelkta finansinė parama padengti kelionės ir įsikūrimo išlaidoms. Tam tikslui renkamos aukos.

Iš Prancūzijos gautas laiškas, kuriame viena tarptautinės organizacijos "Amnesty International" grupė teiraujasi žinių apie okupuotoje Lietuvoje sovietų kalinamą Vytautą Abrutį. Jo norėtų jam padėti, bet stokoja žinių apie jį. Žinantieji apie jį prašomi pranešti "TŽ" redakcijai.

Atis ir Regina Bankai, neseniai atvykę iš okupuotos Lietuvos ir apsigyvenę Toronte, vasario 28 d. koncertavo Čikagoje, Jaunimo Centre. Apie koncertą labai palankų aprašymą išspausdino "Draugas" kovo 4 d. laidoje. Kultūrinis "Draugo" priedas kovo 6 d. išspausdino ilgoką Mindaugo Bielskaus recenziją, gerai įvertinančią jaunų muzikų koncertą ir išreiškiančią pageidavimą, kad jiedu dažniau pasirodytų Čikagoje.

Apie smuikininkų Bankų koncertą Čikagoje gražų atsiliepimą parašė ir "Dirva" 1982 m. 10 nr. Pvz.: "Dviejų smuikų sutartinis atlikimas sužavėjo publiką ir turėjo net keletą dalykų bisuoti."

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

B. NAUJALIO NATŪRALAUS GYDYMO įstaiga Toronte veikia jau 19 metų. Ji priima pacientus ir toliau. Iškaba nuimta saugumo sumetimais, vengiant nesąžiningų praeivių. Tel. 533-8008.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

DLK VYTENIO ŠAULIŲ KUOPA Melburne, Australijoje, skelbia vajų: "KURKIME TIK LIETUVIŠKAS ŠEIMAS!" Piršlys Vytenis padės Jums surasti pageidaujamą lietuvių kilmės asmenį net ir kituose žemynuose. Todėl kas jieško gyvenimo draugės ar draugo, terašo Vyteniui, pridėdami trumpą savo biografiją, pageidavimus, slapyvardį ir adresą. Laiškus rašykite lietuviškai arba kita kalba. Išlaidoms padengti pridėkite pusę vienos dienos uždarbio auką vieneriems metams laiko. Adresas: Vytenis, P. O. Box 4861, Melbourne 3001, Victoria, Australia.

JIEŠKAU NUOMOTI BUTO — vieno arba dviejų miegamųjų su virtuve. Esu ramaus būdo, nerūkantis. Skambinti nuo ryto iki 12 v. ir nuo 6 v.v. iki 12 v. nakties, tel. 537-3892 Toronte.

JAUNAVEDŽIAI (lietuviai) jieško buto su atskiru įėjimu. Prašoma skambinti Vidai 236-1048 dienos metu.

VIDUTINIO AMŽIAUS VYRAS, negeriantis, apsiima prižiūrėti namą ir padėti pensininkui arba pensininkei. Dėl sąlygų ir nuomos galima tartis. Rašyti "T. Žiburių" adresu, pažymint ant voko "Nemunui".

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Baltiečių Moterų Tarybos rengiamas

sukaktuvinis KONCERTAS-MINĖJIMAS-

kovo 21, sekmadienį, 4 v. po pietų

Prisikėlimo parapijos salėje

Pagrindinė kalbėtoja Hon. Flora MacDonald, M.P.

Meninę programą atliks estų, latvių ir lietuvių menininkai.

Po to — vaišės. Įėjimas — $5.00

Š. m. kovo 21, sekmadienį, 12.30 v.p.p. Anapilio salėje rengiamas

JAUNŲJŲ TALENTŲ

KONCERTAS

(Programoje dalyvauja ir jaunieji "Atžalyno" šokėjai)

Maloniai kviečiame mūsų jaunimą ir tėvus praleisti malonią popietę su lietuvišku jaunimu.

Lietuvos Kankinių parapijos kultūrinė sekcija

Balandžio 4, sekmadienį, 12.30 v.p.p.,

Anapilio salėje

kenčiančios Lietuvos tikintiesiems paremti

POPIETĖ

Programoje:
- *kun. dr. F. Jucevičiaus žodis,*
- *Lietuvos Kankinių parapijos choras,*
- *kanklės ir deklamacijos.*
- **Šaltas bufetas.**

Įėjimas – $7.00

Rengia KLK Moterų Draugijos Lietuvos Kankinių parapijos skyrius bei Anapilio Moterų Būrelis ir visus kviečia dalyvauti

Lietuvių Tautodailės Instituto Toronto skyrius *rengia savo darbų*

PARODA

kovo 27 ir 28 d. d.

Prisikėlimo parapijos Parodų salėje.

Atidarymas — kovo 27, šeštadienį, 4 v.p.p.

Visus maloniai kviečiame atsilankyti. ***Rengėjai***

TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ ir "LABDARA FOUNDATION" metinis-visuotinis narių susirinkimas šaukiamas 1982 m. kovo 21, sekmadienį, 3 v.p.p., LIETUVIŲ NAMUOSE, Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. Dalyvaujančių registracija prasideda 2 v.p.p.

SUSIRINKIMO DARBOTVARKĖ

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo sudarymas — rinkimas:
   a. susirinkimo pirmininko ir sekretoriaus,
   b. mandatų, nominacijų ir balsų skaičiavimo komisijų
3. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
4. Valdybos pranešimai: a. pirmininko, b. iždininko, c. statybos, d. remonto.
5. Revizijos komisijos pranešimas
6. Revizoriaus (auditor) pranešimas
7. Diskusijos dėl pranešimų
8. 1981 m. apyskaitų tvirtinimas
9. 1982 m. sąmatos tvirtinimas
10. Revizoriaus (auditor) tvirtinimas
11. Valdomųjų organų rinkimai:
    a. valdybos (4 nariai)
    b. revizijos komisijos (narys)
12. Einamieji reikalai
13. Susirinkimo uždarymas

Šiais metais į Lietuvių Namų valdybą bus prirenkami keturi nariai. Iš valdybos išeina: B. Bedarfienė, S. Kuzmas, A. Senkus ir M. Yčas. Į revizijos komisiją bus renkamas vienas narys, iš kurios išeina S. Banelis.

Lietuvių Namų valdyba siūlo, kad nariai gautų iš nominuojamo kandidato-ės raštišką sutikimą. Tam tikslui yra paruošti specialūs blankai, kuriuos nariai gali gauti LN raštinėje arba susirinkimo metu. Be to, valdyba siūlo, kad kandidatų-čių siūlytojai (nemažiau kaip du nariai) pasirašytų nominacijos blanką ir įteiktų metinio susirinkimo nominacijų komisijai.

LIETUVIŲ NAMŲ VALDYBA

MONTREAL QUE

Kunigas Mike Shaw, dirbantis Our Lady of Fatima parapijoje, domisi Lietuva, ypač jos tikinčiųjų kova už religijos laisvę. Š. m. kovo 7, sekmadienį, kai Kanados lietuviai meldėsi už Lietuvą savo šventovėse Tikinčios Lietuvos Dienos proga, kun. M. Shaw per visas Mišias sakė pamokslus apie Lietuvą, panaudodamas duomenis iš knygelės "Catholics in Soviet-Occupied Lithuania". Tą knygelę jam buvo įteikusi viena lietuvaitė.

Tikinčiosios Lietuvos Dienos proga (kovo 7) Montrealio arkivyskupijos savaitraštis "L'Eglise de Montreal" 1982 m. vasario 18 d. išspausdino kun. F. Jucevičiaus straipsnį "La Lituanie ou Jésus en agonie" ir paraginimą melstis už persekiojamus Lietuvos tikinčiuosius. **K.**

Šv. Kazimiero parapijos žinios. Prie aukotojų vargonų atnaujinimui dar priklauso: M. Alb. Kringeliai $100, P. Adamonis $20. — Pakrikštyti Petro ir Danutės Astrauskų sūneliai — Markus-Justinas ir Michael-Jonas vardais. — Kovo 6 d. McGill Chapel įvyko Aldonos Tušaitės ir Ken Holland jungtuvės. — Mirė Kukenis Jurgis, 74 m. amžiaus. Palaidotas kovo 5 d. Cowansville kapinėse. — Danutės Vanagaitės metinės buvo paminėtos Mišiomis ir vakariene parapijos svetainėje. Dalyvavo šeima ir artimieji šeimos draugai. D. V. mirė 1981 m. vasario 9 d. 48 metų amžiaus. Buvo veikli parapijietė, priklausė Šv. Onos Dr-jai. — Parapijos virtuvei, E. Korylos rūpesčiu, nupirkta nauja, didelė krosnis. — Labai gražiai praėjo tradicinė Tikinčiosios Lietuvos Diena ir šv. Kazimiero šventė. Mišiose dalyvavo jaunimas su skautų ir ateitininkų vėliavomis, choras giedojo šventei parinktas giesmes. Klebonas pasakė šių laikų gyvenimui pritaikytą pamokslą. Pamaldos baigtos Tautos himnu.

Svetainėje klebonas kun. dr. F. Jucevičius atidarymo žodyje pristatė jaunatvišku grožiu žydinčias "Pavasario" choristes ir jų vadovę seselę Teresę. Choristė D. Piečaitytė, pranešdama vakaro programą, pasveikino šią parapiją, švenčiančią 75 metų sukaktį ir padėkojo už "Pavasario" pakvietimą. Ypač gražiai skambėjo daina "Pavasaris", komponuota Z. Lapino. Ją choras pasirinko savo įžangos-atidarymo himnu. Iš viso buvo gražiai ir linksmai sudainuotos septynios dainos. Seselė T. pianinu palydėjo kiekvieną dainą, kartu diriguodama.

Daina "Šlama šilko vėjas", kompozitoriaus K. Žižiūno (buvusio šios parapijos vargonininko ir chorvedžio) sukurta, buvo ypatingai jautri. Ašaros sublizgėjo ne vieno parapijiečio akyse. Juk ją dainavo trečiosios kartos lietuvaitės, taip švelniai ją atliekančios! "Pavasaris" su sesele Terese paliko neužmirštamą įspūdį šioje parapijoje. Sekė puiki vakarienė, E. Korylo su padėjėjom paruošta. Vakarienėje dalyvavo arti 300 dalyvių. Loteriją tvarkė seserys — M. Pališaitienė ir H. McNamara. Labai jaukioje nuotaikoje praėjo visas vakaras. **Sk.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Trumpalaikius indėlius	14.5%	Nekilnojamo turto
Terminuotus vienerių metų indėlius	14.5%	Asmenines ir prekybines
Uždarus terminuotus vienerių metų indėlius	15.0%	Paskolas mirties atveju apdraustos iki $10,000
Specialias taupomąsias sąskaitas	13.0%	
Taupomąsias sąskaitas su drauda iki $2,000	11.0%	
Čekių sąskaitas	6.0%	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

KASOS VALANDOS

	1465 DeSeve	3907 A Rosemont
Pirm., Antr., Treč.	9 — 3	
Ketvirtadieniais	12 — 8	6 — 8
Penktadieniais	12 — 6	12 — 6
Sekmadieniais	10.30 — 12.30	

Pranešimas šauliams

LŠST atstovų suvažiavimas šaukiamas Čikagoje kovo 27-28 d.d. Suvažiavimo išvakarėse, t. y. kovo 26, penktadienį, 6.30 v. v., Lietuvos Vyčių salėje (2455 W. 47th St.) šaulių sąjungos garbės pirm. prof. V. A. Mantautas skaitys paskaitą tema "Kuriuo keliu Šaulių Sąjunga?" Visi šaulių suvažiavimo atstovai ir atstovės kviečiami dalyvauti. Po paskaitos profesorius atsakys į pateiktus klausimus. Be to, bus kavutė ir pabendravimas. Paskaitą rengia specialus komitetas, vadovaujamas Mykolo Maskvyčio, ir visus atstovus bei atstoves visur kviečia dalyvauti. **Inf.**

Toronto namų savininkai yra susirūpinę perdideliu mokesčių kėlimu. Vakarinėje Toronto miesto dalyje įvykusiame savininkų susirinkime buvo priimta atitinkama rezoliucija, kuriai pritarė ir miesto burmistras Art Eggleton. Ontario parlamento atstovas Tony Ruprecht tuo reikalu kviečia suinteresuotų organizacijų atstovus į pasitarimą kovo 16, antradienį, 7.30 v.v., Parlamento rūmuose, šiauriniame sparne, 416 kambaryje. Reikalas yra aktualus ir lietuviams — jų organizacijų atstovai taip pat turėtų dalyvauti.

Buvusiems "Aušros" gimnazijos mokytojams ir mokiniams

Į "Aušros" gimnazijų suvažiavimą Čikagoje š.m. gegužės 28-30 dienomis yra užsakytas 39 vietų autobusas. Kelionė į abi puses kainuoja apie $60.00.

Autobusas išvyksta nuo Lietuvių Namų Toronte 28, penktadienį, 8 val. vakaro, o gegužės 31, pirmadienį, 9 val. ryto išvažiuoja iš Čikagos. Norinčius važiuoti autobusu prašome registruotis pas p. E. Senkuvienę tel. 535-2625 arba pas "All Seasons Travel" vedėją V. Bačėną tel. 533-3531 iki balandžio 30 dienos.

Nesusidarius reikiamam keleivių skaičiui, gegužės 1 d. autobusas bus atsakytas.

Kviečiame registruotis ir ne aušrokus, kurie tą savaitgalį norėtų aplankyti Čikagą, pasinaudojant labai nebrangia kelionės kaina. **RENGĖJAI**

Pajieškojimas

Antanas Survila, prieš keliasdešimt metų gyvenęs Montrealyje, prašo atsiliepti ten gyvenusius: **Juozapą Kuicą, Kazį Macijauską, Joną Šolmistrą** ir **Kasparą Valutį.** Visi kilę iš Skaudvilės valsčiaus, Tauragės apskrities. Rašykit: Tony Survila, R. 1, 102nd Avenue, Allegan, Mich. 49010, USA.